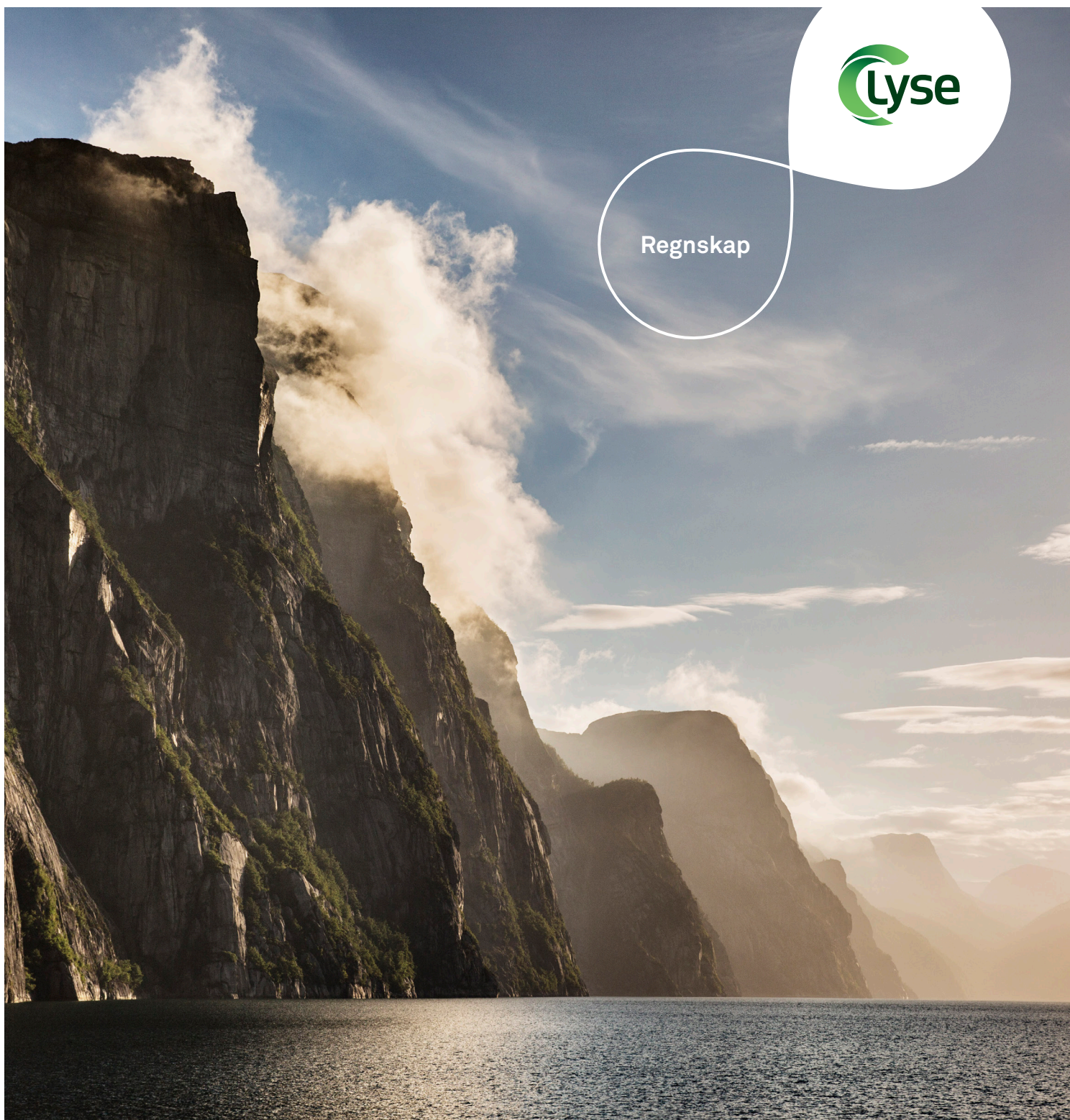

Årsrapport 2014

Lyse Energi AS

Regnskap

Innhold

Nøkkeltall	3	
Årsberetning	6	
Erklæring	16	
Resultatregnskap	17	
Utvidet konsolidert resultatregnskap	18	
Balanse	19	
Kontantstrømoppstilling	21	
Endringer i konsernets egenkapital	23	
Revisors beretning	25	
Noter til regnskapet	27	
Note 1	Generell informasjon	27
Note 2	Sammendrag av de viktigste regnskapsprinsippene	27
Note 3	Selskaper som inngår i konsolideringen	41
Note 4	Segmentinformasjon	42
Note 5	Finansiell risikostyring	50
Note 6	Viktige regnskapsestimater og skjønnsmessige vurderinger	65
Note 7	Virksomhetssammenslutning	66
Note 8	Inntekter	70
Note 9	Lønn, ytelser til ledende ansatte og styret	71
Note 10	Netto tap / (gevinster)	72
Note 11	Andre driftskostnader	73
Note 12	Finansposter	74
Note 13	Skatter	75
Note 14	Immatrielle eiendeler	79
Note 15	Varige driftsmidler	81
Note 16	Investeringer i tilknyttede selskaper og felleskontrollert virksomhet	84
Note 17	Finansielle eiendeler tilgjengelig for salg	88
Note 18	Varer	89
Note 19	Kundefordringer og andre fordringer	89
Note 20	Derivater	91
Note 21	Betalingsmidler	94
Note 22	Aksjekapital og overkurs	95
Note 23	Egenkapital	96
Note 24	Gjeld til kredittinstitusjoner	97
Note 25	Pantstillelser og garantier	100
Note 26	Leieavtaler	101
Note 27	Pensjoner	102
Note 28	Andre forpliktelser	106
Note 29	Leverandørgjeld, annen kortsiktig gjeld og avsetninger	108
Note 30	Betingede utfall	108
Note 31	Nærstående parter	109
Note 32	Hendelser etter balansedagen	110

Finansielle nøkkeltall for Lyse

Fra resultatregnskapet

			2014	2013	2012	2011	2010
Driftsinntekter		Mill. kr.	6 196	6 546	6 053	5 296	5 144
Driftskostnader		Mill. kr.	3 583	3 800	3 467	3 028	2 614
EBITDA	(1)	Mill. kr.	2 613	2 746	2 586	2 268	2 530
Avskrivninger og nedskrivninger driftsmidler		Mill. kr.	798	853	845	785	652
Driftsresultat (EBIT)	(2)	Mill. kr.	3 344	1 878	1 870	2 231	1 449
Netto finansposter		Mill. kr.	419	579	548	853	500
Årsresultat før skatt		Mill. kr.	2 925	1 300	1 322	1 377	949
Årsresultat etter skatt *)		Mill. kr.	2 204	506	630	602	257
*) Herav:							
Urealiserte verdiendringer (etter skatt)		Mill. kr.	202	-6	94	539	-311
Tilbakeført resultat effekt mer-/ mindreinntekt (etter skatt)		Mill. kr.	24	-71	46	98	49
Andre IFRS effekter (etter skatt)		Mill. kr.	637	10	20	144	43

Fra balansen

			2014	2013	2012	2011	2010
Totalkapital		Mill. kr.	21 904	20 846	20 318	19 731	19 918
Herav driftsmidler og investeringer i selskaper		Mill. kr.	18 022	16 905	16 916	16 565	16 171
Kontanter og bank		Mill. kr.	749	1 003	860	668	912
Egenkapital		Mill. kr.	6 027	4 334	4 495	4 364	4 294
Rentebærende gjeld	(3)	Mill. kr.	9 538	10 336	10 243	10 142	9 652
Herav andel ansvarlig lån		Mill. kr.	2 400	2 500	2 600	2 700	2 800
Sysselsatt kapital	(4)	Mill. kr.	15 565	14 671	14 738	14 506	13 946

Kontantstrøm

			2014	2013	2012	2011	2010
Netto kontantstrømmer fra operasjonelle aktiviteter		Mill. kr.	2 613	2 565	2 495	2 343	2 040
Netto rentekostnader		Mill. kr.	496	454	495	501	410
Betalte skatter		Mill. kr.	674	480	377	587	628
Utbetalt utbytte til eier		Mill. kr.	382	373	358	340	327
Netto investeringer i varige driftsmidler og immaterielle eiendeler		Mill. kr.	1 722	1 184	1 252	1 204	1 350
Netto investeringer i eierandeler	(5)	Mill. kr.	-983	-326	-98	283	138
Likvide midler		Mill. kr.	702	960	809	657	286
Ubenyttede trekkrettigheter		Mill. kr.	1 800	1 800	1 000	1 000	1 000

Finansieringsstørrelser

			2014	2013	2012	2011	2010
FFO	(6)	Mill. kr.	1 500	1 457	1 573	1 390	1 438
EBITDA rentedeckning	(7)		4,8	5,0	4,9	4,2	5,7
EBIT rentedeckning	(8)		7,3	3,4	3,5	4,2	3,2
EBIT rentedeckning - justert	(9)		5,3	3,4	3,3	2,8	4,2
FFO rentedeckning	(10)		3,3	2,7	3,0	2,6	3,2
FFO/Rentebærende gjeld		%	15,7 %	14,1 %	15,4 %	13,3 %	14,7 %
Rentebærende gjeldsgrad	(11)	%	61,3 %	70,5 %	69,5 %	70,5 %	69,5 %
Egenkapitalandel	(12)	%	28 %	21,0 %	22,1 %	22,1 %	21,6 %
Egenkapitalandel - hensyntatt ansvarlig lån	(13)	%	38 %	33,0 %	34,9 %	35,8 %	35,6 %

Nøkkeltall, regnskap

			2014	2013	2012	2011	2010
EBITDA margin	(14)	%	42,2 %	42,0 %	42,7 %	42,8 %	49,2 %
EBIT margin - justert	(15)	%	29,3 %	28,9 %	28,8 %	28,0 %	36,5 %
Egenkapitalrentabilitet	(16)	%	42,5 %	11,5 %	13,9 %	6,1 %	6,1 %
Avkastning sysselsatt kapital	(17)	%	22,1 %	13,0 %	15,7 %	11,4 %	11,4 %
Skatteprosent	(18)	%	25 %	61,0 %	52,4 %	56,3 %	72,9 %

Nøkkeltall, Energi

			2014	2013	2012	2011	2010
Middelproduksjon		GWh	5 743	5 743	5 743	5 743	5 668
Magasinkapasitet		GWh	5 068	5 068	5 068	5 068	5 057
Produksjon vannkraft	(19)	GWh	6 685	6 114	6 437	4 210	5 271
Områdepris NO2		øre/kWh	22,80	29,04	21,83	35,98	40,71
Faktisk oppnådd pris (ekskl. sikring)		øre/kWh	24,13	31,46	24,88	39,18	43,17
Bokført verdi av vannkraft pr. kWh		kr/kWh	1,18	1,20	1,23	1,28	1,17
Strømleveranse sluttbruker		GWh	2 916	3 003	2 881	2 910	3 146
Lvert volum Naturgass		GWh	513	584	599	552	674
Lvert volum Fjernvarme		GWh	120	132	110	105	114

Nøkkeltall, LNG

			2014	2013	2012	2011	2010
Produksjonskapasitet		Tonn	300 000	300 000	300 000	300 000	0
Produsert volum		Tonn	286 458	251 220	130 968	71 100	0
Bokført verdi av mottaksterminal og logistikkjede		Mill. kr.	0	1 143	568	307	0
Bokført verdi LNG anlegg		Mill. kr.	1 493	1 536	1 531	1 587	0
Bokført verdi tilknyttet selskap, Skangass AS		Mill. kr.	1 193	0	0	0	0

Nøkkeltall, Infrastruktur og elnett

			2014	2013	2012	2011	2010
Antall nettkunder			137 901	134 846	132 590	130 000	127 000
Levert energi	GWh		6 040	5 976	5 632	5 286	5 514
Nettkapital (NVE kapital) lagt til grunn i inntektsrammen 1)	Mill. kr.		2 485	2 229	2 138	1 866	1 782
Målt effektivitet (NVE effektivitet) distribusjonsnett	%		113,7 %	130,5 %	111,5 %	110,4 %	113,5 %
Målt effektivitet (NVE effektivitet) regional og sentralnett	%		113,3 %	124,9 %	105,4 %	98,2 %	99,6 %
KILE-kostnad	Mill. kr.		11,96	13,04	8,70	9,02	11,69

1) Tidligere rapportert nettkapital er NVE kapital 2 år tilbake i tid og inkluderer sentralnett. Fra og med 2014 rapporteres beregnet avkastningsgrunnlag inneværende år eksklusive sentralnett.

Nøkkeltall, Telekom

			2014	2013	2012	2011	2010
Sysselsatt kapital	(4)	Mill. kr.	3 317	2 668	2 889	2 874	2 342
EBITDA	(1)	Mill. kr.	607	522	533	391	258
EBITDA margin	(14)	%	29,4 %	28,6 %	27,1 %	23,3 %	19,0 %
Bokført verdi driftsmidler, tilknyttede selskaper og felleskontrollerte virksomheter		Mill. kr.	3 154	2 441	3 083	3 020	2 309
Antall kilometer fibernett		Km	20 741	18 053	17 255	13 326	7 143
Antall aktive fiberkunder i Altibox partnerskapet			364 322	318 796	281 923	238 535	212 931
Antall aktive fiberkunder eiet av Lyse			188 958	152 742	117 453	104 298	75 961
Antall kunder TV			281 443	252 598	225 000	194 063	173 206
Antall solgte fiberkontrakter			386 341	338 481	300 009	265 855	233 518

Eiere

			2014	2013	2012	2011	2010
Ansvarlig lån fra eiere		Mill. kr.	2 400	2 500	2 600	2 700	2 800
Renter og avdrag ansvarlig lån		Mill. kr.	191	196	210	235	231
Utbytte / eieruttak		Mill. kr.	382	373	358	340	327
Resultat pr. aksje	(20)	kr.	2 206	543	642	648	255

Definisjoner:

(1) EBITDA	Driftsresultat + avskrivninger og nedskrivninger + resultatandel TS/FKV + andre tap/gevinster netto
(2) EBIT	Driftsresultat etter IFRS
(3) Rentebærende gjeld	Langsiktige og kortsiktige lån, finansielle leasingforpliktelser
(4) Sysselsatt kapital	Egenkapital + rentebærende gjeld
(5) Investeringer i eierandeler	Kjøp av aksjer eller andeler, samt egenkapitalutvidelse i andre selskaper
(6) FFO	Årsresultat + avskrivninger, nedskrivninger, endring utsatt skatt og andre ikke kontantgenererende poster
(7) EBITDA rentedekning	EBITDA / rentekostnader
(8) EBIT rentedekning	EBIT / rentekostnader
(9) EBIT rentedekning - justert	EBIT - urealiserte verdiendringer / rentekostnader og revaluering av aksjer ved endret kontrollkategori
(10) FFO rentedekning	FFO / rentekostnader
(11) Rentebærende gjeldsgrad	Rentebærende gjeld / (rentebærende gjeld + bokført egenkapital)
(12) Egenkapitalandel	Egenkapital / sum eiendeler
(13) Egenkapitalandel - hensyntatt ansvarlig lån	Samlet egenkapital + ansvarlig eierlån / total kapital
(14) EBITDA margin	EBITDA / driftsinntekter
(15) EBIT margin - justert	(EBIT + resultatandel TS/FKV + andre tap/gevinster netto) / driftsinntekter
(16) Egenkapitalrentabilitet	Årsresultat i % av gjennomsnittlig egenkapital
(17) Avkastning sysselsatt kapital	Driftsresultat i % av gjennomsnittlig sysselsatt kapital
(18) Skatteprosent	Skattekostnad / årsresultat før skatt
(19) Produksjon vannkraft	Produksjon referert til utgående generatorklemme
(20) Resultat pr. aksje	Årsresultat tilordnet aksjonærer / antall aksjer i selskapet

ÅRSBERETNING

2014

Lyse er et norsk konsern med virksomhet innenfor områdene energi, infrastruktur og telekommunikasjon.

Innen fornybar energi er Lyse en nasjonal aktør og konsernet er nasjonalt ledende på fiberbredbånd. Innenfor LNG (flytende naturgass) er Lyse medeier i en betydelig nordisk virksomhet.

Lyse har regionalt bygget ut landets mest varierte og komplette infrastruktur for strøm, bio- og naturgass, fjernvarme og fiberbredbånd. God tilgjengelighet og høy leveringssikkerhet prioriteres.

Selskapets aksjonærer er 16 kommuner i Sør-Rogaland. Aksjonærene legger til grunn et langsiktig industrielt eierskap og har forventninger til selskapet som samfunnsbygger med et regionalstrategisk perspektiv og tilfredsstillende lønnsomhet.

VIRKSOMHETEN I 2014

Viktige hendelser

- Salg av 51 % av eierandelen i nedstrømsdelen av Skangass AS (nå Skangas AS) til det finske selskapet Gasum Oy. Med Gasum Oy som industriell partner styrkes Skangass sin strategiske posisjon i Norden. I tillegg frigir nedsalget kapital til investeringer i andre forretningsområder i Lyse.
- Styrket markedsposisjon innenfor virksomhetsområdet Telekom som følge av organisk vekst og gjennom oppkjøp av Signal Bredbånd AS. Signal Bredbånd AS er lokalisert i Bodø og har en betydelig virksomhet i hele Nord-Norge.
- Sterk kundevekst i nettvirksomheten, som et resultat av den generelle veksten i regionen, gir behov for

opprustning av regionalnettet. Første strekning under planlegging er mellom Sandnes og Egersund.

- Opprustningen av et av Norges største vannkraftverk, Lysebotn II, pågår for fullt. Det nye kraftverket skal bruke samme vann, magasiner og dammer som eksisterende kraftverk, men vil produsere 15 % mer energi grunnet større fallhøyde og nyere teknologi og utstyr.

ØKONOMISKE RESULTATER

I 2014 ble årsresultat før skatter på 2 925 millioner kroner, mot 1 300 millioner kroner i 2013. Etter skatter utgjorde årsresultatet 2 204 millioner kroner, mot 506 millioner kroner året før. Årsresultatet er uvanlig høyt, på grunn av to forhold som har medført betydelige inntektsføringer av urealiserte gevinster etter IFRS-reglene. Dette gjelder nedsalget i Skangass AS, og langsiktige kraftsalgskontrakter med norsk industri.

Nedsalget i Skangass AS ga en samlet gevinst på 726 millioner kroner på den solgte andelen på 51 %. Lyse har ikke lenger bestemmende innflytelse i selskapet, og investeringen er derfor nå regnskapsført etter egenkapitalmetoden. Dette medfører, etter regnskapsreglene i IFRS, at det skal etableres ny kostpris på investeringen tilsvarende virkelig verdi på transaksjonstidspunktet. Revaluering av Lyses gjenværende eierandel på 49 % til virkelig verdi ga en positiv resultat-effekt på 666 millioner kroner slik at samlet resultat-effekt beløper seg til 1 392 millioner kroner.

Lyse-konsernet har inngått langsiktige kraftsalgs-kontrakter med norsk industri for perioder frem til 2040. Fremtidig oppgjør for levert kraft skjer i euro, på samme måte som ved ordinært kraftsalg i spot til Nord Pool Spot. Det er betydelig usikkerhet omkring den regnskapsmessige behandlingen etter IFRS av verdien av disse kontraktene.

Styret er av den oppfatning at oppgjør i euro på fysiske kraftkontrakter er ordinær bransjestandard i Norge, og at kontraktene ikke inneholder valutaderivater som skal verdsettes separat. I utgangspunktet mener styret derfor at det ikke skal foretas inntektsføring av urealisert valutagevinst på disse kontraktene. Eksterne fagmiljøer og Lyses revisor har imidlertid tilkjennegitt et annet syn, og styret er kommet til å ville rette seg etter dette.

Lyse-konsernet inntektsfører av den grunn en urealisert valutagevinst på 228 millioner kroner etter skatter. Bakgrunnen for inntektsføringen er en betydelig svakere norsk krone målt mot euro i perioden etter kontraktinngåelsen. Etter årsskiftet har norske kroner styrket seg, og en vesentlig andel av den urealiserte valutagevinsten per 31.12.2014 er reversert.

Styret vurderer det som meget uheldig at regnskapsreglene etter IFRS medfører denne type svingninger i resultatregnskapet over korte perioder. Uklare regler medfører også at like kontraktsforhold har ulik regnskapsmessig behandling i bransjen. Styret frykter dessuten at dette kan føre til at det blir vanskelig å inngå fremtidige langsiktige industrikontrakter i Norge.

Videre preges konsernets årsresultat av lave kraftpriser. Årets høye vannkraftproduksjon på 6,7 TWh (mot middelproduksjon 5,7 TWh) var ikke tilstrekkelig til å kompensere for et betydelig fall i markedsprisene på kraft.

Inntektsrammen fastsatt av NVE (Norges Vassdrags- og energidirektorat) er bestemmende for inntektene og årsresultatene i nettvirksomheten. I 2014 var inntektsrammen for bransjen samlet sett, og da også for Lyse Elnett AS, lavere enn foregående år. Lyse Elnett AS er av NVE målt til å være blant de mest effektive i landet, hvilket også gir seg utslag i landets nest laveste nettleie. Virksomheten har også i 2014 hatt en meget stabil driftssituasjon med få avbrudd og lave avbruddskostnader.

Telekom-virksomheten fortsetter veksten og har styrket markedsposisjonen gjennom organisk kundevekst og oppkjøp. Virksomheten hadde ved årets utløp 364.000 aktive bredbåndskunder. I løpet av året styrket

Telekom-virksomheten sin markedsposisjon i Bergen og Nord-Norge. Årsresultat før skatt ble på 304 millioner kroner, noe som er en forbedring på 68 millioner kroner sammenlignet med 2013.

Konsernets drift ga i 2014 en avkastning på 22 % målt ved driftsresultat i forhold til gjennomsnittlig sysselsatt kapital. Avkastning på bokført egenkapital ble 43 %.

For Lyse Energi AS, konsernets morselskap, ble årsresultat på 1 536 millioner kroner, en økning på 762 millioner kroner sammenlignet med 2014.

I samsvar med regnskapslovens § 3-3 bekrefter styret at konsernregnskapet og selskapsregnskapet til Lyse Energi AS er utarbeidet under forutsetning om fortsatt drift.

UNDERLIGGENDE DRIFTSRESULTAT

Driftsresultat inkludert engangsposter og urealiserte verdiendringer ble på 3 344 millioner kroner i 2014, en økning på 1 465 millioner kroner sammenlignet med 2013. I det videre legges hovedvekten på å kommentere resultatet fra den underliggende driften. Vesentlige engangsposter og urealiserte verdiendringer kommenteres til slutt i dette kapitlet.

(Tall i hele tusen)	2014	2013	2012
Underliggende driftsinntekter	6 196	6 545	6 053
Underliggende driftskostnader	4 565	4 675	4 288
Underliggende driftsresultat	1 631	1 871	1 766
Urealiserte verdiendringer valuta- og kraftkontrakter (+inntekt)	274	-13	130
Vesentlige engangsposter (+inntekt)	1 438	21	-26
Driftsresultat	3 344	1 878	1 870

Underliggende driftsresultat i konsernet ble på 1 631 millioner kroner i 2014, en reduksjon på 240 millioner kroner fra 2013.

Lyse-konsernets inntekter fordeler seg som følger mellom virksomhetsområdene: Energi 2 334 millioner kroner; Telekom-virksomheten 2 158 millioner kroner; Nettvirksomheten 1 043 millioner kroner; LNG-virksomheten 628 millioner kroner; og andre områder 33 millioner kroner. Underliggende driftsinntekt for konsernet ble 6 196 millioner kroner i 2014, en nedgang på 5 % sammenlignet med 2013. Nedgangen skyldes hovedsakelig lavere inntekter fra LNG-virksomheten

som følge av salg av 51 % av aksjene i Skangass AS (ref. note 7). I tillegg har lavere kraftpriser i 2014 en negativ effekt på inntekter i virksomhetsområdet Energi.

Underliggende driftskostnader ble i 2014 redusert med 110 millioner kroner til 4 565 millioner kroner sammenlignet med 2013. Netto nedgang i underliggende driftskostnader skyldes hovedsakelig lavere varekostnad for kjøpt gass (fødegass), som følge av salg av 51 % av aksjene i Skangass AS.

Underliggende lønnskostnader i 2014 var 810 millioner kroner, en økning på 16 % sammenlignet med 2013. Gjennomsnittlig lønnsoppgjør i 2014 ble på 3,325 %. Konsernet økte antall ansatte i 2014 med 120 personer. Økning i antall ansatte er primært knyttet til vekst innenfor virksomhetsområdet Telekom, et resultat av organisk vekst og oppkjøp.

Årets ordinære avskrivninger beløper seg til 723 millioner kroner, mot 736 millioner kroner i 2013.

Underliggende EBITDA (driftsresultat før avskrivninger og nedskrivninger) for konsernet ble på 2 429 millioner kroner mot 2 723 millioner kroner i 2013.

Vesentlige urealiserte verdiendringer, korrigert ved beregning av underliggende driftsresultat, utgjør 274 millioner kroner. I all hovedsak vedrører dette urealiserte verdiendringer på finansielle instrumenter anvendt for pris og valutasikring av fremtidig kraftproduksjon.

Vesentlige engangsposter som er korrigert for ved beregning av underliggende driftsresultat utgjør 1 438 millioner kroner. Gevinst og revaluering i forbindelse med nedsalget i Skangass AS beløper seg til 1 392 millioner kroner. Det er i 2014 inntektsført 145 millioner kroner som følge av en planendring knyttet til Lyse-konsernets pensjonsordning. Vannkraftanleggene i Jørpelandsvassdraget, der Lyse eier 66,7 %, er nedskrevet med 55 millioner kroner som følge av den lave prisen på elektrisk kraft.

KONTANTSTRØM

Konsernets drift genererte i 2014 en kontantstrøm på 1 531 millioner kroner mot 1 649 millioner kroner i 2013.

Lyse-konsernet investerte 1 978 millioner kroner i 2014, en økning på 644 millioner kroner fra forrige år. Investeringene fordeler seg som følger mellom forretningsområdene:

(Tall i hele tusen)	2014	2013	2012
Energi	522	275	210
LNG	213	351	249
Infrastruktur og elnett	332	350	250
Telekom	767	312	485
Andre og elimineringer	141	65	120
Investeringer (aksjer og driftsmidler)	1 978	1 334	1 314

Netto likviditetsendring fra finansiering var 1 049 millioner kroner, hovedsakelig som følge av netto nedbetaling av gjeld og betalt utbytte på 1 063 millioner kroner. Ved utgangen av året utgjorde ekstern rentebærende gjeld 9 287 millioner kroner, en reduksjon på 629 millioner kroner sammenlignet med 2014. Finansiell leasing inkluderes i rentebærende gjeld og utgjorde per årsslutt 251 millioner kroner. Dette gir en samlet rentebærende gjeld på 9 538 millioner kroner. Ansvarlig eierlån utgjør 2 400 millioner kroner av konsernets rentebærende gjeld, mens sertifikatlån utgjorde 600 millioner kroner. Totalt opptak av ny rentebærende gjeld var 1 200 millioner kroner i 2014, nedbetaling var på 1 881 millioner kroner.

Styret ser det som en overordnet målsetting å opprettholde en kapitalstruktur som sikrer konsernet en langsiktig finansiering og sterk kredittkvalitet, samtidig som vekstevnen opprettholdes. Konsernets finansstrategi er rettet mot å opprettholde finansiell fleksibilitet og å sikre en jevn tilbakebetalingsprofil på låneporteføljen frem i tid. Nåværende forfallsstruktur er i tråd med dette målet. Det vises i denne sammenheng til note 24. Nye låneopptak tilpasses forfallsprofilen i eksisterende låneportefølge og planlagte investeringer.

Frie likvide midler var ved årsslutt på 702 millioner kroner, en reduksjon på 258 millioner kroner sammenlignet med 2013. I tillegg har konsernet trekkrettigheter på til sammen 1 800 millioner kroner slik at konsernets likviditetsreserve var 2 502 millioner kroner ved årets utgang. Likviditetsreserven skal i henhold til konsernets finansstrategi sikre finansiering av minimum 9 måneders drift, inkludert investeringer og låneforfall. Ved årsskiftet var likviditetsreserven klart bedre enn måltallet i finansstrategien, og styret vurderer konsernets likviditetssituasjon som god.

Ved utgangen av 2014 hadde konsernet en bokført egenkapital på 6 027 millioner kroner mot 4 334 millioner kroner ved inngangen til året. Dette tilsvarer 28 % av totalkapitalen. Samlet utgjør egenkapital og ansvarlig lån 38 % av totalkapitalen.

Vannkraftproduksjonen hadde ved årsskiftet en bokført verdi på 1,18 kroner per kilowatttime per år beregnet med utgangspunkt i konsernets middelproduksjon.

FORRETNINGSOMRÅDENE

I tabellen nedenfor fremgår underliggende driftsresultat for konsernets forretningsområder.

(Tall i hele tusen)	2014	2013	2012
Energi	1 160	1 535	1 556
LNG	52	-86	-168
Infrastruktur og elnett	189	223	267
Telekom	338	256	160
Andre og elimineringer	-107	-56	-48
Driftsresultat for urealiserte verdiendringer og engangsposter	1 631	1 871	1 766

I den videre beskrivelsen av forretningsområdene vil underliggende driftsresultat vektlegges.

ENERGI

Energivirkomheten består av virksomheten i de heleide selskapene Lyse Produksjon AS (som forvalter eierandelene i Sira-Kvina Kraftselskap, Ulla Førre-verkene og Jørpeland Kraft AS), Lyse Energisalg AS og Lyse Neo AS.

Som en konsekvens av langt lavere energipriser er både omsetning og driftsresultat betydelig lavere enn i 2013. Total omsetning for forretningsområdet beløper seg til 2 334 millioner kroner, en reduksjon på 166 millioner kroner fra fjoråret.

Underliggende driftsresultatet fra forretningsområdet ble på 1 160 millioner kroner, mot 1 535 millioner kroner i 2013. Kraftproduksjonen og markedsprisene på kraft er avgjørende for forretningsområdets resultatutvikling. Kraftproduksjonen i 2014 var på et høyt nivå med 6,7 TWh. I 2013 var produksjonen på 6,1 TWh. Produksjonsøkningen var likevel ikke tilstrekkelig til å kompensere for 20 % lavere kraftpris. Noe av nedgangen er oppveid av betydelige samlede gevinster fra kraftpris- og valutasingring.

Gjennomsnittlig spotpris i Norden ble 24,7 øre/kWh, 17 % lavere enn i 2013. I prisområdet Sørvest-Norge, hvor Lyse selger sin produksjon, var prispresset større. Spotprisen her var nesten 2 øre/kWh lavere enn gjennomsnittsprisen for Norden og vel 6 øre/kWh lavere enn året før.

Hovedgrunnen til de lave kraftprisene er at det lenge varslede kraftoverskuddet i Norden materialiserer seg tydeligere. I tillegg var 2014 preget av lavt forbruk på grunn av gjennomgående mildt vær og høy vindkraftproduksjon i Sverige og Danmark. Markedsprisene på kraft frem i tid har, etter betydelige fall de siste årene, stabilisert seg på et relativt lavt nivå. Det lave prisnivået gjenspeiler en forventning om et økende kraftoverskudd i det nordiske markedet og fortsatt svake energipriser i tilgrensende markeder, eksempelvis det tyske markedet.

Driftsresultatet fra gass- og varmevirksomheten sveket seg fra 115 millioner kroner i 2013 til 26 millioner kroner i 2014. Dette skyldes en betydelig volumnedgang med bakgrunn i det unormalt milde været, samt høyere kjøpskostnader for gass. Gass- og varmepriser er i stor grad knyttet opp mot kundenes alternative energi-bærere og må derfor være konkurransedyktige i forhold til disse. Lave el-priser gjennom hele året, og mot slutten av året prispress i noen kundesegmenter som en konsekvens av det sterke fallet i prisen på petroleum-produkter, reduserte salgsprisene betydelig. Totalt ble det levert 633 GWh med gass og fjernvarme, noe som er en nedgang på 83 GWh fra 2013.

I sluttbrukermarkedet for strøm har den positive utviklingen med økte markedsandeler både i privat- og bedriftssegmentet, kombinert med økt kundetilfredshet, forsterket seg. Resultatene fra denne virksomheten har også styrket seg og er tilfredsstillende.

Investeringer innen forretningsområdet energi beløper seg til 522 millioner kroner. For vannkraftproduksjon utgjør investeringene i nytt kraftverk i Lysebotn 319 millioner kroner. I tillegg er det gjennomført nødvendige rehabiliteringer og sikringstiltak på flere damanlegg. Gass- og varmevirksomheten investerte 98 millioner kroner, i all hovedsak knyttet til videre utbygging av nettet for fjernvarme og fjernkjøling.

LNG

I Lyses forretningsområde LNG inngår det heleide produksjonsselskapet Risavika LNG Production AS og en 49 % eierandel i Skangass AS. LNG-virkomheten inkluderer for årets første fire måneder både LNG-produksjon og nedstrømsvirksomhet. Etter transaksjonen med Gasum OY, som ble gjennomført pr 2.mai, inngår resultatet fra produksjonsselskapet Risavika LNG Production AS (100 % eid av Lyse) og 49 % andel av resultatet i nedstrømselskapet Skangass AS. Transaksjonen er nærmere beskrevet i note 7.

LNG-virksomheten fortsetter den positive utviklingen. Det ble levert 286.000 tonn LNG til kunder i 2014, noe som tilsvarer en energimengde på 4,2 TWh. Leveransene har økt gjennom året ettersom Lysekil-terminalen i Sverige ble tatt i bruk i 2. halvår og leveransene til Preem-raffineriet startet. Det innebærer at produksjonskapasiteten på LNG-fabrikken nå er fullt utnyttet.

Skangass AS besluttet mot slutten av 2014 å bygge en mottaksterminal i Björneborg, Finland. Til denne terminalen vil selskapet motta betydelig investeringsstøtte fra den finske staten. Med Björneborg terminalen og terminalene på Øra i Østfold og Lysekil i Sverige, samt muligheter for direkte skipsbunkring fra LNG-fabrikken i Risavika, har selskapet Skangass AS sikret seg en strategisk viktig markedsposisjon i det nordiske markedet.

Skangass AS er opptatt av å styre risikoen knyttet til salgsmarginen mellom fødegass og produsert LNG som selges i sluttbrukermarkedet. En overveiende andel av kundeporteføljen har samme indeksering som kjøpsavtalene for fødegass til LNG-anlegget. Både fabrikken, terminaler og transportkapasiteten har hatt høy grad av driftsstabilitet.

Den resultatmessige utviklingen viser en fortsatt forbedring sammenlignet med 2014. Virksomhetsområdet har for Lyse bidratt med et underliggende driftsresultat på 52 millioner kroner og negativt resultat før skatt på 53 millioner kroner. Av dette utgjorde driftsresultatet fra Risavika LNG Production AS, som Lyse eier 100 %, 55 millioner kroner. For 2013 var underliggende driftsresultatet negativt med 86 millioner kroner og resultatet før skatt negativ med 191 millioner samlet for hele LNG verdikjeden.

INFRASTRUKTUR OG ELNETT

Virksomhetsområdet Infrastruktur og Elnett består av nettselskapet Lyse Elnett AS og entreprenørselskapet Lyse Infra AS. Lyse Elnett AS har som hovedoppgave å sikre sine kunder en stabil energiforsyning.

Virksomheten fikk i 2014 et underliggende driftsresultat på 189 millioner kroner, noe som er 34 millioner kroner svakere enn fjoråret. Hovedårsaken til nedgangen er at virksomheten hadde en betydelig lavere inntektsramme sammenlignet med året før. Årets avbruddskostnader (KILE-kostnader, dvs. Kompensasjon for Ikke Levert Energi) var på 12 millioner kroner, mens gjennomsnittlig KILE-kostnad for de tre forutgående år var på 10 millioner kroner.

Lyse Elnett AS er en monopolvirksomhet, der inntektene reguleres av myndighetene gjennom NVE. Selskapets nettdrift er av NVE målt til å være effektiv sammenlignet med et bransjesnitt. Transportert energimengde i 2014 var på 6 040 GWh, mot 5 976 GWh i 2013. Totale leveransetap på grunn av feil i overføringsnettet var 10,4 MWh, noe som gir en regularitet på 99,998 % i forhold til levert energi. Styret er tilfreds med den leveransesikkerheten selskapet har vist de senere årene.

Nettvirksomheten oppnådde en totalrentabilitet på 7,4 %, mot 7,3 % i 2013.

I 2014 ble det investert totalt 332 millioner kroner i nettverksvirksomheten. Kapasitetsøkning for å bedre leveringssikkerheten, nyanlegg for boliger og næringsbygg samt fornying av gamle anlegg utgjør den vesentligste andelen av investeringene. Investeringsnivået avspeiler en fortsatt sterk regional vekst i Lyse Elnett AS sitt konsesjonsområde, og virksomheten koblet opp 3 785 nye nettkunder i 2014 mot 3 631 i 2013.

Myndighetene har besluttet innføring av avanserte måle- og styringssystemer (AMS). Dette betyr at alle strømkundene vil få byttet sine strømmålere de nærmeste årene, samtidig som systemet vil bidra til at Lyse Elnett kan levere sine tjenester og gjennomføre sine oppgaver mer effektivt og med bedre kvalitet. Dette vil også gi kundene en bedre oversikt over sitt eget strømforbruk. Av totale investeringer i 2014 var 40 millioner kroner knyttet til AMS-prosjektet. Utskifting av de nye målerne skal være fullført innen 1.januar 2019.

Lyse Elnett eide ved inngangen av året 100 % av aksjene i Lyse Sentralnett AS. I løpet av 2014 har selskapet solgt 50 % av aksjene til Statnett. Lyse Elnett AS eier fremdeles de resterende 50 %, men disse er omgjort til B-aksjer uten stemmerett. Statnett skal gjennomføre byggingen av ny 420 kV-linje fra Lysebotn til Nord-Jæren gjennom dette selskapet.

TELEKOM

Telekom-virksomheten består av den heleide digital-TV og internettleverandøren Altibox AS, det heleide fiberselskapet Lyse Fiber AS, teknologisk selskapet Lyse IT AS, alarm- og sikkerhetsleverandøren NorAlarm AS og investeringsselskapet Lyse Fiberinvest AS, som er eierselskap for de øvrige fiberselskapene der Lyse har eierinteresser. Lyse Fiberinvest eier blant annet Viken Fiber AS (71 %), Bergen Fiber AS (85 %), og Signal Bredbånd AS som ble kjøpt i mai 2014 (100 %). Viken Fiber AS er etablert som felles kontrollert virksomhet sammen med Energiselskapet Buskerud.

Virksomhetsområdet Telekom hadde en omsetning på 2 158 millioner kroner i 2014. Inkluderer eierandelen i Viken Fiber AS blir omsetningen 2 546 millioner kroner i 2014 mot 2 010 millioner kroner i 2013, en økning på 27 %. Forretningsområdet oppnådde et positivt driftsresultat før avskrivninger (EBITDA) på 607 millioner kroner. Inkluderer eierandelen i Viken Fiber blir EBITDA 810 millioner kroner.

Virksomhetsområdet Telekom hadde i 2014 et underliggende driftsresultat på 338 millioner kroner, en økning på 82 millioner kroner sammenlignet med 2013. Økningen skyldes organisk vekst og oppkjøp av eksisterende virksomhet. Inkluderer eierandelen i Viken Fiber AS blir underliggende driftsresultat for Telekom-virksomheten 383 millioner kroner, en forbedring på 90 millioner kroner (30 %) sammenlignet med 2013.

Resultat før skatt for forretningsområdet ble 304 millioner kroner, mot 237 millioner kroner i 2013. Resultatforbedringen skyldes i hovedsak økt antall kunder og reduksjon i driftskostnader per kunde som følge av løpende forbedringstiltak og effektivisering.

Investeringene innenfor Telekom utgjorde 767 millioner kroner i 2014, mot 312 millioner kroner i 2013. Investeringer for 2014 inkluderer oppkjøp av Signal Bredbånd AS, samt oppstart av virksomheten i Bergen Fiber AS.

Kundeutviklingen i 2014 var god. Altibox AS og partnerskapet leverte 45 500 nye fibertilknytninger. Det er med disse totalt 364 000 kunder. I likhet med de fire foregående årene, målte den uavhengige organisasjonen EPSI igjen Altibox-kundene til å være de mest tilfredse bredbånds- og TV-kundene i landet.

Resultatutviklingen framover er hovedsakelig knyttet til utviklingen i antall kunder, inntekt per kunde og kostnader for etablering av fiberinfrastrukturen.

Underliggende driftsresultat fra «Andre og Elimineringer», i tabellen på side 9, inkluderer Lyse Smart AS. Lyse Smart AS er i en oppstartsfasen og driftsresultatet er positivt med 61 millioner kroner i 2014.

FINANSPOSTER

Netto finanskostnader før nedskrivning av finansielle eiendeler utgjorde 415 millioner kroner i 2014, en reduksjon på 53 millioner kroner sammenlignet med 2013. Renter på ansvarlig lån til konsernets eiere ble 91 millioner kroner mot 96 millioner kroner i 2013.

Rentekostnader på konsernets eksterne rentebærende gjeld (inkludert ansvarlig lån) utgjorde 414 millioner kroner i 2014, en nedgang på 37 millioner kroner fra 2013. Nedgangen skyldes en kombinasjon av lavere rentebærende gjeld og lavere markedsrenter. I tillegg har Lyse-konsernet betydelige anleggsinvesteringer i 2014, noe som medfører økt balanseføring av byggelånsrenter.

Markedsrenter, eksempelvis 3 måneders NIBOR falt fra 1,67 % til 1,48 % gjennom 2014. I tråd med konsernets finansstrategi er konsernets årsresultat moderat følsomt for endringer i markedsrenten på kort og mellomlang sikt. Av konsernets samlede rentebærende gjeld (inkludert finansiell leasinggjeld) på 9 538 millioner kroner, er 5 792 millioner kroner rentesikret ved rentebytteavtaler eller fastrentelån. I tillegg er renteesponeringen til konsernet redusert gjennom iboende rentesikringer i nettvirksomheten og grunnrenteskatten.

SKATT

Regnskapsmessig skattekostnad ble redusert med 74 millioner kroner fra 2013, og utgjorde 720 millioner kroner. Effektiv skattesats var i 2014 på 25 %, mot tilsvarende 61 % i 2013. Lav effektiv skattesats i 2014 skyldes at gevinst fra salg av aksjer i Skangass AS ikke er skattepliktig.

Ordinær betalbar skatt er redusert med 55 millioner kroner sammenlignet med fjoråret og beløper seg til 317 millioner kroner.

Kraftproduksjon ga en grunnrenteskatt på 269 millioner kroner i 2014, hvilket tilsvarer 37 % av konsernets skattekostnad. Tilsvarende beløp i 2013 var 388 millioner og 49 % av skattekostnaden. Betalbar grunnrenteskatt er på 248 millioner kroner i 2014, en reduksjon på 32 millioner kroner sammenlignet med 2013.

RISIKO OG INTERNKONTROLL

De viktigste risikoene for Lyse-konsernet er knyttet til markedsoperasjoner, finansiell styring, prosjektaktiviteter, driftsaktiviteter og rammebetingelser. Håndtering av risiko er sentral for verdiskapningen og en integrert del av forretningsdriften. Risikostyringen følges opp i forretningsområdene gjennom prosedyrer for risikoovervåking opp mot mål og rammer fastsatt av styret. Lyse er eksponert for endringer i både det fysiske og finansielle kraftmarkedet, valutamarkedet og rentemarkedet. Styret vurderer årlig risikoområder av betydning innen konsernets forretningsområder og fastsetter rammer for risikoeksponeringen.

Det er etablert interne fullmakter og rammer for krafthandel, valutahandel og finansforvaltning inkludert motpartsrisiko som følges opp løpende.

I morselskapet Lyse Energi AS er det etablert en sentral investeringskomité som vurderer lønnsomhet og risiko knyttet til større enkeltinvesteringer i konsernet før investeringsbeslutning tas på selskapsnivå.

For Lyse er det betydelig volum- og prisrisiko knyttet til produksjon og handel med kraft. I det nordiske kraftmarkedet har nedbørsforhold, etterspørsel og markedsprisene på kull, olje og CO₂-kvoter betydning for markedsprisen på kraft. I kraftmarkedet anvender konsernet en aktiv risikostyring tilpasset den aktuelle markedssituasjonen hvor formålet er å oppnå maksimal avkastning med en akseptabel risiko. All fysisk krafthandel på Nord Pool Spot og finansiell handel på NASDAQ OMX omsettes i euro. Også inntektene fra utleie av LNG-anlegget i Risavika er i euro, slik at en vesentlig andel av driftsinntektene er valutaeksponert. Fremtidige inntekter i euro valutasikres over en fastsatt periode frem mot leveringstidspunktet slik at sikringsandelen er økende fram mot leveringstidspunktet.

En sentral finansfunksjon samordner og ivaretar risikoen knyttet til renter og likviditet inkludert refinansiering og nye låneopptak. Finansfunksjonen utøver sitt mandat i samsvar med den finansstrategien konsernstyret har vedtatt. Finansstrategien setter rammer for konsernets refinansieringsrisiko og likviditet slik at forfall i konsernets låneportefølje og kapitalbehov for å gjennomføre planlagte drifts- og investeringsaktiviteter 9 måneder frem i tid skal være dekket. Konsernets rammer for renterisiko vurderes i lys av risikorammene på kraft og har som formål å stabilisere konsernets årsresultat etter skatt. Renterisikoen styres ved at årsresultat etter skatt ikke skal svekkes utover bestemte risikorammer ved en endring i markedsrenten på 1 prosentpoeng. Renterisiko og likviditet følges opp mot vedtatte rammer og rapporteres regelmessig til konsernledelsen og styret.

Lyse har motpartsrisiko gjennom krafthandel og plassering av overskuddslikviditet. Før avtaleinngåelser blir kredittverdigheten til motpartene vurdert, og eksponeringen mot enkeltmotparter er begrenset av mandater basert på finansiell styrke og kredittkvalitet.

Prosessene i konsernets ulike verdikjeder er eksponert for operasjonell risiko. Drift og prosjektgjennomføring er eksponert mot operasjonell risiko i form av personskade, skade på miljøet, omdømmetap og økonomisk

tap. Det arbeides systematisk og risikodrevet med håndtering av operasjonell risiko i konsernet.

I det daglige håndteres risiko ved hjelp av prosedyrer, rutiner for avviksrapporing, beredskapsplaner og forsikringsdekninger.

I 2014 ble det lansert et nytt styringssystem i konsernet lansert som understøtter arbeidet med operasjonell risiko. Styringssystemet sørger for effektiv deling av sentral informasjon knyttet til mål, strategier, prosesser og driftsprosedyrer.

Lyse har et system for internkontroll som skal bidra til pålitelig finansiell rapportering. Internkontroll i finansiell rapportering følges opp løpende gjennom revisjonsutvalgets arbeid.

SAMFUNNSANSVAR OG YTRE MILJØ

En viktig del av Lyses formål er å skape verdier for samfunnet. Lyses oppdrag fra eierne er å drive forretningsdrift med stabil avkastning samtidig som konsernet skal være en regional samfunnsaktør. Lyse skal bygge langsiktige og framtidsrettede infrastrukturløsninger. Samfunnsansvar er med slike forutsetninger innebygget i Lyses oppdrag.

Gjennom virksomheten gir Lyse viktige bidrag til å nå de nasjonale klimamålene. Lyse er den sjette største forvalteren av fornybar energi i Norge, hovedsakelig gjennom å være produsent av vannkraft. I tillegg vil bruk av naturgass medføre mindre utslipp av CO₂ og mulighet for å ta i bruk biogass i samme infrastruktur. Lyse tar i bruk energi fra forbrenning av avfall i regionen. I stedet for at energien går til spille brukes den til fjernvarme.

Lyse bygger og drifter viktig infrastruktur. Strømnettet har vært en viktig del av samfunnet i lang tid. På samme måte har fibernettet blitt en forutsetning og nødvendighet i et moderne samfunn. Lyse har også bygget gass-nett til næringslivskunder i Sør-Rogaland.

Lyses virksomhet utøves etter normal forretningspraksis, men i motsetning til de fleste andre selskap går deler av overskuddet tilbake til samfunnet. Hvert år betaler Lyse utbytte til eierkommunene i samsvar med en langsiktig utbyttepolicy.

En nærmere redegjørelse av påvirkning på ytre miljø og hvordan samfunnsansvar er knyttet inn i konsernets virksomhet finnes i publikasjonen Samfunns- og årsrapport 2014, samt under egen seksjon om samfunnsansvar på nettstedet www.lysekonsern.no

FORSKNING, UTVIKLING OG INNOVASJON

Hovedtyngden av konsernets forskning, utvikling og innovasjon retter seg mot å utvikle tjenester i skjæringspunktet mellom energi og telekommunikasjon. Utvikling og testing av konsepter, samt forbedring av arbeidsprosesser og anvendelser, prioriteres.

FoU & innovasjonsaktiviteter retter seg mot å utvikle nye konsepter som på sikt kan gi Lyse nye forretningsområder, samtidig som vi skal styrke egen region gjennom samarbeid med lokale bedrifter, eierkommuner og universitet og utdanningsinstitusjoner.

Et eksempel på samarbeid med aktører i regionen er aktiviteter knyttet til EUs nye rammeprogram for forskning og innovasjon. Lyse inngår som industriell partner i Stavangers del av Triangulum-prosjektet, et av de største prosjektene i EUs rammeprogram med vekt på smarte og bærekraftige løsninger i fremtidens byer i Europa.

Lyse deltar i flere andre forskningsprosjekter sammen med både nasjonale og internasjonale universiteter, og der flere av prosjektene mottar offentlig virkemiddelfinansiering. Lyse samarbeider tett med Universitetet i Stavanger, blant annet gjennom deltakelse i universitetets sentre CIPSI (Centre for IP-based Service Innovation) og Cense (Centre for sustainable energy solutions).

ORGANISASJON, HELSE, MILJØ OG SIKKERHET

For å nå konsernets strategiske mål for år 2020, er det avgjørende at Lyse er en attraktiv og konkurransedyktig arbeidsplass.

Sykefraværet i konsernet har også i 2014 hatt en positiv utvikling og endte på 3,09 % mot 3,30 % året før. Det var i løpet av 2014 to skader som medførte sykefravær, med til sammen 6 dager. I 2013 var det seks skader som medførte sykefravær i til sammen 70 dager. Styret er tilfreds med tallene for sykefravær og følger skadeutviklingen nøye. Styret er opptatt av at selskapet har en proaktiv tilnærming til HMS, og ligger i forkant med risikoanalyser og andre tiltak.

Konsernet arbeider for å sikre like muligheter for medarbeidere gjennom rettferdige prosesser for rekruttering, lønns- og arbeidsvilkår, utviklingsmuligheter og beskyttelse mot trakassering. Konsernet har som mål å være en arbeidsplass hvor det ikke forekommer diskriminering, og følger særlig opp at det ikke skjer diskriminering på grunn av nedsatt funksjonsevne. For arbeidstakere med nedsatt funksjonsevne foretas det

individuell tilrettelegging av arbeidsplass og arbeidsoppgaver.

Ved utgangen av 2014 var det 1 073 ansatte i konsernet, 1 037 årsverk, fordelt på morselskap og heleide datterselskap. Det var 15 lærlinger innen energimontør, IKT- og salgsfaget.

Turnover i konsernet er fortsatt relativt lav, og har gått noe ned. For 2014 ligger turnover på 5 % mot 7 % året før. Av totalt antall ansatte, var det ved utgangen av 2014, 26 % kvinner og 74 % menn. Da konsernet ble etablert i 1999 var kvinneandelen 22 %. To av åtte i konsernledelsen er kvinner, mens det i konsernstyret er fire kvinner og fire menn.

EIERFORHOLD, EIERSTYRING OG SELSKAPSLEDELSE

Lyse er avhengig av tillit og aksept for å kunne utføre sine oppgaver, ikke minst i egen region. Styret er derfor opptatt av god kommunikasjon med selskapets eiere og interessenter. Konsernets retningslinjer for eierstyring og virksomhetsledelse er tilgjengelige på www.lysekonsern.no

Konsernet følger Norsk anbefaling for eierstyring og selskapsledelse innenfor de rammer som selskapets organisasjonsform og eierskap setter. Avvikene fra disse prinsippene er dermed knyttet til aksjenes omsettelighet, emisjoner og kapitalforhøyelser samt prinsipper som skal følges dersom det kommer tilbud på virksomheten.

Selskapets styre skal bestå av 8 medlemmer med personlige varamedlemmer. Styret, herunder leder og nestleder, utpekes av bedriftsforsamlingen. To av styrets medlemmer utpekes av og blant selskapets ansatte. Styrets medlemmer utpekes for 2 år av gangen og forrige valg var i 2014. Det er avholdt 12 styremøter i 2014, og de viktigste sakene er knyttet til konsernets strategi mot 2020, der arbeid i kundegrensensnittet vil forsterkes, samt nedsalget av kontrollerende eierandel i Skangass AS.

UTBYTTE OG RESULTATDISPONERING

Styret vil overfor generalforsamlingen 30.04.15 foreslå at det for regnskapsåret 2014 deles ut et ordinært utbytte fra Lyse Energi AS på 428 kroner per aksje, totalt 432 millioner kroner. Styret forslår videre at det overføres 1 104 millioner kroner til annen egenkapital i Lyse Energi AS.

FRAMTIDSUTSIKTER

Styret vil arbeide for at Lyse framstår som en kundesentrisk organisasjon. For å lykkes i morgendagens markeder er det, etter styrets oppfatning, avgjørende at alle aktivitetene i Lyse-organisasjonen bidrar til å møte kundenes behov for tjenester. Perspektivet skal flyttes fra transaksjon til langsiktige relasjoner. Målet er å styrke konsernets lønnsomhet gjennom økt kundetilfredshet og godt omdømme i hjemmemarkedet.

Utviklingen i mange bransjer går i retning av at kundene tar større makt over eget kundeforhold, blant annet ved økt bruk av selvbetjening. Både innenfor energi og telekommunikasjon vil styret derfor prioritere løsninger i grensesnittet mot kunden. Nytteaspektet ved tjenestene skal tre klarere fram.

Lyse-konsernet har utviklet seg til å bli mye mer enn et kraftselskap. Styret foreslår derfor at konsernets morselskap Lyse Energi AS skifter navn til Lyse AS, for å tydeliggjøre at konsernet har et diversifisert tjenestetilbud. Energi, fiberbredbånd og annen infrastruktur er hovedområdene.

Styret fastholder og bygger videre på konsernets vekststrategi fram mot år 2020. I tillegg til å spisse strategien rundt utviklingen av den kundesentriske organisasjonen, videreføres strategiene knyttet til fornybar kraft, fjernvarme og biogass, strømmnett, fiber og teknologi. Lønnsomheten utfordres fortsatt av lave kraftpriser. Styret arbeider for at den negative utviklingen i kraftmarkedet oppveies av positiv resultatutvikling innen øvrige forretningsområder, og fastholder derfor målet om styrkede resultater i perioden. Gevinst og kapitalfrigjøring knyttet til transaksjoner i 2014 skal nyttes til å bygge opp under de finansielle målene.

Styret vil påpeke at regionen har en bekymringsfull svak forsyningsikkerhet for strøm. Det er derfor viktig at Statnett holder tempo i arbeidet med å prosjektere og bygge ny 420 kV-linje fra Lysebotn til Nord-Jæren. Lyse har arbeidet for at Statnett i søknadsfasen opprettholder traséløsninger som innebærer bruk av nedgravd kabel over visse sårbare områder i Sandnes kommune.

Styrket strømforsyning er avgjørende for å møte den regionale befolkningsveksten. I tillegg til at Statnett arbeider for å styrke den overordnede strømforsyningen inn til regionen, forbereder Lyse omfattende investeringer i strømmettet på Jæren for å øke kapasiteten – også det for å kunne møte den økte boligutbyggingen i regionen.

I Lysebotn bygger konsernet nytt kraftverk som skal stå ferdig i 2018. Det vil avløse det 60 år gamle eksisterende vannkraftverket. Med utgangspunkt i de samme vannmagasinene vil det nye kraftverket gi 15 % økt produksjon. Dette forutsetter imidlertid at myndighetene ved revisjon av konsesjonsvilkårene i Årdals-vassdraget ikke pålegger nye krav om minstevannføring – det vil innebære fraføring av vann fra nytt Lysebotn kraftverk og produksjonstap som i verste fall spiser opp store deler av ny, regulerbar vannkraft. Styret konstaterer at Årdals-vassdraget har vært regulert i mer enn 60 år, og at elven har godt laksefiske. Lyse arbeider kontinuerlig med å overvåke og bedre forholdene for laksen.

Finansdepartementet har foreslått nye avskrivningsregler for investeringer i vindkraft – noe som er nødvendig for prosjektenes lønnsomhet. I Bjerkreim har myndighetene gitt konsesjon for til sammen 425 MW vindkraft, og Lyse er tildelt 110 MW av disse. Styret vil avvente en eventuell investeringsbeslutning: lavere utbyggingskostnader er nødvendig for å kunne oppnå lønnsomhet i Bjerkreim gitt gjeldende prisforventninger og elsertifikatpriser. Styret vil forøvrig framholde at investeringer i regulerbar vannkraft framstår som mer attraktivt enn ikke-regulerbar vind- og vannkraft.

Styret konstaterer at fiber har etablert seg som markedets ledende teknologi for formidling av telebaserte kommunikasjonstjenester. Behovet for båndbredde er stadig økende, og Altibox sine tjenester og produkter har slått godt an i markedet der 364 000 kunder direkte og indirekte får fiberleveranser fra Lyse. I løpet av 2015 vil antall kunder passere 400 000. Styret vil framholde at fiberteknologien nå er velprøvd som markedets ledende kommunikasjonsbærer, og at det i øyeblikket bare er denne teknologien som kan møte båndbreddebehovene.

I løpet av 2015 starter utrulling av Lyses Smartly-tjenester og produkter for fullt: Samspillet på tvers mellom konsernets ulike forretningsområder og tjenester skaper således nye forretningsmuligheter – smart-tjenestene gir grunnlag for økt inntjening og moderne tjenesteutvikling, ikke minst i kommunal sektor.

Lyse vil fortsette utbyggingen av fibernett, og disponere investeringsmidler for så vel utbygging som oppkjøp av eksisterende virksomheter.

Stavanger 27. mars 2015

Ivar Rusdal
Styreleder

Reinert Kverneland
Nestleder

Cecilie Bjelland
Styremedlem

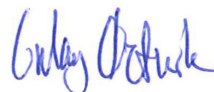
Pål Morten Borgli
Styremedlem

Solveig Ege Tengedal
Styremedlem

Hilda Bådsvik Høie
Styremedlem

Gulay Øzturk
Ansattes representant

Arne Sele
Ansattes representant

Eimund Nygaard
Konsernsjef/ Adm.dir.

Erklæring 2014

Vi erklærer etter beste overbevisning at konsernregnskapet for 2014 er utarbeidet i samsvar med IFRS som fastsatt av EU, med krav til tilleggsopplysninger som følger av regnskapsloven, samt at årsregnskapet for morselskapet for 2014 er avlagt i samsvar med regnskapsloven og god regnskapsskikk i Norge og at regnskapsopplysningene gir et rettviseende bilde av foretakets og konsernets eiendeler, gjeld, finansielle stilling og resultat som helhet, samt at årsberetningen gir en rettviseende oversikt over utviklingen, resultat og stillingen til foretaket og konsernet, sammen med en beskrivelse av de mest sentrale risiko og usikkerhetsfaktorer foretakene står overfor.

Stavanger, 27.03.15

Ivar Rusdal
Styreleder

Reinert Kverneland
Nestleder

Gulay Øzturk
Ansattes representant

Cecilie Bjelland
Styremedlem

Pål Morten Borgli
Styremedlem

Solveig Ege Tengedal
Styremedlem

Hilda Bådsvik Høie
Styremedlem

Arne M. Sele
Ansattes representant

Eimund Nygaard
Adm.direktør/Konsernsjef

Resultatregnskap

Resultatregnskap

(Tall i hele tusen)	Note	2014	2013	2012
Salgsinntekter	8	6 195 973	6 545 879	6 053 394
Energikjøp og varekostnad		1 828 715	2 192 709	1 845 065
Lønnskostnad og andre personalkostnader	9, 27	664 598	700 307	763 972
Avskrivninger og nedskrivninger	14, 15	798 320	852 720	845 463
Andre tap / (gevinster) - netto	10	-1 612 586	-16 548	-122 420
Resultatandel tilknyttede selskap og felleskontrollert virksomhet	16	83 570	31 810	-7 064
Konsesjonsavgifter og eiendomsskatt		160 371	171 391	166 416
Andre driftskostnader	11	929 337	735 298	691 498
Driftsresultat		3 343 648	1 878 192	1 870 464
Finansinntekter	10, 12	95 357	129 745	67 508
Finanskostnader	12	510 412	597 991	595 692
Nedskrivning av finansielle anleggsmidler	12	3 703	110 334	19 885
Resultat før skattekostnad		2 924 890	1 299 612	1 322 395
Overskuddsskatt	13	451 870	406 273	401 689
Grunnrenteskatt	13	268 606	387 785	290 626
Skattekostnad		720 476	794 058	692 315
Årsresultat		2 204 414	505 554	630 080
Tilordnet:				
Aksjonærer	23	2 226 103	547 464	648 105
Ikke-kontrollerende eierinteresser		-21 689	-41 910	-18 025

Utvidet konsolidert resultatregnskap

Utvidet konsolidert resultatregnskap

(Tall i hele tusen)	Note	2014	2013	2012
Årsresultat		2 204 414	505 554	630 080
Poster som ikke vil bli omklassifisert til resultatet:				
Estimatavvik pensjoner	27	-167 503	-127 165	213 323
Poster som kan bli omklassifisert til resultatet:				
Kontantstrømsikring valutaterminkontrakter	10, 23	-18 024	-245 383	-56 863
Kontantstrømsikring rentebytteavtaler	10, 23	-47 780	31 847	-25 375
Kontantstrømsikring finansielle kraftkontrakter	10, 23	1 811	-2 440	0
Andel utvidet resultat tilknyttede selskaper	16	131 078	0	0
Valutaomregningsdifferanser	23	-42 513	45 397	-3 389
Sum poster som kan bli omklassifisert til resultatet		24 572	-170 580	-85 627
Årets utvidede resultat		-142 931	-297 745	127 696
Årets totalresultat		2 061 483	207 810	757 777
Tilordnet:				
Aksjonærer		2 083 172	249 720	775 802
Ikke-kontrollerende eierinteresser		-21 689	-41 910	-18 025
Årets totalresultat		2 061 483	207 810	757 777

Balanse

Eiendeler

(Tall i hele tusen)	Note	31.12.14	31.12.13	31.12.12
Anleggsmidler				
Fallrettigheter	14	105 301	105 113	105 113
Andre immaterielle eiendeler	14	180 833	51 127	265 926
Utsatt skattefordel grunnrente	13	221 060	232 150	261 588
Varige driftsmidler	15	15 790 962	15 901 826	16 635 209
Investeringer i tilknyttet selskap og felleskontrollert virksomhet	16	2 151 409	983 619	163 488
Finansielle eiendeler tilgjengelig for salg	10, 17	80 101	19 563	117 410
Derivater	5, 10, 20	407 284	23 057	87 325
Andre fordringer	19	606 131	609 097	171 455
Sum anleggsmidler		19 543 081	17 925 552	17 807 514
Omløpsmidler				
Varer	18	87 539	73 853	54 489
Kundefordringer og andre fordringer	19	1 375 411	1 607 712	1 295 299
Derivater	5, 10, 20	148 552	235 800	300 818
Bankinnskudd, kontanter o.l.	21	749 222	1 003 449	860 306
Sum omløpsmidler		2 360 724	2 920 814	2 510 912
Sum eiendeler		21 903 805	20 846 366	20 318 426

Egenkapital og gjeld

(Tall i hele tusen)	Note	31.12.14	31.12.13	31.12.12
Egenkapital				
Innskutt egenkapital	22	1 275 592	1 275 592	1 275 592
Opptjent egenkapital	23	4 995 209	3 164 006	2 995 558
Annen egenkapital ikke resultatført	23	-262 904	-119 973	177 772
Egenkapital tilordnet selskapets aksjonærer		6 007 897	4 319 625	4 448 922
Ikke-kontrollerende eierinteresser		19 490	14 779	45 877
Sum egenkapital		6 027 387	4 334 404	4 494 799
Gjeld				
Langsiktig gjeld til kredittinstitusjoner	24	7 707 211	8 365 057	8 487 124
Utsatt skatt	13	913 360	825 637	1 029 137
Utsatt skatt grunnrente	13	954 217	933 559	883 747
Pensjonsforpliktelser	27	612 859	557 432	391 582
Derivater	5, 10, 20	581 114	493 921	425 027
Avsetninger	10, 28	75 576	75 576	75 576
Annen langsiktig gjeld	26, 28	1 113 293	1 281 821	890 700
Sum langsiktig gjeld		11 957 630	12 533 005	12 182 892
Kortsiktig gjeld til kredittinstitusjoner	24	1 579 297	1 550 555	1 727 167
Leverandørgjeld og annen kortsiktig gjeld	29	1 508 422	1 582 658	1 341 137
Betalbar skatt	13	564 889	651 255	484 267
Derivater	5, 10, 20	248 241	176 550	75 725
Avsetninger	29	17 939	17 939	12 439
Sum kortsiktig gjeld		3 918 788	3 978 957	3 640 735
Sum gjeld		15 876 418	16 511 962	15 823 627
Sum egenkapital og gjeld		21 903 805	20 846 366	20 318 426

Stavanger, 27. mars 2015

Ivar Rusdal
Styreleder

Reinert Kverneland
Nestleder

Gulay Özturk
Ansattes representant

Cecilie Bjelland
Styremedlem

Pål Morten Borgli
Styremedlem

Solveig Ege Tengedal
Styremedlem

Hilda Bådsvik Høie
Styremedlem

Arne M. Sele
Ansattes representant

Eimund Nygaard
Adm.dirktør/Konsernsjef

Kontantstrømoppstilling

Kontantstrømoppstilling

(Tall i hele tusen)	Note	2014	2013	2012
Resultat før skattekostnad		2 924 890	1 299 612	1 322 395
Justert for:				
- avskrivninger og nedskrivninger	14, 15	802 023	963 054	841 113
- gevinst salg driftsmidler		-2 126	-133 412	-16 056
- andre tap / gevinster netto klassifisert som drift	10	-1 612 586	-16 547	-122 420
- endringer i pensjonsforpliktelser	27	-144 584	-16 530	8 961
- netto finanskostnader	12	415 055	468 246	530 321
- resultat fra tilknyttede selskaper og felleskontrollert virksomhet	16	83 570	31 810	-7 064
Endringer i arbeidskapital:				
- kundefordringer og andre kortsiktige fordringer		232 301	-281 247	-194 332
- leverandørgjeld og annen kortsiktig gjeld		-74 236	231 892	61 776
- endringer i andre omløpsmidler og andre gjeldsposter		-13 686	-19 456	17 075
- endringer i andre tidsavgrensninger		2 112	38 053	53 446
Netto kontantstrømmer fra operasjonelle aktiviteter		2 612 733	2 565 475	2 495 215
Betalte renter	24	-406 965	-436 023	-493 629
Betalte skatter		-674 396	-480 118	-377 089
Netto kontantstrømmer fra driften		1 531 372	1 649 334	1 624 497
Kontantstrømmer fra investeringsaktiviteter				
Utbetaling ved kjøp av varige driftsmidler	15	-1 756 567	-1 322 243	-1 261 005
Utbetaling ved kjøp av finansielle anleggsmidler		-330	-207	0
Utbetaling ved kjøp av immaterielle eiendeler	14	-6 238	0	-11 380
Innbetaling ved salg av varige driftsmidler		40 941	138 002	20 234
Utbetaling kjøp av datterselskap	7	-160 784	-45	0
Utbetaling utkjøp minoriteter		0	0	-15 320
Utbetalinger ved lån til tilknyttede selskaper og felleskontrollert virksomhet		-251 855	-4 432	-5 000
Innbetalinger av lån til tilknyttede selskaper og felleskontrollert virksomhet		249 852	395 150	0
Utbetaling kjøp av andeler tilknyttede selskap og felleskontrollert virksomhet	16	-1 211	-9 681	-32 431
Innbetaling ved salg av aksjer i datterselskap		1 204 441	0	0

Kontantstrømoppstilling forts.

(Tall i hele tusen)	Note	2014	2013	2012
Innbetaling ved salg av andeler i tilknyttede selskap og felleskontrollert virksomhet	16	0	0	10 110
Utbetaling kjøp av andeler i investering tilgjengelig for salg	17	-1 120	-2 155	-20 924
Innbetaling ved salg av andeler i investering tilgjengelig for salg	17	0	0	161 945
Netto inn- og utbetalinger øvrige finansielle anleggsmidler		1 918	0	-645
Kontanteffekt utgang datterselskap		-58 175	-52 989	0
Netto kontantstrømmer brukt til investeringsaktiviteter		-739 128	-858 600	-1 154 416
Kontantstrømmer fra finansieringsaktiviteter				
Innbetaling av egenkapital fra minoritet	7	26 400	10 812	11 000
Opptak av lån	24	1 200 000	2 450 000	2 678 000
Nedbetaling rentebærende gjeld	24	-1 881 331	-2 728 000	-2 605 352
Betaling av finansielle leieforpliktelser		-12 293	-7 404	-3 459
Utbytte betalt til selskapets aksjonærer		-382 000	-373 000	-357 500
Netto kontantstrømmer brukt til finansieringsaktiviteter		-1 049 224	-647 592	-277 311
Endring i kontanter og kontantekvivalenter				
Kontanter og kontantekvivalenter per 01.01		1 003 449	860 307	667 537
Kontanter ved oppkjøp av datterselskap	7	2 752	0	0
Kontanter og kontantekvivalenter per 31.12.		749 222	1 003 449	860 306

Endringer i konsernets egenkapital

Endringer i konsernets egenkapital 2014

(Tall i hele tusen)	Note	Aksje- kapital og overkurs	Annen egen- kapital ikke resul- tatført	Opptjent egen- kapital	Egen- kapital tilordnet selskapets aksjonærer	Ikke- kontrol- lerende eierinter- esser	Sum egen- kapital
Egenkapital 31.12.13		1 275 592	-119 973	3 164 006	4 319 625	14 779	4 334 405
Årsresultat *)		0	0	2 226 103	2 226 103	-21 689	2 204 414
Utvidet resultatregnskap							
Kontantstrømsikring	23	0	-63 993	0	-63 993	0	-63 993
Omregningsdifferanse	23	0	-42 513	0	-42 513	0	-42 513
Andel utvidet resultat tilknyttede selskaper	16	0	131 078	0	131 078	0	131 078
Endret estimat pensjoner		0	-167 503	0	-167 503	0	-167 503
Sum utvidet resultat etter skatt		0	-142 931	0	-142 931	0	-142 931
Årets totalresultat etter skatt		0	-142 931	2 226 103	2 083 172	-21 689	2 061 483
Utbytte		0	0	-382 000	-382 000	0	-382 000
Investering i tilknyttet selskap og felleskontrollert virksomhet	16	0		-16 152	-16 152		-16 152
Kapitalforhøyelser		0	0	0	0	26 400	26 400
Andre endringer ført direkte mot egenkapital	23	0	0	3 252	3 252	0	3 252
Egenkapital 31.12.14		1 275 592	-262 904	4 995 209	6 007 897	19 490	6 027 387
*) Herav valuta derivater i langsiktige fysiske industrikontrakter i EUR				316 174	316 174	0	316 174
Skatteeffekt herav				85 367	85 367	0	85 367
Netto valuta derivater i langsiktige fysiske industrikontrakter i EUR				230 807	230 807	0	230 807

Endringer i konsernets egenkapital 2013

(Tall i hele tusen)	Note	Aksje- kapital og overkurs	Annen egen- kapital ikke resul- tatført	Opptjent egen- kapital	Egen- kapital tilordnet selskapets aksjonærer	Ikke- kontrol- lerende eierinter- esser	Sum egen- kapital
Egenkapital 31.12.12		1 275 592	177 772	2 995 559	4 448 922	45 877	4 494 799
Årsresultat		0	0	547 464	547 464	-41 910	505 554
Utvidet resultatregnskap							
Kontantstrømsikring	23	0	-215 976	0	-215 976	0	-215 976
Omregningsdifferanse	23	0	45 397	0	45 397	0	45 397
Endret estimat pensjoner		0	-127 165	0	-127 165	0	-127 165
Sum utvidet resultat etter skatt		0	-297 744	0	-297 744	0	-297 744
Årets totalresultat etter skatt		0	-297 745	547 464	249 720	-41 910	207 810
Utbytte		0	0	-373 000	-373 000	0	-373 000
Kapitalforhøyelser		0	0	0	0	10 812	10 812
Andre endringer ført direkte mot egenkapital	23	0	0	-6 017	-6 017	0	-6 017
Egenkapital 31.12.13		1 275 592	-119 973	3 164 006	4 319 625	14 779	4 334 405

Endringer i konsernets egenkapital 2012

(Tall i hele tusen)	Note	Aksje- kapital og overkurs	Annen egen- kapital ikke resul- tatført	Opptjent egen- kapital	Egen- kapital tilordnet selskapets aksjonærer	Ikke- kontrol- lerende eierinter- esser	Sum egen- kapital
Egenkapital per 31.12.2011 offisielt regnskap		1 275 592	50 076	2 974 007	4 299 674	64 653	4 364 327
Endring pensjonsforpliktelse IAS 19 R		0	0	-270 629	-270 629	0	-270 629
Egenkapital 1. januar 2012 - omarbeidet		1 275 592	50 076	2 703 377	4 029 045	64 653	4 093 698
Årsresultat		0	0	648 105	648 105	-18 025	630 080
Utvidet resultatregnskap							
Kontantstrømsikring	23	0	-82 238	0	-82 238	0	-82 238
Omregningsdifferanse	23	0	-3 389	0	-3 389	0	-3 389
Endret estimat pensjoner		0	213 323	0	213 323	0	213 323
Sum utvidet resultat etter skatt		0	127 696	0	127 696	0	127 697
Årets totalresultat etter skatt		0	127 696	648 105	775 802	-18 025	757 777
Utbytte		0	0	-357 500	-357 500	0	-357 500
Kapitalforhøyelser		0	0	0	0	11 000	11 000
Andre endringer ført direkte mot egenkapital	23	0	0	1 575	1 575	-11 752	-10 177
Egenkapital 31.12.12		1 275 592	177 772	2 995 559	4 448 922	45 877	4 494 799

Deloitte AS
Strandsvingen 14 A
Postboks 287 Forus
NO-4066 Stavanger
Norway

Tlf.: +47 51 81 56 00
Faks: +47 51 81 56 01
www.deloitte.no

Til generalforsamlingen i Lyse Energi AS

REVISORS BERETNING

Uttalelse om årsregnskapet

Vi har revidert årsregnskapet for Lyse Energi AS som består av selskapsregnskap og konsernregnskap. Selskapsregnskapet består av balanse per 31. desember 2014, resultatregnskap og kontantstrømpoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen, og en beskrivelse av vesentlige anvendte regnskapsprinsipper og andre noteopplysninger. Konsernregnskapet består av balanse per 31. desember 2014, resultatregnskap, oppstilling av utvidet konsolidert resultatregnskap, oppstilling av konsernets endringer i egenkapital og kontantstrømpoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen, og en beskrivelse av vesentlige anvendte regnskapsprinsipper og andre noteopplysninger.

Styret og daglig leders ansvar for årsregnskapet

Styret og daglig leder er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet og for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge for selskapsregnskapet og i samsvar med International Financial Reporting Standards som fastsatt av EU, for konsernregnskapet, og for slik intern kontroll som styret og daglig leder finner nødvendig for å muliggjøre utarbeidelsen av et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller feil.

Revisors oppgaver og plikter

Vår oppgave er å gi uttrykk for en mening om dette årsregnskapet på bakgrunn av vår revisjon. Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder International Standards on Auditing. Revisjonsstandardene krever at vi etterlever etiske krav og planlegger og gjennomfører revisjonen for å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon.

En revisjon innebærer utførelse av handlinger for å innhente revisjonsbevis for beløpene og opplysningene i årsregnskapet. De valgte handlingene avhenger av revisors skjønn, herunder vurderingen av risikoene for at årsregnskapet inneholder vesentlig feilinformasjon, enten det skyldes misligheter eller feil. Ved en slik risikovurdering tar revisor hensyn til den interne kontrollen som er relevant for selskapets utarbeidelse av et årsregnskap som gir et rettviseende bilde. Formålet er å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av selskapets interne kontroll. En revisjon omfatter også en vurdering av om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimatenes utarbeidelse er rimelige, samt en vurdering av den samlede presentasjonen av årsregnskapet.

Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon om selskapsregnskapet og vår konklusjon om konsernregnskapet.

Konklusjon om selskapsregnskapet

Etter vår mening er selskapsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et rettviseende bilde av den finansielle stillingen til Lyse Energi AS per 31. desember 2014 og av selskapets resultater og

side 2
Revisors beretning til generalforsamlingen
i Lyse Energi AS

kontantstrømmer for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.

Konklusjon om konsernregnskapet

Etter vår mening er konsernregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et rettviseende bilde av den finansielle stillingen til konsernet Lyse Energi AS per 31. desember 2014 og av konsernets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med International Financial Reporting Standards som fastsatt av EU.

Uttalelse om øvrige forhold

Konklusjon om årsberetningen og om redegjørelser om foretaksstyring og samfunnsansvar

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet og i redegjørelsene om foretaksstyring og samfunnsansvar, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til anvendelse av overskuddet er konsistente med årsregnskapet og er i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av selskapets regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringskikk i Norge.

Stavanger, 27. mars 2015
Deloitte AS

Svein Sivertsen
statsautorisert revisor

Noter til regnskapet

1 Generell informasjon

Lyse er et norsk industrikonsern innenfor energi, infrastruktur og telekommunikasjon. Virksomheten omfatter produksjon og salg av energi- og telekomprodukter, samt bygging, drift og vedlikehold av infrastruktur. Lyse selger energi- og telekomprodukter i så vel regionale som nasjonale markeder. Hovedmarkedet ligger i Sør-Rogaland.

Lyse eies av 16 kommuner i Sør-Rogaland. Hovedkontoret ligger i Breiflåtveien 18 i Stavanger. Konsernets obligasjons- og sertifikatlån er notert på Oslo Børs. Konsernregnskapet ble vedtatt av styret 27. mars 2015.

2 Sammendrag av de viktigste regnskapsprinsippene

Nedenfor beskrives de viktigste regnskapsprinsippene som er benyttet ved utarbeidelsen av konsernregnskapet. Disse prinsippene er benyttet på samme måte i alle perioder som er presentert, dersom ikke annet fremgår av beskrivelsen.

2.1 Basisprinsipper

Konsernregnskapet er utarbeidet i samsvar med International Financial Reporting Standards (IFRS) som er fastsatt av EU. Konsernregnskapet er utarbeidet under forutsetning om fortsatt drift.

Konsernregnskapet er utarbeidet basert på historisk kost prinsippet med følgende modifikasjoner: Finansielle eiendeler tilgjengelig for salg og finansielle eiendeler og forpliktelser (herunder finansielle derivater) vurdert til virkelig verdi over resultatet.

Utarbeidelse av regnskaper i samsvar med IFRS krever bruk av estimater. Videre krever anvendelse av konsernets regnskapsprinsipper at ledelsen må utøve skjønn. Områder som i stor grad inneholder slike skjønnsmessige vurderinger, høy grad av kompleksitet, eller områder hvor forutsetninger og estimater er vesentlige for konsernregnskapet, er beskrevet i note 6.

Endringer i regnskapsprinsipper og opplysninger

a) Nye og endrede standarder tatt i bruk av konsernet

Det er i 2014 ikke tatt i bruk nye standarder som påvirker regnskapet i større grad. IFRS 10, IFRS 11 og IFRS 12 er implementert og har påvirket noteopplysningene.

Nedenfor beskrives de viktigste regnskapsprinsippene som er benyttet ved utarbeidelsen av konsernregnskapet. Disse prinsippene er benyttet på samme måte i alle perioder som er presentert, dersom ikke annet fremgår av beskrivelsen.

2.1 Basisprinsipper

Konsernregnskapet er utarbeidet i samsvar med International Financial Reporting Standards (IFRS) som er fastsatt av EU. Konsernregnskapet er utarbeidet under forutsetning om fortsatt drift.

Konsernregnskapet er utarbeidet basert på historisk kost prinsippet med følgende modifikasjoner: Finansielle eiendeler tilgjengelig for salg og finansielle eiendeler og forpliktelsener (herunder finansielle derivater) vurdert til virkelig verdi over resultatet.

Utarbeidelse av regnskaper i samsvar med IFRS krever bruk av estimater. Videre krever anvendelse av konsernets regnskapsprinsipper at ledelsen må utøve skjønn. Områder som i stor grad inneholder slike skjønnsmessige vurderinger, høy grad av kompleksitet, eller områder hvor forutsetninger og estimater er vesentlige for konsernregnskapet, er beskrevet i note 6.

Endringer i regnskapsprinsipper og opplysninger

a) Nye og endrede standarder tatt i bruk av konsernet

Det er i 2014 ikke tatt i bruk nye standarder som påvirker regnskapet i større grad. IFRS 10, IFRS 11 og IFRS 12 er implementert og har påvirket noteopplysningene.

b) Standarder, endringer og fortolkninger til eksisterende standarder som ikke er trådt i kraft og hvor konsernet ikke har valgt tidlig anvendelse

Konsernet har ikke valgt tidlig anvendelse av noen nye eller endrede IFRS standarder eller IFRIC fortolkninger.

I juli 2014 publiserte IASB det siste delprosjektet i IFRS 9 og standarden er nå ferdigstilt. IFRS 9 innebærer endringer knyttet til klassifisering og måling, sikringsbokføring og nedskrivning. IFRS 9 vil erstatte IAS 39 Finansielle instrumenter - Innregning og måling. De delene av denne standarden som ikke er endret som ledd i dette prosjektet er overført og tatt inn i IFRS 9. Standarden trer i kraft 1.1.18 og kan implementeres tidligere forutsatt at den er godkjent av EU. Forventes EU godkjent 2.halvdel av 2015. Påvirkning på regnskapet er ukjent.

IASB og FASB har gitt ut en ny, felles standard for inntektsføring, IFRS 15 Revenue from Contracts with Customers. Standarden erstatter alle eksisterende standarder og fortolkninger for inntektsføring. Kjerneprinsippet i IFRS 15 er at inntekter innregnes for å reflektere overføringen av avtalte varer eller tjenester til kunder, og da til et beløp som gjenspeiler vederlaget selskapet forventer å ha rett til i bytte for disse varene eller tjenestene. Standarden gjelder for alle inntektskontrakter og inneholder en modell for innregning og måling av salg av enkelte ikke-finansielle eiendeler (eks. salg av eiendom, anlegg og utstyr). Standarden trer i kraft 1.1.17 og kan implementeres tidligere forutsatt at den er godkjent av EU. Forventes EU godkjent 2.kvartal 2015. Påvirkning på regnskapet er ukjent.

Det er ingen andre identifiserte IFRS-er eller IFRIC-fortolkninger som ikke er trådt i kraft som forventes å ha en vesentlig påvirkning på regnskapet.

2.2 Konsolideringsprinsipper

a) Datterselskaper

Datterselskap er alle enheter som konsernet har kontroll over. Kontroll over en enhet oppstår når konsernet er utsatt for variabilitet i avkastningen fra enheten og har evnen til å påvirke denne avkastningen gjennom sin makt over enheten. Datterselskap konsolideres fra dagen kontroll oppstår, og dekonsolideres når kontroll opphører.

Virksomhetssammenslutninger regnskapsføres etter oppkjøpsmetoden. Vederlaget som er ytt måles til virkelig verdi av overførte eiendeler og pådratte forpliktelser. Inkludert i vederlaget inngår også virkelig verdi av betingede eiendeler og forpliktelser. Utgifter til virksomhetssammenslutninger kostnadsføres når de påløper. Identifiserbare eiendeler og gjeld regnskapsføres til virkelig verdi på oppkjøpstidspunktet. Ikke kontrollerende eierinteresser i det oppkjøpte foretaket måles enten til virkelig verdi eller til sin andel av det overtatte foretakets nettoeiendeler (valgfrihet). Dersom summen av vederlaget, balanseført beløp av ikke kontrollerende eiere og virkelig verdi på oppkjøpstidspunktet av tidligere eierinteresser overstiger virkelig verdi av identifiserbare nettoeiendeler i det oppkjøpte foretaket, balanseføres differansen som goodwill, jf. note 2.6. Er summen lavere enn selskapets nettoeiendeler, resultatføres differansen som gevinst i resultatregnskapet.

Konserninterne transaksjoner, mellomværende og urealisert fortjeneste og tap mellom konsernselskaper elimineres. Regnskapsprinsipper i datterselskaper omarbeides når dette er nødvendig for å oppnå samsvar med konsernets regnskapsprinsipper.

b) Transaksjoner med ikke kontrollerende eiere

Transaksjoner med ikke kontrollerende eiere behandles som egenkapitaltransaksjoner. Ved kjøp av aksjer fra ikke kontrollerende eiere føres forskjellen mellom vederlaget og aksjenes forholdsmessige andel av balanseført beløp av nettoeiendeler i datterselskapet mot egenkapitalen til morselskapets eiere. Gevinst eller tap ved salg til ikke kontrollerende eiere føres tilsvarende mot egenkapitalen. Når konsernet ikke lenger har kontroll, måles eventuelle gjenværende eierinteresser til virkelig verdi med endring over resultatet. Virkelig verdi utgjør deretter anskaffelseskost for den videre regnskapsføring, enten som investering i tilknyttet selskap, felleskontrollert virksomhet eller finansiell eiendel. Beløp som tidligere er ført i utvidet resultat relatert til dette selskapet behandles som om konsernet hadde avhendet underliggende eiendeler og gjeld. Dette vil kunne innebære at beløp som tidligere er ført i utvidet resultat reklassifiseres til resultatet.

c) Investeringer der egenkapitalmetoden er anvendt

Tilknyttede selskaper og felleskontrollert virksomhet

Tilknyttede selskaper er enheter der konsernet har betydelig innflytelse, men ikke kontroll. Betydelig innflytelse foreligger normalt for investeringer der konsernet har mellom 20 og 50 prosent av stemmeberettiget kapital.

Felleskontrollert virksomhet er en felleskontrollert ordning der de partene som har felles kontroll over ordningen, har rett til ordningens netto eiendeler. Felles kontroll oppnås ved at beslutninger om relevante aktiviteter etter kontrakt krever enstemmighet mellom partene som deler kontroll.

Tilknyttede selskaper og felleskontrollert virksomhet innregnes etter egenkapitalmetoden fra det tidspunktet betydelig innflytelse eller felles kontroll oppnås og inntil slik innflytelse opphører. Ved førstegangsinnregning vurderes tilknyttede foretak og felleskontrollert virksomhet til anskaffelseskost. Konsernets andel av resultatet i tilknyttede selskaper og felleskontrollerte virksomheter innregnes i konsernets resultat. Tilsvarende innregnes konsernets andel av den balanseførte verdien av enhetene. Goodwill relatert til det tilknyttede selskapet og den felleskontrollert virksomheten blir inkludert i balanseført verdi av investeringen. Se punkte 2.6 for vurdering av nedskrivning.

Konsernets resultatandel fra investeringer i tilknyttede selskap og felleskontrollert virksomhet, er presentert

på egen linje i resultatregnskapet. Endringer i utvidet resultat i disse investeringene er inkludert i konsernets utvidete resultat. Føringer direkte mot egenkapital i underliggende investering presenteres i konsernets egenkapitaloppstilling med konsernets andel. Urealisert gevinst knyttet til transaksjoner med tilknyttede selskaper og felleskontrollert virksomhet er eliminert med konsernets andel i virksomheten.

Når konsernets tapsandel overstiger investeringen i et tilknyttet selskap, reduseres konsernets balanseførte verdi til null og ytterligere tap regnskapsføres ikke med mindre konsernet har en forpliktelse til å dekke dette tapet.

Konsernets andel av urealisert fortjeneste på transaksjoner mellom konsernet og dets tilknyttede selskaper elimineres. Det samme gjelder for urealiserte tap med mindre transaksjonen tilsier en nedskrivning av den overførte eiendelen. Der det har vært nødvendig, er regnskapsprinsipper i de tilknyttede selskapene omarbeidet for å oppnå samsvar med konsernets regnskapsprinsipper. Gevinster og tap ved utvanning av eierandeler i tilknyttede selskaper er resultatført.

Når konsernet ikke lenger har betydelig innflytelse måles eventuelle gjenværende eierinteresser til virkelig verdi med endring over resultatet. Virkelig verdi utgjør deretter anskaffelseskost for den videre regnskapsføring som finansiell eiendel. Beløp som tidligere er ført i utvidet resultat relatert til dette selskapet behandles som om det tilknyttede selskapet eller den felleskontrollerte virksomheten hadde avhendet underliggende eiendeler og gjeld. Dette vil kunne innebære at beløp som tidligere er ført i utvidet resultat reklassifiseres til resultat. Ved reduksjon av eierandel i tilknyttet selskap eller felleskontrollert virksomhet hvor konsernet opprettholder betydelig innflytelse, reklassifiseres også en forholdsmessig andel av beløp som tidligere er ført i utvidet resultat til resultatet. Dersom egenkapitalmetoden ikke opphører, for eksempel ved overgang fra tilknyttet selskap til felleskontrollert virksomhet, foretas det ikke ny måling av gjenværende eierinteresse.

d) Investeringer der bruttometoden er anvendt

Felleskontrollerte driftsordninger

Felleskontrollert driftsordning er en felleskontrollert ordning der konsernet og de andre deltakerne som har felles kontroll over enheten, har kontraktsmessige rettigheter til eiendelene og ansvar for forpliktelsene til enheten. Ved felleskontrollert driftsordning må sentrale beslutninger knyttet til relevante aktiviteter være enstemmige. Ved vurdering av om en felleskontrollert ordning er en felleskontrollert driftsordning vurderes blant annet ordningens struktur, juridiske form, kontraktsmessige avtaler og andre fakta og omstendigheter.

Konsernet innregner dets relative andel av eiendeler, forpliktelser, inntekter og kostnader i den felleskontrollerte driftsordningen. Når konsernet inngår transaksjoner med en felleskontrollert driftsordning der konsernet er deltaker, innregner konsernet kun de andre partenes andel av gevinster og tap fra transaksjonen. Ved kjøp av eiendeler fra felleskontrollerte driftsordninger vil gevinst eller tap først resultatføres når eiendelen selges ut av konsernet. Tap resultatføres umiddelbart dersom transaksjonen indikerer reduksjon i netto salgsverdi på omløpsmidler eller verdifall på anleggsmidler.

Deleide kraftverk

Konsernets andel i deleide kraftverk klassifiseres som felleskontrollerte driftsordninger.

2.3 Segmentinformasjon

Segmentene er rapportert etter samme struktur som i konsernets interne rapportering til ledelsen. Et virksomhetssegment er en del av virksomheten som leverer produkter eller tjenester som er gjenstand for risiko og avkastning som er forskjellig fra andre virksomhetsområder.

2.4 Omregning av utenlandsk valuta

a) Funksjonell valuta og presentasjonsvaluta

Regnskapet til de enkelte enheter i konsernet måles i den valuta som benyttes der enheten i hovedsak opererer (funksjonell valuta). Konsernregnskapet er presentert i norske kroner (NOK) som er både den funksjonelle valutaen og presentasjonsvalutaen til morselskapet.

Funksjonell valuta fastsettes for hvert selskap i konsernet, basert på valutaen innenfor det primære økonomiske miljøet der hvert enkelt selskap i konsernet driver sin virksomhet. Transaksjoner i utenlandsk valuta omregnes til funksjonell valuta basert på dagskurs på transaksjonstidspunktet. Ved slutten av hver rapporteringsperiode omregnes monetære poster i utenlandsk valuta til sluttkurs, ikke-monetære poster måles til historisk kost omregnet på transaksjonstidspunktet og ikke-monetære poster i utenlandsk valuta som måles til virkelig verdi omregnes til valutakursene som gjaldt på tidspunktet for beregning av virkelig verdi. Valutakursendringer resultatføres løpende i regnskapsperioden.

Selskap med annen funksjonell valuta, omregnes til balansedagens kurs for balansedager, inkludert goodwill og merverdier, og til transaksjonskurs for resultatposter. Omregningsdifferanser føres mot andre inntekter og kostnader.

b) Transaksjoner og balanseposter

Transaksjoner i utenlandsk valuta regnes om til den funksjonelle valutaen ved bruk av transaksjonskursen. Valutagevinster og tap som oppstår ved betaling av slike transaksjoner, og ved omregning av pengeposter (eiendeler og gjeld) i utenlandsk valuta til kursen på balansedagen, resultatføres. Dersom valutaposisjonen anses som kontantstrømsikring føres gevinster og tap som del av utvidet resultat.

Valutagevinster og tap som relaterer seg til låneopptak, kontanter og kontantekvivalenter blir presentert i resultatregnskapet som finansinntekter eller finanskostnader.

Alle andre valutagevinster og tap blir presentert på linjen andre tap / (gevinster) - netto.

Valutavirkninger på ikke-pengeposter (både eiendeler og forpliktelser) inngår som del av gevinst og tap ved vurdering av virkelig verdi. Valutavirkninger på ikke-pengeposter, slik som aksjer til virkelig verdi over resultatet, blir resultatført som en del av gevinst og tap ved virkelig verddivurdering. Valutavirkninger på ikke-pengeposter, slik som aksjer klassifisert som tilgjengelig for salg, inkluderes i verdiendringen som føres mot utvidet resultat.

2.5 Varige driftsmidler

Varige driftsmidler regnskapsføres til anskaffelseskost, med fradrag for avskrivninger. Anskaffelseskost inkluderer kostnader direkte knyttet til anskaffelsen av driftsmiddelet. Låneutgifter som påløper under tilvirkning av varige driftsmidler balanseføres frem til eiendelen er klar til tiltenkt bruk. Anskaffelseskost kan også omfatte gevinster eller tap overført fra egenkapital som skyldes sikring av kontantstrøm i utenlandsk valuta ved kjøp av driftsmidler.

Utgifter påløpt etter at driftsmidlet er tatt i bruk, slik som løpende vedlikehold, resultatføres, mens øvrige utgifter som forventes å gi fremtidige økonomiske fordeler blir balanseført.

Tomter avskrives ikke. Andre driftsmidler avskrives etter den lineære metode slik at anleggsmidlenes anskaffelseskost avskrives til restverdi over forventet utnyttbar levetid:

Anlegg energi 3 - 75 år

Anlegg bredbånd	3 - 25 år
Anlegg nett	10 - 50 år
Andre bygg	33 - 50 år
Maskiner og inventar	3 - 12 år

Driftsmidlenes utnyttbare levetid, samt restverdi, vurderes på hver balansedag og endres hvis nødvendig. Når balanseført verdi på et driftsmiddel er høyere enn estimert gjenvinnbart beløp, skrives verdien ned til gjenvinnbart beløp (note 2.7).

Gevinst og tap ved avgang driftsmidler resultatføres og utgjør forskjellen mellom salgspris og balanseført verdi.

2.6 Immaterielle eiendeler

Utgifter til forskning kostnadsføres når de påløper. Utgifter til utvikling balanseføres i den grad det kan identifiseres en fremtidig økonomisk fordel knyttet til utviklingen av en identifiserbar immateriell eiendel. Andre utviklingskostnader resultatføres når de påløper. Utviklingskostnader som tidligere er kostnadsført blir ikke balanseført i senere perioder. Balanseførte utviklingskostnader avskrives lineært fra tidspunktet for kommersialisering over den periode det er forventet å gi økonomiske fordeler. Balanseførte utviklingskostnader testes årlig for verdifall etter IAS 36.

a) Vannfallrettigheter

Vannfallsrettigheter er balanseført til historisk anskaffelseskost. Det foreligger ikke hjemfallsrett, og vannfallsrettigheter er derfor vurdert til å være en tidsbegrenset eiendel og avskrives ikke.

b) Goodwill

Goodwill er forskjellen mellom anskaffelseskost ved kjøp av virksomhet og virkelig verdi av konsernets andel av netto identifiserbare eiendeler i virksomheten på oppkjøpstidspunktet. Goodwill ved oppkjøp av datterselskap er klassifisert som immateriell eiendel. Goodwill ved kjøp av andel i tilknyttede selskaper er inkludert i investeringer i tilknyttede selskaper, og testes for nedskrivning som del av balanseført verdi på investeringen. Goodwill testes årlig for verdifall og balanseføres til anskaffelseskost med fradrag av nedskrivninger. Nedskrivning på goodwill reverseres ikke. Gevinst eller tap ved salg av en virksomhet inkluderer balanseført verdi av goodwill tilhørende den solgte virksomheten.

For senere testing av behov for nedskrivning av goodwill, blir denne allokert til aktuelle kontantstrømgenererende enheter. Allokeringen skjer til de kontantgenererende enheter eller grupper av kontantgenererende enheter som forventes å få fordeler av oppkjøpet.

c) Merkevareravn

Sentrale merkevareravn i konsernet testes årlig for verdifall og balanseføres til anskaffelseskost med fradrag for nedskrivninger. Tidsbegrensede merkevareravn regnskapsføres til historisk kost med fradrag for lineære avskrivninger over forventet utnyttbar levetid.

d) Kundeporteføljer

Kundeporteføljer er balanseført til historisk anskaffelseskost med fradrag for avskrivninger. Kundeporteføljer har begrenset utnyttbar levetid og avskrives lineært over forventet utnyttbar levetid.

e) Driftsrettigheter

Kjøpte rettigheter regnskapsføres til historisk anskaffelseskost med fradrag for avskrivninger. Driftsrettighetene har begrenset utnyttbar levetid og avskrives lineært over forventet utnyttbar levetid.

2.7 Verdifall på ikke finansielle eiendeler

Goodwill samt immaterielle eiendeler med ubestemt utnyttbar levetid avskrives ikke, men vurderes årlig for verdifall. Varige driftsmidler og immaterielle eiendeler som avskrives, vurderes for verdifall når det foreligger indikatorer på at fremtidig inntjening ikke kan forsvare eiendelenes balanseført verdi. En nedskrivning resultatføres med forskjellen mellom balanseført verdi og gjenvinnbart beløp. Gjenvinnbart beløp er det høyeste av virkelig verdi med fradrag av salgskostnader og bruksverdi. Ved vurdering av verdifall grupperes anleggsmidlene på det laveste nivået der det er mulig å skille ut uavhengige kontantstrømmer (kontantgenererende enheter). Ved hver rapporteringsdato vurderes mulighetene for reversering av tidligere nedskrivninger på ikke finansielle eiendeler (unntatt goodwill).

2.8 Finansielle eiendeler

Konsernet klassifiserer finansielle eiendeler i følgende kategorier: a) til virkelig verdi over resultatet, b) sikringsinstrumenter, c) utlån og fordringer og d) finansielle eiendeler tilgjengelige for salg. Klassifiseringen avhenger av hensikten med eiendelen og foretas ved anskaffelsen.

a) Finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet

Finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet er finansielle eiendeler holdt for handelsformål. En finansiell eiendel klassifiseres i denne kategorien dersom den primært er anskaffet med henblikk på å gi fortjeneste fra kortsiktige prissvingninger. Derivater klassifiseres som holdt for handelsformål, med mindre de er en del av en regnskapsmessig sikring (se kategorien under). Eiendeler i denne kategorien klassifiseres som omløpsmidler.

b) Sikringsinstrumenter

Et derivat som er utpekt som sikringsinstrument og som kvalifiserer for regnskapsmessig sikring klassifiseres i denne kategorien. Sikringsinstrumenter balanseføres til virkelig verdi på det tidspunkt som sikringskontrakten inngås, og deretter løpende til virkelig verdi på hver balansedag. Den etterfølgende regnskapsføringen av gevinster og tap avhenger av om derivatet inngår som sikringsinstrument i en kontantstrømsikring eller i en virkelig verdi sikring (se note 2.9).

c) Utlån og fordringer

Utlån og fordringer er ikke derivative finansielle eiendeler med fastsatte betalinger som ikke omsettes i et aktivt marked. Disse klassifiseres som omløpsmidler med mindre de forfaller mer enn 12 måneder etter balansedagen. I så fall klassifiseres de som anleggsmidler. Utlån og fordringer klassifiseres som kundefordringer og andre fordringer, samt kontanter og kontantekvivalenter i balansen (se note 2.11 og 2.12).

d) Finansielle eiendeler tilgjengelig for salg

Finansielle eiendeler tilgjengelig for salg er ikke derivate finansielle eiendeler som man velger å plassere i denne kategorien, eller som ikke er klassifisert i noen annen kategori. De klassifiseres som anleggsmidler så sant ikke investeringen forfaller eller ledelsen har til hensikt å selge investeringen innen 12 måneder fra balansedagen.

Regnskapsføring og måling

Vanlige kjøp og salg av investeringer regnskapsføres på transaksjonstidspunktet, som er den dagen konsernet forplikter seg til å kjøpe eller selge eiendelen. Alle finansielle eiendeler som ikke regnskapsføres til virkelig verdi over resultatet, balanseføres første gang til virkelig verdi med tillegg av transaksjonskostnader. Finansielle eiendeler som føres til virkelig verdi over resultatet, regnskapsføres ved anskaffelsen til virkelig verdi, og transaksjonskostnader resultatføres. Investeringer fjernes fra balansen når rettighetene til å motta kontantstrømmer fra investeringen opphører, eller når disse rettighetene er blitt overført, og konsernet i hovedsak har overført all risiko og hele gevinstpotensialet ved eierskapet. Finansielle eiendeler tilgjengelig for salg og finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet vurderes til virkelig verdi etter førstegangs balanseføring. Utlån og fordringer regnskapsføres til amortisert kost ved bruk av effektiv rentemetode.

Gevinst eller tap fra endringer i virkelig verdi av eiendeler klassifisert som finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet, inkludert renteinntekt og utbytte, medtas i resultatregnskapet under andre tap / gevinster – netto i den perioden de oppstår.

Når verdipapirer klassifisert som tilgjengelig for salg selges eller nedskrives, føres samlet verdiregulering som er regnskapsført i utvidet resultat over resultatet som gevinst eller tap fra investeringer i verdipapirer.

Effektiv rente på rentebærende instrumenter resultatføres under finansposter. Utbytte på aksjer klassifisert som tilgjengelige for salg regnskapsføres over resultatet som finansinntekter når konsernets rett til utbytte er fastslått.

Verdifall på finansielle eiendeler

a) Eiendeler balanseført til amortisert kost

Konsernet ser ved hver balansedag etter om det finnes objektive indikasjoner på at en finansiell eiendel eller en gruppe av finansielle eiendeler har falt i verdi. Tap ved verdifall av en finansiell eiendel eller en gruppe av finansielle eiendeler innregnes bare dersom det er objektive indikasjoner på verdifall som et resultat av en eller flere hendelser som har intruffet og om dette påvirker fremtidige estimerte kontantstrømmer på en måte som kan måles pålitelig. Størrelsen på tapet måles til differansen mellom eiendelens balanseførte verdi og nåverdien av de estimerte fremtidige kontantstrømmer diskontert med den finansielle eiendelens opprinnelige effektive rente. Eiendelens balanseførte verdi reduseres og tapet innregnes i resultatregnskapet. Dersom verdifall senere reduseres, og reduksjonen objektivt kan knyttes til en hendelse som inntreffer etter at verdifallet ble innregnet, skal det tidligere tapet reverseres i resultatregnskapet.

b) Eiendeler klassifisert som tilgjengelig for salg

Konsernet vurderer hver balansedag om det finnes objektive indikasjoner på at en finansiell eiendel eller gruppe av finansielle eiendeler har falt i verdi. For egenkapitalinstrumenter klassifisert som tilgjengelig for salg, vil en vesentlig eller langvarig reduksjon i virkelig verdi av instrumentet under anskaffelseskost være en indikasjon på at eiendelen er utsatt for verdifall. Dersom det foreligger slike indikasjoner, og verdireduksjonen tidligere har vært ført mot utvidet resultat, skal det kumulative tapet som er innregnet i utvidet resultat omklassifiseres til resultatregnskapet. Beløpet måles som differansen mellom anskaffelseskost og dagens virkelige verdi, med fradrag for tap ved verdifall som tidligere er resultatført. Tap ved verdifall innregnet i resultatregnskapet for en investering i et egenkapitalinstrument skal ikke reverseres over resultatregnskapet.

2.9 Derivater og sikring

Derivater balanseføres til virkelig verdi på det tidspunkt derivatkontrakten inngås, og deretter løpende til virkelig verdi på hver balansedag. Regnskapsføringen av tilhørende gevinster og tap avhenger av hvorvidt derivatet er utpekt som et sikringsinstrument og eventuelt type sikring. Konsernet klassifiserer derivater som inngår i en regnskapsmessig sikring som:

a) sikring av variabilitet i kontantstrømmer tilknyttet en svært sannsynlig fremtidig transaksjon (kontantstrømssikring)

b) sikring av virkelig verdi av en balanseført eiendel eller forpliktelse (virkelig verdisikring)

Ved inngåelsen av sikringstransaksjonen dokumenterer konsernet sammenhengen mellom sikringsinstrumentene og sikringsobjektene, formålet med risikostyringen og strategien bak de forskjellige sikringstransaksjonene. Konsernet dokumenterer også hvorvidt derivatene som benyttes er effektive i å utligne endringene i virkelig verdi eller kontantstrøm knyttet til sikringsobjektene. Slike vurderinger dokumenteres både ved sikringens inngåelse og løpende i sikringsperioden.

Virkelig verdi av derivatene brukt i sikringsrelasjoner er vist i note 20. Endring i egenkapitalen knyttet til derivater som anvendes i en regnskapsmessig sikring er vist i note 23. Virkelig verdi av et sikringsderivat klassifiseres som anleggsmiddel eller langsiktig gjeld dersom gjenværende løpetid på sikringsobjektet er lenger enn 12 måneder, og som omløpsmiddel eller kortsiktig gjeld dersom gjenværende løpetid på sikringsobjektet er mindre enn 12 måneder. Derivater holdt for handelsformål klassifiseres som omløpsmiddel eller kortsiktig gjeld.

a) Kontantstrømsikring

Den effektive delen av endring i virkelig verdi på derivater som inngås og kvalifiserer som sikringsinstrument i kontantstrømsikring, regnskapsføres direkte i utvidet resultat. Tap og fortjeneste på den ineffektive delen resultatføres som andre tap / gevinster – netto hva gjelder sikringsinstrumenter for valuta, og under finans hva gjelder sikringsinstrumenter for renter.

Sikringsgevinster eller tap som er ført over utvidet resultat i egenkapitalen omklassifiseres til resultatregnskapet i den perioden sikringsobjektet påvirker resultatregnskapet (for eksempel når det planlagte sikrede salget finner sted). Gevinst eller tap som knytter seg til den effektive del av rentebytteavtaler som sikrer lån med flytende rente resultatføres under finanskostnader. Gevinsten eller tapet som knytter seg til den ineffektive delen resultatføres som andre tap / gevinster netto. Når den planlagte transaksjonen som sikres fører til balanseføring av en ikke finansiell eiendel (for eksempel varige driftsmidler), omklassifiseres gevinst og tap som tidligere er ført i utvidet resultat som justering av anskaffelseskost for eiendelen.

Når et sikringsinstrument utløper eller selges, eller når en sikring ikke lenger tilfredsstillere kriteriene for sikringsbokføring, forblir samlet gevinst eller tap ført over utvidet resultat i egenkapitalen og blir omklassifisert til resultatet samtidig med resultatføringen av den planlagte transaksjonen. Hvis en sikret transaksjon ikke lenger forventes å bli gjennomført reverseres bokført beløp i egenkapitalen umiddelbart til resultatregnskapet som andre tap / gevinster - netto.

b) Virkelig verdisikring

Endringer i virkelig verdi på derivater som inngås og kvalifiserer for virkelig verdisikring, og som er effektive, føres over resultatregnskapet sammen med endringen i virkelig verdi knyttet til den sikrede risikoen på den tilhørende sikrede eiendel eller forpliktelse. Gevinst eller tap knyttet til den ineffektive del resultatføres som andre tap / gevinster – netto. Dersom sikringen ikke lenger oppfyller kriteriene for sikringsbokføring, vil regnskapsført effekt av sikringen for sikringsobjekter som føres til amortisert kost, amortiseres over perioden fram

til instrumentets forfall.

c) Derivater som ikke kvalifiserer for sikringsbokføring

Endringer i virkelig verdi på derivater som ikke kvalifiserer for sikringsbokføring, resultatføres som andre tap / (gevinster) – netto. Dette vil også være aktuelt for konsernets avtaler om kjøp og salg av ikke finansielle gjenstander som gjøres opp finansielt. Virkelig verdi av derivatene klassifiseres som anleggsmiddel eller langsiktig gjeld dersom gjenværende løpetid er lenger enn 12 måneder, og som omløpsmiddel eller kortsiktig gjeld dersom gjenværende løpetid er mindre enn 12 måneder.

Et innebygd derivat separeres fra vertskontrakten og regnskapsføres som et derivat hvis alle følgende forutsetninger er oppfylt:

1. De økonomiske kjennetegnene og den økonomiske risikoen ved det innbygde derivatet ikke er nært relatert til de økonomiske kjennetegnene og den økonomiske risikoen til vertskontrakten
2. Et separat instrument med de samme betingelser som det innebygde derivatet ville tilfredsstilt definisjonen av et derivat
3. Det kombinerte instrumentet (hovedkontrakt og innebygd derivat) ikke blir målt til virkelig verdi med endringer i verdien innregnet i resultatet

2.10 Varer

Varer vurderes til det laveste av anskaffelseskost og netto realisasjonsverdi.

2.11 Kundefordringer

Kundefordringer måles ved første gangs balanseføring til virkelig verdi. Ved senere måling vurderes kundefordringer til pålydende, fratrukket avsetning for inntruffet tap. Avsetning for tap regnskapsføres når det foreligger objektive indikatorer på at konsernet ikke vil motta oppgjør i samsvar med opprinnelige betingelser.

2.12 Kontanter og kontantekvivalenter

Kontanter og kontantekvivalenter består av kontanter, bankinnskudd, andre kortsiktige, lett omsettelige investeringer med maksimum tre måneders opprinnelig løpetid og trekk på kassekreditt. I balansen er kassekreditt inkludert i lån under kortsiktig gjeld.

2.13 Aksjekapital og overkurs

Ordinære aksjer klassifiseres som egenkapital.

2.14 Leverandørgjeld

Leverandørgjeld måles til virkelig verdi.

2.15 Lån

Lån regnskapsføres til virkelig verdi når utbetaling av lånet finner sted, med fradrag for transaksjonskostnader. I etterfølgende perioder regnskapsføres lån til amortisert kost beregnet ved bruk av effektiv rente. Forskjellen mellom det utbetalte lånebeløpet (fratrukket transaksjonskostnader) og innløsningsverdien resultatføres over lånets løpetid.

Lån klassifiseres som kortsiktig gjeld med mindre det foreligger en ubetinget rett til å utsette betaling av gjel-

den i mer enn 12 måneder fra balansedato.

2.16 Betalbar skatt og utsatt skatt

Skattekostnaden består av betalbar skatt og utsatt skatt. Skatt blir resultatført bortsett fra når den relaterer seg til poster som blir regnskapsført mot utvidet resultat eller direkte mot egenkapitalen. I disse tilfellene regnskapsføres også skatten direkte mot utvidet resultat eller direkte mot egenkapitalen.

Det er beregnet utsatt skatt på alle midlertidige forskjeller mellom skattemessige og konsoliderte regnskapsmessige verdier på eiendeler og gjeld ved bruk av gjeldsmetoden. Utsatt skatt fastsettes ved bruk av skattesatser og skattelover som er vedtatt eller i det alt vesentlige er vedtatt på balansedagen, og som antas å skulle benyttes når den utsatte skattefordelen realiseres, eller når den utsatte skatten gjøres opp. Utsatt skattefordel balanseføres i den grad det er sannsynlig at fremtidig skattbar inntekt vil foreligge, og at de midlertidige forskjellene kan fratrekkes i denne inntekten.

Beskatning av kraftproduksjonsvirksomheten

Utover alminnelig inntektsskatt belastes kraftproduksjonsvirksomheten med eiendomsskatt, naturressursskatt og grunnrenteskatt.

Grunnrenteskatt

Grunnrenteskatt utgjør 31 % av netto grunnrenteinntekt beregnet for hvert kraftverk. Grunnrenteinntekten blir beregnet på grunnlag av det enkelte kraftverkets produksjon time for time, multiplisert med spotprisen i den korresponderende timen. For leveranser av konsesjonskraft og kraft på langsiktige kontrakter over syv år brukes faktisk kontraktpris. Den beregnede inntekten reduseres med faktiske driftskostnader, avskrivninger og en friinntekt for å komme frem til netto grunnrenteinntekt. Friinntekten fastsettes årlig på grunnlag av skattemessig verdi av driftsmidlene i kraftverket multiplisert med en normrente.

Negativ grunnrenteinntekt oppstått i et kraftverk kan fra og med 2007 samordnes mot positiv grunnrenteinntekt i andre kraftverk. Tidligere års negative grunnrente kan fremføres med renter mot senere positiv grunnrenteinntekt i samme kraftverk. Utsatt skattefordel knyttet til fremførbare underskudd og utsatt skatt knyttet til andre midlertidige forskjeller balanseføres for hvert kraftverk. Utsatt skattefordel balanseføres dersom dette kan sannsynliggjøres anvendt i løpet av en 15 års periode.

Naturressursskatt

Naturressursskatt er en overskuddsuavhengig skatt som beregnes på grunnlag av det enkelte kraftverks gjennomsnittlige produksjon de siste syv årene. Skattesatsen er satt til 1,3 øre/kWh. Overskuddsskatt kan avregnes mot betalbar naturressursskatt. Den andelen av naturressursskatten som overstiger overskuddsskatt, kan fremføres med renter til senere år, og blir balanseført som en forskuddsbetalt skatt (fordring).

Eiendomsskatt

Eiendomsskatt for kraftverk blir beregnet på grunnlag av faktisk produksjon, med fradrag for faktiske driftskostnader og betalt grunnrenteskatt i det enkelte kraftverk. Inntektssiden i eiendomskatten beregnes ut fra samme grunnlag som i grunnrentebeskatningen. Eiendomsskattegrunnlaget fremkommer ved å diskontere foregående fem års netto driftsinntekter i kraftverket med fastsatt rente over all fremtid, med fradrag av nåverdien av kraftverkets beregnede kostnader til utskiftning av driftsmidler. Av eiendomsskattegrunnlaget beregnes fra 0,2 % til 0,7 % eiendomsskatt til den enkelte kommune. Eiendomsskatt presenteres som driftskostnad.

2.17 Pensjonsforpliktelser

Konsernet har både ytelsesplaner og innskuddsplaner.

Ytelsesplan

En ytelsesplan er en pensjonsordning som definerer en pensjonsutbetaling som en ansatt vil motta ved pensjonering, og som er finansiert gjennom innbetalinger til forsikringsselskaper eller pensjonskasser. Pensjonsutbetalingen er normalt avhengig av en eller flere faktorer slik som alder, antall år i selskapet og lønn. Den balanseførte forpliktelsen knyttet til ytelsesplaner er nåverdien av forpliktelsen på balansedatoen med fradrag for virkelig verdi av pensjonsmidlene. Pensjonsforpliktelsen beregnes årlig av en uavhengig aktuar ved bruk av en lineær opptjeningsmetode. Nåverdien av de definerte ytelsene bestemmes ved å diskontere estimerte framtidige utbetalinger med en diskonteringsrente med utgangspunkt i renten på høykvalitets bedriftsobligasjoner utstedt i den valuta som forpliktelsen skal utbetales og med tilnærmet lik løpetid som utbetalingshorisonten av forpliktelsen.

Gvinster og tap som oppstår ved rekalkulering av forpliktelsen som følge av erfaringsavvik og endringer i aktuarmessige forutsetninger føres mot egenkapitalen via utvidet resultat i perioden de oppstår. Virkningen av endringer i ordningens ytelser resultatføres umiddelbart.

Innskuddsplan

En innskuddsplan er en pensjonsordning hvor konsernet betaler faste bidrag til en separat juridisk enhet. Konsernet har ingen juridisk eller annen forpliktelse til å betale ytterligere bidrag i tilfelle enheten ikke har nok midler til å betale alle ansatte ytelser knyttet til opptjening i inneværende og tidligere perioder. Ved innskuddsplaner betaler konsernet innskudd til offentlig eller privat administrerte forsikringsplaner for pensjon på obligatorisk, avtalemessig eller frivillig basis. Konsernet har ingen ytterligere betalingsforpliktelser etter at innskuddene er blitt betalt. Innskuddene regnskapsføres som lønnskostnad når de forfaller. Forskuddsbetalte innskudd bokføres som en eiendel i den grad innskuddet kan refunderes eller redusere framtidige innbetalinger.

2.18 Avsetninger

Konsernet regnskapsfører avsetninger for miljømessige utbedringer, restrukturering og rettslige krav når: a) det eksisterer en juridisk eller selvpålagt forpliktelse som følge av tidligere hendelser, b) det er sannsynlighetsovervekt for at forpliktelsen vil komme til oppgjør i form av en overføring av økonomiske ressurser og c) forpliktelses størrelse kan estimeres med tilstrekkelig grad av pålitelighet. Det avsettes ikke for fremtidig driftstap.

I tilfeller hvor det foreligger flere forpliktelser av samme natur, fastsettes sannsynligheten for at forpliktelsen vil komme til oppgjør ved å vurdere konsernet under ett.

Avsetninger måles til nåverdien av forventede utbetalinger for å innfri forpliktelsen. Det benyttes en diskonteringsrate før skatt som reflekterer nåværende markedssituasjon og spesifikk risiko for forpliktelsen. Økningen i forpliktelsen som følge av endret tidsverdi føres som finanskostnad.

2.19 Inntektsføring

Inntekter ved salg av varer og tjenester vurderes til virkelig verdi av vederlaget, netto etter fradrag for merverdiavgift, retur, rabatter og avslag. Konserninternt salg elimineres. Salg resultatføres når inntekten kan måles pålitelig, det er sannsynlig at de økonomiske fordelene knyttet til transaksjonen vil tilflyte konsernet og spesielle kriterier knyttet til formene for salg er oppfylt. Salg vurderes ikke å kunne måles pålitelig før alle betingelser

knyttet til salget er innfridd. Konsernet baserer estimatene for regnskapsføring på historikk, vurdering av type kunde og transaksjon samt eventuelle spesielle forhold knyttet til den enkelte transaksjon.

a) Salg av varer

Salg fra forretningsområdene Energi, Telekom, Infrastruktur og elnett, LNG samt Andre resultatføres når en enhet innenfor konsernet har levert produktet til kunden, og det ikke er uoppfylte forpliktelser knyttet til varen.

Nettleien fra forretningsområdet Infrastruktur og elnett inntektsføres på faktureringsstidspunktet. Inntektsført beløp det enkelte år tilsvarer periodens leverte volum avregnet til den til enhver tid fastsatte tariff. Mer-/mindreinntekt defineres etter IFRS som regulatorisk gjeld/eiendel som ikke kvalifiserer til balanseføring. Dette begrunnes med at det ikke er inngått kontrakt med en bestemt kunde, og at fordringen er betinget av en framtidig leveranse. Inntekten det enkelte år kan derfor avvike i forhold til inntektsnivået som tillates av regulator (NVE). Tariffene styres ut fra formålet om at den årlige inntekten skal være i samsvar med tillatt inntektsnivå.

b) Salg av tjenester

Salg av tjenester resultatføres i den perioden tjenesten utføres.

c) Inntekt fra utbytte

Utbytteinntekter resultatføres når rett til utbytte oppstår.

2.20 Operasjonelle leieavtaler

Leieavtaler der konsernet er leietaker og en vesentlig del av risiko og avkastning knyttet til eierskap fortsatt ligger hos utleier, klassifiseres som operasjonelle leieavtaler. Leiebetaling ved operasjonelle avtaler kostnadsføres lineært over leieperioden.

I leieavtaler hvor konsernet er utleier er eiendelene som er utleid presentert som anleggsmidler i balansen. Leieinntektene inntektsføres etterhvert som de opptjenes.

2.21 Finansielle leieavtaler

Leieavtaler hvor konsernet overtar den vesentlige del av risiko og avkastning som er forbundet med eierskap av eiendelen, er finansielle leieavtaler. Ved leieperiodens begynnelse balanseføres finansielle leieavtaler til et beløp tilsvarende det laveste av virkelig verdi og minsteleiens nåverdi, fratrukket akkumulerte av- og nedskrivninger. Ved beregning av leieavtalens nåverdi benyttes den implisitte rentekostnaden i leiekontrakten dersom det er mulig å beregne denne, i motsatt fall benyttes selskapets marginale lånerente. Direkte utgifter knyttet til etablering av leiekontrakten er inkludert i eiendelens kostpris.

Tilsvarende beløp er bokført som langsiktig gjeld. Denne nedkviktes i takt med leiebetalinger og beregnet rente.

Samme avskrivningstid benyttes for selskapets øvrige avskrivbare eiendeler. Dersom det ikke foreligger en rimelig sikkerhet for at selskapet vil overta eierskapet ved utløpet av leieperioden, avskrives eiendelen over den korteste av leieavtalens løpetid og for eiendelens estimerte utnyttbare levetid.

2.22 Utbytte

Utbyttebetalinger til morselskapets aksjonærer klassifiseres som gjeld fra og med det tidspunkt utbyttet er fastsatt av generalforsamlingen.

2.23 Konesjonskraft, konesjonsavgift og erstatninger

Konesjonskraft inntektsføres ved levering i henhold til fastsatt konesjonskraftpris. Konsernet har pr. 31.12.2014 ingen konesjonskraftavtaler som gjøres opp finansielt. Det betales årlig konesjonsavgifter til stat og kommuner for den økning av produksjonsevnen som innvinnes ved regulering og vannoverføringer. Konesjonsavgifter blir kostnadsført når de påløper.

Konsernet betaler erstatninger til grunneiere for å få bruksrett til vannfall og grunn. I tillegg utbetales erstatninger til andre for skade påført skog, grunn og lignende. Erstatningsutbetalingene er dels engangsutbetalinger og dels løpende i form av utbetalinger eller plikt til å levere erstatningskraft/fristrøm. Nåverdien av forpliktelsene knyttet til årlige erstatninger og erstatningskraft/fristrøm er klassifisert som avsetninger (se note 20). Årlige betalinger føres som andre driftskostnader, mens engangsoppgjør regnskapsføres mot forpliktelsen.

2.24 Anleggskontrakter

For anleggskontrakter foretas det løpende inntektsføring i takt med fremdriften av prosjektet (løpende avregnings metode). Fullførelsesgraden beregnes som hovedregel som påløpte kostnader på balansedagen i prosent av estimert totalkostnad. Dersom utfallet av en anleggskontrakt ikke kan estimeres pålitelig, settes kontraktinntekten lik kontraktskostnaden i den utstrekning det er sannsynlig at kostnadene blir gjenvunnet. For anleggskontrakter som forventes å gi tap, gjøres det avsetning for nettokostnaden ved gjenværende kontraktsfestet produksjon.

2.25 Offentlige tilskudd

Offentlige tilskudd innregnes netto i resultat og balanse. Der tilskudd er knyttet til aktiviteter som innregnes i resultatregnskapet direkte, er tilskudd behandlet som en reduksjon av de kostnader som knytter seg til aktiviteten som tilskuddet er ment å skulle dekke. Der tilskuddet er knyttet til prosjekter som innregnes i balansen, er tilskuddet behandlet som en reduksjon av beløp innregnet i balansen.

3

Selskaper som inngår i konsolideringen

Selskapets navn	Segment	Forretningskontor	Eid direkte av morselskapet	Eid av konsernet totalt	Andel eid av ikke-kontrollerende eierinteresser
Lyse Produksjon AS	Energi	Stavanger	100%	100%	
Lyse Energisalg AS	Energi	Stavanger	100%	100%	
Lyse Neo AS	Energi	Stavanger	100%	100%	
Jørpeland Kraft AS	Energi	Stavanger		66,67%	33,33%
Forus Energigjenvinning AS	Energi	Stavanger		100%	
Risavika LNG Production AS	LNG	Sola	100%	100%	
Lyse Elnett AS	Infrastruktur og elnett	Sandnes	100%	100%	
Lyse Infra AS	Infrastruktur og elnett	Sandnes	100%	100%	
Altibox AS	Telekom	Stavanger	100%	100%	
Altibox Danmark A/S	Telekom	Skanderborg, Danmark		100%	
Signal Bredbånd AS	Telekom	Bodø		100%	
NorAlarm AS	Telekom	Stavanger	100%	100%	
Lyse Fiberinvest AS	Telekom	Stavanger	100%	100%	
Lyse Fiber AS	Telekom	Stavanger	100%	100%	
Bergen Fiber AS	Telekom	Bergen		85%	15 %
Lyse IT AS	Telekom	Stavanger	100%	100%	
Stayon AS	Telekom	Ålesund		100%	
Lyse AS	Andre	Stavanger	100%	100%	
Lyse Smart AS	Andre	Stavanger	100%	100%	
Safemate AS	Andre	Stavanger		100%	
Lyse Kraft AS	Andre	Stavanger	100%	100%	
Lyse Energi AS	Andre	Stavanger		Mor	

Eierandel er lik stemmeandel.

Følgende selskaper er utelatt fra konsolideringen i løpet av 2014 grunnet tap av kontroll:

Lyse Sentralnett AS	Infrastruktur og elnett	Stavanger
Skangass AS	LNG	Sola
Skangass Terminal AB	LNG	Göteborg, Sverige
Skangass Terminal Gävle AB	LNG	Göteborg, Sverige

Se ytterligere informasjon i note 7.

4 Segmentinformasjon

Segmentinformasjon rapporteres etter IFRS 8.

Konsernet rapporterer driftssegmenter i tråd med hvordan konsernledelsen fatter, følger opp og evaluerer sine beslutninger. De operative segmentene identifiseres på bakgrunn av den interne styringsinformasjonen som periodisk gjennomgås av ledelsen og som benyttes til ressursallokering og vurdering av inntjening.

Konsernets virksomhet drives for det vesentligste i Rogaland. Forretningsområdet telekommunikasjon har partneravtaler med selskaper lokalisert andre steder i Norge. Transaksjoner og overføringer mellom konsernets forretningsområder skjer til ordinære forretningsmessige betingelser. Ingen ekstern enkeltkunde bidrar med mer enn ti prosent av foretakets driftsinntekter.

Finansiell informasjon for hvert segment utarbeides, så langt det er mulig, i tråd med konsernets prinsipper for utarbeidelse av konsernregnskap. Hvert segment kan bestå av flere selskap. Transaksjoner og mellomværender mellom selskaper innen et segment elimineres. Elimineringer i konsernregnskapet fordeles til de ulike segmentene i tråd med underliggende drift. Transaksjoner og mellomværender mellom segmentene elimineres på konsernnivå og inngår i kolonnen "andre og elimineringer".

Energi

Forretningsområdet energi har sin virksomhet innenfor kraftproduksjon, krafthandel/trading, kraftsalg til sluttbruker samt naturgass, fjernvarme- og kjøling. Forretningsområdet er eier av kraftanlegg, gassanlegg og fjernvarme- og kjølingsanlegg.

Nøkkeltall, Energi

		2014	2013	2012
Middelproduksjon	GWh	5 743	5 743	5 743
Magasinkapasitet	GWh	5 068	5 068	5 068
Produksjon vannkraft	GWh	6 685	6 114	6 437
Områdepris NO2	øre/kWh	22,80	29,04	21,83
Faktisk oppnådd pris (ekskl. sikring)	øre/kWh	24,13	31,46	24,88
Bokført verdi av vannkraft pr. kWh	kr/kWh	1,18	1,20	1,23
Strømleveranse sluttbruker	GWh	2 916	3 003	2 881
Lvert volum Naturgass	GWh	513	584	599
Lvert volum Fjernvarme	GWh	120	132	110

LNG

Forretningsområdet LNG har sin virksomhet innenfor prosessering, salg og distribusjon av LNG (Liquid Natural Gas). Forretningsområdet er eier av produksjonsanlegg for LNG hvor kapasiteten er 100 % utleid til Skangass AS på en langsiktig leieavtale. Forretningsområdet eier 49 % av nedstrømsvirksomheten i Skangass AS.

Nøkkeltall, LNG

		2014	2013	2012
Produksjonskapasitet	Tonn	300 000	300 000	300 000
Produsert volum	Tonn	286 458	251 220	130 968
Bokført verdi mottaksterminaler og logistikkjede	Mill. kr.	0	1 143	568
Bokført verdi LNG anlegg	Mill. kr.	1 493	1 536	1 531
Bokført verdi tilknyttet selskap, Skangass AS	Mill. kr.	1 193	0	0

Infrastruktur og elnett

Forretningsområdet infrastruktur og elnett opererer innen distribusjon av kraft samt leveranse av tjenester innenfor utbygging, drift og vedlikehold av infrastruktur. Eierskapet til infrastrukturen knyttet til distribusjon av kraft ligger også innenfor dette forretningsområdet. Distribusjon av kraft reguleres av Norges Vassdrags- og Energidirektorat.

Nøkkeltall, Infrastruktur og elnett

		2014	2013	2012
Antall nettkunder		137 901	134 846	132 590
Leverert energi	GWh	6 040	5 976	5 632
Nettkapital (NVE kapital) lagt til grunn i inntektsrammen	Mill. kr.	2 485	2 229	2 138
Målt effektivitet (NVE effektivitet) distribusjonsnett	%	113,7 %	130,5 %	111,5 %
KILE-kostnad	Mill. kr.	11,96	13,04	8,70

Telekommunikasjon

Forretningsområdet telekommunikasjon tilbyr produkter og tjenester innenfor bredbånd, telefoni, alarm og IT og er eier av fiberinfrastruktur i konsernet.

Lyse og Energiselskapet Buskerud (EB) inngikk avtale om samordning av selskapenes fiberaktiviteter på Østlandet i januar 2013. Virksomheten drives i selskapet Viken Fiber Holding AS som regnskapsmessig behandles som felleskontrollert virksomhet og innregnes etter egenkapitalmetoden. Segmentinformasjonen for telekom per 31.12.2013 og 31.12.14 er derfor ikke sammenlignbar med tidligere perioder hvor Viken Fibernet AS og Skagerak Fibernet AS var 100 % eiet av Lyse og ble konsolidert. Inkludert Lyses eierandel i Viken Fiber Holding AS, utgjør salgsinntektene for Telekom 2 681 millioner kroner for 2014 (2 146 millioner kroner i 2013) og EBITDA er på 810 millioner kroner i 2014 (681 millioner kroner i 2013).

Nøkkeltall, Telekom

		2014	2013	2012
Sysselsatt kapital	Mill. kr.	3 317	2 668	2 889
EBITDA	Mill. kr.	607	522	533
EBITDA margin	%	29,4%	28,6 %	27,1 %
Bokført verdi driftsmidler og tilknyttede selskaper og felleskontrollerte virksomheter	Mill. kr.	3 154	2 441	3 083
Antall kilometer fibernett	Km	20 741	18 053	17 255
Antall aktive fiberkunder i Altibox partnerskapet		364 322	318 796	281 923
Antall aktive fiberkunder eiet av Lyse		188 958	152 742	117 453
Antall kunder TV		281 443	252 598	225 000
Antall solgte fiberkontrakter		386 341	338 481	300 009

Andre og elimineringer

I posten "Andre og elimineringer" inngår Lyse AS, Lyse Energi AS, Lyse Smart AS og Safemate AS.

Lyse AS leverer markeds- og servicetjenester i all hovedsak til interne forretningsområder.

Lyse Energi AS er konsernets morselskap og leverer konserntjenester innen økonomi, personal og andre fellestjenester. Lyse Energi AS er eier av forretningsbygg.

Lyse Smart AS organiserer og gjennomfører målerbytteprosjektet for Lyse Energi AS sitt datterselskap Lyse Elnett. I tillegg utvikler og kommersialiserer Lyse Smart AS konsepter og produkter knyttet til "smarte" hjem.

Safemate AS utvikler og selger trykksalarmer.

Antall årsverk pr segment

	2014	2013	2012
Energi	109	100	96
LNG *	29	40	40
Infrastruktur og elnett	313	296	293
Telekom	329	275	343
Andre	262	215	191
Sum antall årsverk	1 042	926	963

* Pr 31.12.14 er antall årsverk i LNG-segmentet 17

Resultat 2014

(Tall i hele millioner)	Energi	LNG	Infra- struktur og elnett	Telekom	Andre og elimi- neringer	Konsern
Brutto driftsinntekter	2 461	644	1 172	2 293	-375	6 196
Salg mellom segmenter	-127	-16	-129	-135	408	0
Salgsinntekter	2 334	628	1 043	2 158	33	6 196
EBITDA*)	1 473	165	405	607	-37	2 613
Varekostnad	469	337	366	929	-272	1 829
Avskrivninger og nedskrivninger	280	70	157	245	38	790
Avskrivninger immaterielle eiendeler	0	0	0	8	0	8
Andre tap/gevinster netto	-219	3	1	0	-1 398	-1 613
Andel resultat i tilknyttede selskap og felleskontrollert virksomhet	8	81	0	-5	0	84
Driftsresultat	1 405	11	246	359	1 323	3 344
Finanskostnader	-151	-77	-47	-82	-154	-510
Finansinntekter	55	12	7	28	-7	95
Nedskrivning finansielle anleggsmidler	3	0	0	0	-6	-4
Resultat før skatt	1 311	-53	207	304	1 156	2 925
Skattekostnad	-641	-1	-60	-83	65	-720
Årsresultat	670	-54	146	221	1 221	2 204
Herav:						
Tilbakeført resultateffekt mer-/ mindreinntekt (etter skatt)	0	0	24	0	0	24
Urealiserte verdiendringer (etter skatt)	196	0	0	0	6	202
Vesentlige engangsposter (etter skatt)	-39	-40	42	15	1 415	1 393
Totalt	159	-40	66	15	1 421	1 619

*) EBITDA defineres som: driftsresultat + avskrivninger og nedskrivninger + resultatandel TS/FKV + andre tap/gevinster netto

Resultat 2013

(Tall i hele millioner)	Energi	LNG	Infra- struktur og elnett	Telekom	Andre og elimi- neringer	Konsern
Brutto driftsinntekter	2 691	1 206	1 169	1 825	-345	6 546
Salg mellom segmenter	-191	-18	-134	-136	479	0
Salgsinntekter	2 500	1 188	1 035	1 689	134	6 546
EBITDA*)	1 764	7	383	522	70	2 746
Varekostnad	397	1 013	385	693	-296	2 193
Avskrivninger og nedskrivninger	335	89	160	228	32	844
Avskrivninger immaterielle eiendeler	0	0	0	9	0	8
Andre tap/gevinster netto	16	5	0	-38	0	-17
Andel resultat i tilknyttede selskap og felleskontrollert virksomhet	4	0	0	28	1	32
Driftsresultat	1 409	-86	223	296	38	1 878
Finanskostnader	-217	-132	-45	-99	-105	-598
Finansinntekter	77	27	2	49	-25	130
Nedskrivning finansielle anleggsmidler	-2	0	0	-8	-100	-110
Resultat før skatt	1 267	-191	180	237	-192	1 300
Skattekostnad	-758	54	-66	-66	42	-794
Årsresultat	509	-137	113	170	-150	506
Herav:						
Tilbakeført resultateffekt mer-/ mindreinntekt (etter skatt)	0	0	-71	0	0	-71
Urealiserte verdiendringer (etter skatt)	-6	0	0	0	0	-6
Vesentlige engangsposter (etter skatt)	-113	0	0	30	-31	-114
Totalt	-119	0	-71	30	-31	-191

*) EBITDA defineres som: driftsresultat + avskrivninger og nedskrivninger + resultatandel TS/FKV + andre tap/gevinster netto

Resultat 2012

(Tall i hele millioner)	Energi	LNG	Infrastruktur og elnett	Telekom	Andre og elimineringer	Konsern
Brutto driftsinntekter	2 636	716	1 292	1 963	-553	6 053
Salg mellom segmenter	-164	-11	-256	-167	597	0
Salgsinntekter	2 472	705	1 036	1 796	44	6 053
EBITDA*)	1 761	-85	424	533	-46	2 586
Varekostnad	377	651	688	656	-526	1 845
Avskrivninger og nedskrivninger	234	77	156	352	5	824
Avskrivninger immaterielle eiendeler	0	1	0	20	0	21
Andre tap/gevinster netto	-130	5	0	2	0	-122
Andel resultat i tilknyttede selskap og felleskontrollert virksomhet	-3	0	0	-2	-2	-7
Driftsresultat	1 660	-168	267	160	-48	1 870
Finanskostnader	-228	-97	-47	-114	-110	-596
Finansinntekter	58	5	7	10	-12	68
Nedskrivning finansielle anleggsmidler	0	0	0	0	-20	-20
Resultat før skatt	1 490	-260	227	56	-190	1 322
Skattekostnad	-733	72	-64	-24	56	-692
Årsresultat	757	-188	163	32	-134	630
Herav:						
Tilbakeført resultateffekt mer-/ mindreinntekt (etter skatt)	0	0	46	0	0	46
Urealiserte verdiendringer (etter skatt)	94	0	0	0	0	94
Vesentlige engangsposter (etter skatt)	-36	0	0	0	-20	-56
Totalt	58	0	46	0	-20	84

*) EBITDA defineres som: driftsresultat + avskrivninger og nedskrivninger + resultatandel TS/FKV + andre tap/gevinster netto

Forretningsområdets eiendeler og gjeld 2014

(Tall i hele millioner)	Energi	LNG	Infrastruktur og elnett	Telekom	Andre og eliminerings	Konsern
Utsatt skattefordel	221	0	0	0	0	221
Øvrige immaterielle eiendeler	105	0	0	173	8	286
Varige driftsmidler	8 841	1 557	2 956	2 265	171	15 791
Investeringer i TS og FKV *	69	1 193	0	889	1	2 151
Investeringer i aksjer og andeler *	3	0	74	3	0	80
Øvrige finansielle anleggsmidler	335	0	5	567	106	1 013
Omløpsmidler	1 702	103	523	418	-385	2 361
Sum eiendeler	11 275	2 852	3 559	4 315	-99	21 466
Egenkapital	2 428	1 362	881	1 416	-60	6 027
Utsatt skatt	1 704	189	86	14	-126	1 867
Langsiktige lån	2 565	1 250	1 859	1 765	268	7 707
Annen langsiktig gjeld	1 364	0	264	355	399	2 383
Kortsiktige lån	0	0	0	0	1 579	1 579
Annen kortsiktig gjeld	3 214	51	469	765	-2 160	2 339
Sum egenkapital og gjeld	11 275	2 852	3 559	4 315	-99	21 904
Investeringer i varige driftsmidler	519	216	332	606	140	1 815
Investeringer i aksjer og andeler	2	0	0	161	0	163

*) Tilgangene i LNG - og Infrastruktur og elnett segmentet vedrører eiendeler som har endret kontrollkategori i 2014. Se note 7 og note 16 for ytterligere informasjon.

Forretningsområdets eiendeler og gjeld 2013

(Tall i hele millioner)	Energi	LNG	Infrastruktur og elnett	Telekom	Andre og eliminerings	Konsern
Utsatt skattefordel	232	0	0	0	0	232
Øvrige immaterielle eiendeler	105	0	0	49	2	156
Varige driftsmidler	8 616	2 684	2 925	1 541	135	15 902
Investeringer i TS og FKV	79	0	0	901	4	984
Investeringer i aksjer og andeler	11	0	0	2	6	20
Øvrige finansielle anleggsmidler	1 350	0	6	569	-1 293	632
Omløpsmidler	803	712	334	468	603	2 921
Sum eiendeler	11 196	3 397	3 266	3 530	-542	20 846
Egenkapital	2 403	652	851	1 271	-843	4 334
Utsatt skatt	1 628	141	86	1	-97	1 759
Langsiktige lån	3 634	1 898	1 505	1 489	-161	8 365
Annen langsiktig gjeld	1 392	421	240	77	279	2 409
Kortsiktige lån	0	0	0	0	1 551	1 551
Annen kortsiktig gjeld	2 140	285	584	691	-1 272	2 428
Sum egenkapital og gjeld	11 196	3 397	3 266	3 530	-542	20 846
Investeringer i varige driftsmidler	273	351	330	307	60	1 322
Investeringer i aksjer og andeler	2	0	0	5	4	12

Forretningsområdets eiendeler og gjeld 2012

(Tall i hele millioner)	Energi	LNG	Infrastruktur og elnett	Telekom	Andre og eliminerings	Konsern
Utsatt skattefordel	262	0	0	0	0	262
Øvrige immaterielle eiendeler	105	0	0	264	2	371
Varige driftsmidler	8 648	2 104	2 656	3 002	225	16 635
Investeringer i TS og FKV	82	0	0	81	0	163
Investeringer i aksjer og andeler	9	0	0	2	106	117
Øvrige finansielle anleggsmidler	939	0	7	139	-826	259
Omløpsmidler	864	247	218	398	784	2 511
Sum eiendeler	10 910	2 351	2 880	3 886	291	20 318
Egenkapital	2 293	528	935	1 003	-265	4 495
Utsatt skatt	1 690	112	82	124	-94	1 913
Langsiktige lån	3 863	1 459	1 201	2 121	-157	8 488
Annen langsiktig gjeld	1 276	29	181	66	230	1 783
Kortsiktige lån	2	0	0	0	1 725	1 727
Annen kortsiktig gjeld	1 786	222	481	572	-1 148	1 914
Sum egenkapital og gjeld	10 910	2 351	2 880	3 886	291	20 318
Investeringer i varige driftsmidler	210	249	250	452	99	1 261
Investeringer i aksjer og andeler	0	0	0	33	21	54

5 Finansiell risikostyring

Finansielle risikofaktorer

Lyse-konsernets aktiviteter medfører ulike typer finansiell risiko: markedsrisiko (inkludert prisisiko, valutarisiko og renterisiko), kredittrisiko og likviditetsrisiko. Styring av risiko følger av mål og rammer som fastsettes av styret. Energipris- og valutarisikoen til de enkelte selskapene i konsernet håndteres av Lyse Produksjon AS. Lyse Energi AS ivaretar styring av rente- og likviditetsrisiko. Konsernet har begrenset kredittrisiko. Kredittrisiko knyttet til kundeporteføljen styres av Lyse AS, mens annen identifisert kredittrisiko i stor grad håndteres av det enkelte selskap.

(a) Markedsrisiko

(i) Prisisiko

Konsernet er utsatt for risiko knyttet til utviklingen i råvarepriser da konsernets fremtidige inntekter fra kraftproduksjonen i betydelig grad påvirkes av utviklingen i elkraftprisen. For å avdemppe denne prisisikoen har styret vedtatt en strategi hvor det inngås finansielle kraftkontrakter. De finansielle kraftkontraktene defineres i en sikringsportefølje. Sikringsporteføljen har en løpende tidshorisont på tre år utover inneværende år. I strategien ligger det at man sikrer et minimums inntektsnivå fra produksjon, hensyntatt prisavhengige skatter og kostnader. Netto produksjonsinntekter skal være større enn et definert minimumsnivå gitt en "worstcase"-pris. Styret i Lyse Produksjon AS tar beslutningen om effektivering av rammen for netto produksjonsinntekt for det enkelte år.

I tillegg inngås finansielle kontrakter som defineres inn i tradingporteføljer. Tradingporteføljen har en ramme for total risikoeksponering (resultat + risiko på løpende eksponering) og en ramme for fremtidig prisisiko. Rammen for fremtidig prisisiko måles i VAR (value at risk) og begrenser den tillatte eksponeringen til enhver tid. Resultat og fremtidig prisisiko overvåkes og måles mot rammer kontinuerlig. Tradingrammen fastsettes av styret i Lyse Produksjon AS. Total risikoramme er pt 3,0 millioner euro og rammen for fremtidig prisisiko er 1,5 millioner euro.

I porteføljene, som begge er klassifisert i balansen som derivater til virkelig verdi over resultatet, handles i hovedsak finansielle prisderivater som futures, forwards, options og EUAs (CO2 utslippskvoter). Porteføljeverdien av inngåtte finansielle kraftkontrakter varierer med de til enhver tid gjeldende terminprisene i det nordiske kraftmarkedet.

Konsernet har også andre finansielle kraftavtaler som er utsatt for betydelig prisisiko. Det gjelder frikraftforpliktelser og forskuddsbetalte kraftsalgsavtaler. Disse avtalene er klassifisert som langsiktige derivater til virkelig verdi med verdiendring over resultatet.

I analysen under er det vist hvilken innvirkning en økning/nedgang i terminkursene for kommende år vil ha på konsernets resultat etter skatt. For endringer i kraftpris er analysen basert på at samtlige terminpriser på kraft beveger seg 30 % i hver retning. Alle andre variabler er holdt konstant.

Resultatvirkning etter skatt ved endring i kraftpris 31.12.14

(Tall i hele tusen)	Virkelig verdi	+30%	-30%
Finansielle instrumenter energikontrakter sikringsportefølje/-formål	112 077	-125 207	125 207
Finansielle instrumenter energikontrakter tradingportefølje	-916	3 315	-3 315
Frikraftforpliktelser med finansielt oppgjør	-65 165	-4 903	4 903
Øvrige finansielle kraftavtaler/forpliktelser	-140 034	-120 865	120 865
Sum	-94 038	-247 660	247 660

Resultatvirkning etter skatt ved endring i kraftpris 31.12.13

(Tall i hele tusen)	Virkelig verdi	+30%	-30%
Finansielle instrumenter energikontrakter sikringsportefølje/-formål	208 688	-113 970	113 970
Finansielle instrumenter energikontrakter tradingportefølje	-1 390	-1 414	1 414
Frikraftforpliktelser med finansielt oppgjør	-29 547	-2 525	2 525
Øvrige finansielle kraftavtaler/forpliktelser	-234 644	-157 019	157 019
Sum	-56 893	-274 928	274 928

Resultatvirkning etter skatt ved endring i kraftpris 31.12.12

(Tall i hele tusen)	Virkelig verdi	+30%	-30%
Finansielle instrumenter energikontrakter sikringsportefølje/-formål	173 177	-102 680	102 680
Finansielle instrumenter energikontrakter tradingportefølje	1 524	1 370	-1370
Frikraftforpliktelser med finansielt oppgjør	-27 574	-2 831	2 831
Øvrige finansielle kraftavtaler/forpliktelser	-254 312	-136 398	136 398
Sum	-107 185	-240 539	240 539

Alle postene i tabellen balanseføres til virkelig verdi med verdiendringer over resultat.

Virkning på egenkapital ved endring i kraftpris

(Tall i hele tusen)	31.12.14	31.12.13	31.12.12
Finansielle instrumenter elsertifikater - kontantstrømsikring			
Virkelig verdi	-861	-3 342	0
+ 30 %	2 643	6 957	0
- 30 %	-2 643	-6 957	0

De finansielle instrumentene i tabellen balanseføres til virkelig verdi med verdiendring over egenkapitalen.

(ii) Valutarisiko

Lyse-konsernet er gjennom dets virksomhet eksponert for valutarisiko i flere valutaer. Risikoen er særlig relevant i forhold til euro gjennom deltakelse i det nordiske kraftmarkedet. Valutarisiko oppstår fra fremtidige handelstransaksjoner og balanseførte eiendeler og forpliktelser. I henhold til konsernets finansstrategi så skal Lyses valutarisiko være lav.

Da all omsetning av fysisk og finansiell kraft på den nordiske kraftbørsen er notert og omsatt i euro er Lyse-konsernet valutaeksponert. Valutarisikoen knyttet til omsetning av den fysiske kraftproduksjonen er betydelig, men relativt begrenset sammenlignet med risikoen knyttet til kraftpris da kraftprisene normalt svinger mer enn

valutakursene. Leieinntekter for produksjonskapasitet fra Risavika LNG Production AS har også oppgjør i euro og har dermed en tilsvarende valutaeksposering. For å avdempe valutarisikoen i konsernet har styret vedtatt en strategi for sikring av fremtidig kontantstrøm i valuta. Til sikring av fremtidig valutakurs brukes i hovedsak terminkontrakter. Det inngås terminkontrakter for inneværende år, samt de tre neste kalenderår innenfor nærmere bestemte andeler for sikring av sannsynlig valutaeksponering. For sikringskurs, sikret beløp i euro og verdi i NOK på valutaderivater, se tabeller nedenfor. Sikringsgraden er størst for den kontantstrømmen som ligger nærmest i tid. Ved årsskifte skal minimum 70 % og maksimalt 100% av netto beregnet valutaeksponering for neste år være kurssikret.

Salg av valuta på termin behandles i en egen portefølje. For handlene inngått i denne porteføljen oppfylles dokumentasjonskravene og kravene til effektivitetsmåling for sikringsbokføring iht. IAS 39. I regnskapet klassifiseres denne porteføljen av valutaderivater som holdt for sikringsformål med verdiendring mot egenkapitalen. I 2014 er -208 millioner kroner innregnet i egenkapitalen (-134 millioner kroner i 2013 og 77 millioner kroner i 2012).

Foruten salg av valuta åpner også strategien for tilbakekjøp av valuta innenfor de gitte rammer for maksimums- og minimumsgrad av sikret fremtidig kontantstrøm. Tilbakekjøpsaktiviteten ligger i en egen tradingportefølje som etter IFRS klassifiseres som derivater til virkelig verdi med verdiendringer over resultatet. Dette innebærer at man innregner markedsværdien av kontraktene på balansedagen. Periodens verdiendring føres over resultatet.

Konsernets bankinnskudd, fordringer og gjeld i valuta er eksponert for svingninger i valutakursen. Det samme gjelder de ovenfor omtalte andre finansielle kraftavtaler, som følge av at kraftprisen er notert i euro. Dersom kursen på NOK i forhold til øvrig valuta var 10 % svakere/sterkere og alle andre variabler var konstante ville dette føre til følgende endringer i resultat etter skatt og egenkapital i henhold til tabellene under. Endringen skyldes valutagevinst/tap i forbindelse med omregning av overnevnte poster.

Virkning på resultat etter skatt ved endring i valuta 31.12.14

(Tall i hele tusen)	Virkelig verdi	+10%	-10%
Finansielle instrumenter valutaderivater	-7 027	-3 900	3 919
Finansielle instrumenter energikontrakter sikringsportefølje/-formål	112 077	8 181	-8 181
Finansielle instrumenter energikontrakter tradingportefølje	-916	-50	50
Frikraftforpliktelser med finansielt oppgjør	-65 165	-2 017	2 017
Øvrige finansielle instrumenter/forpliktelser	-140 034	-10 259	10 259
Valuta derivater i langsiktige fysiske industrikontrakter i EUR	316 174	252 541	-252 541
Andre derivater	6 212	621	-621
Bankinnskudd/-trekk i valuta	248 589	18 147	-18 147
Kundefordringer i valuta	57 946	4 230	-4 230
Leverandørgjeld i valuta	-53 006	-3 869	3 869
Sum	474 850	263 615	-263 606

Virkning på resultat etter skatt ved endring i valuta 31.12.13

(Tall i hele tusen)	Virkelig verdi	+10%	-10%
Finansielle instrumenter valutaderivater	-7 951	-13 913	12 988
Finansielle instrumenter energikontrakter sikringsportefølje/-formål	208 688	15 234	-15 234
Finansielle instrumenter energikontrakter tradingportefølje	-1 390	-101	101
Frikraftforpliktelse med finansielt oppgjør	-29 547	-842	842
Øvrige finansielle instrumenter/forpliktelse	-234 644	-17 170	17 170
Bankinnskudd/-trekk i valuta	-149 693	-10 928	10 928
Kundefordringer i valuta	296 048	21 612	-21 612
Leverandørgjeld i valuta	-78 484	-5 651	5 651
Sum	3 027	-11 759	10 833

Virkning på resultat etter skatt ved endring i valuta 31.12.12

(Tall i hele tusen)	Virkelig verdi	+10%	-10%
Finansielle instrumenter valutaderivater	26 886	-12 520	12 851
Finansielle instrumenter energikontrakter sikringsportefølje/-formål	173 177	12 469	-12 469
Finansielle instrumenter energikontrakter tradingportefølje	1 524	110	-110
Frikraftforpliktelse med finansielt oppgjør	-27 574	-943	943
Øvrige finansielle instrumenter/forpliktelse	-254 312	-25 492	25 492
Bankinnskudd/-trekk i valuta	143 929	10 363	-10 363
Kundefordringer i valuta	108 372	7 803	-7 803
Leverandørgjeld i valuta	-81 898	-5 897	5 897
Sum	90 104	-14 108	14 439

Fordringer, gjeld og bankinnskudd bokføres til amortisert kost. Øvrige poster balanseføres til virkelig verdi med verdiendring over resultat.

Virkning på egenkapital ved valutaendring

(Tall i hele tusen)	31.12.14	31.12.13	31.12.12
Finansielle instrumenter valutaderivater og finansiell leasing gjeld-kontantstrømsikring			
Virkelig verdi	-285 550	-579 605	107 281
+ 10 %	-249 503	-275 088	-102 240
- 10 %	250 334	275 088	102 240

De finansielle instrumentene i tabellen balanseføres til virkelig verdi med verdiendring over egenkapitalen.

Nedenstående tabell spesifiserer utestående valutakontrakter på balansedato:

Gjennomsnittlig sikringskurs

	31.12.14	31.12.13	31.12.12
2013			8,13
2014		7,89	7,93
2015	8,24	8,15	8,20
2016	8,28	8,22	
2017	8,72	8,78	
2018	9,35		
Gjennomsnittlig sikringskurs	8,43	8,26	8,09

Sikret beløp i Euro

(Tall i hele tusen)	31.12.14	31.12.13	31.12.12
2013			100 000
2014		136 000	55 000
2015	161 000	146 000	40 000
2016	123 000	106 000	
2017	71 500	5 000	
2018	32 500		
Sum	388 000	393 000	195 000

Virkelig verdi i NOK

(Tall i hele tusen)	31.12.14	31.12.13	31.12.12
2013			70 280
2014		-75 476	19 885
2015	-142 437	-58 938	17 116
2016	-104 651	-50 224	
2017	-38 247	-37	
2018	646		
Sum	-284 689	-184 676	107 281

Oversikt forfall kortsiktige derivater

Omløpsmidler

(Tall i hele tusen)	31.12.14	31.12.13	31.12.12
< 12 måneder	121 287	138 009	184 673
> 12 måneder	7 447	97 790	116 145
Sum	128 734	235 800	300 818

Kortsiktig gjeld

(Tall i hele tusen)	31.12.14	31.12.13	31.12.12
< 12 måneder	218 542	134 685	32 765
> 12 måneder	29 699	41 865	42 960
Sum	248 241	176 550	75 725

(iii) Flytende rente- og fastrenterisiko

Konsernets renterisiko er i stor grad knyttet til langsiktig gjeld og sertifikatlån. I tillegg til langsiktig gjeld og sertifikatlån i Lyse konsernet, er konsernet eksponert mot andel av gjeld i tilknyttet selskap. Lån med flytende rente medfører en risiko for økte finanskostnader i resultatet.

Lån med fast rente bokføres til amortisert kost slik at endringer i virkelig verdi ikke resultatføres. Unntak for dette er lån som er sikringsobjekt i virkelig verdi sikring. Dette gjelder for obligasjonslån som er byttet fra fast til flytende rente.

Rentebytteavtaler (flytende til fast rente) regnskapsføres etter prinsipp for sikringsbokføring, det vil si til virkelig verdi med verdiendring mot egenkapitalen. I 2014 er -110 millioner kroner innregnet i egenkapitalen (-84 millioner kroner i 2013 og -115 millioner kroner i 2012). For informasjon om beløp og rentevilkår for rentebytteavtalene henvises til note 20.

Rentebytteavtaler (fast til flytende rente) og tilhørende sikringsobjekt balanseføres til virkelig verdi. Det er ingen resultat/-egenkapitalføring siden renteswap og sikringsobjekt har samme verdiendring, med motsatt fortegn.

I tillegg har Lyse langsiktige finansielle kraftforpliktelse som påvirkes av renteendringer. Endring i virkelig verdi på disse forpliktelsene føres til virkelig verdi over resultat.

Oppfølging av styrets rammer gjøres løpende og relevante nøkkeltall rapporteres til styret kvartalsvis.

Nøkkeltall fra finansstrategien

	Målsetting	31.12.14	Måloppnåelse
Likviditetsreserve (som kan mobiliseres i løpet av fem virkedager)	Tilstrekkelig til å dekke neste 9 mnd kapitalbehov	2 549 mill.kroner	204 % (innenfor målsetting)
Renterisiko			
Simulering av resultatendring etter skatt, gitt 1 prosentpoeng renteøkning (MNOK)			
Neste 12 måneder	25	10	innenfor målsetting
12-24 måneder	40	23	innenfor målsetting
24-36 måneder	50	30	innenfor målsetting
36-48 måneder	60	58	innenfor målsetting

Simulering av resultatendring inkluderer tilknyttet selskap og finansiell leasing

Virkning på resultat etter skatt ved endring i rentenivå 31.12.14

(Tall i hele tusen)	Virkelig verdi	+50 bp	-50 bp
Finansielle instrumenter energikontrakter sikringsportefølje/-formål	112 077	-189	191
Finansielle instrumenter energikontrakter tradingportefølje	-916	0	0
Frikraftforpliktelser med finansielt oppgjør	-65 165	-48 494	15 866
Øvrige finansielle instrumenter/forpliktelser	-140 034	-289	-4 427
Valuta derivater i langsiktige fysiske industrikontrakter i EUR	316 174	-8 340	8 809
Andre derivater	6 212	-2 256	-2 402
Langsiktig gjeld med flytende rente hensyntatt renteswapper	-2 892 000	-10 556	10 556
Sum	-2 663 652	-70 123	28 592

Virkning på resultat etter skatt ved endring i rentenivå 31.12.13

(Tall i hele tusen)	Virkelig verdi	+50 bp	-50 bp
Finansielle instrumenter energikontrakter sikringsportefølje/-formål	208 688	-745	752
Finansielle instrumenter energikontrakter tradingportefølje	-1 390	2	-2
Frikraftforpliktelser med finansielt oppgjør	-29 547	-3 870	6 139
Øvrige finansielle instrumenter/forpliktelser	-234 644	2 824	-2 902
Langsiktig gjeld med flytende rente hensyntatt renteswapper	-3 092 000	-11 286	11 286
Sum	-3 148 893	-13 075	15 273

Virkning på resultat etter skatt ved endring i rentenivå 31.12.12

(Tall i hele tusen)	Virkelig verdi	+50 bp	-50 bp
Finansielle instrumenter energikontrakter sikringsportefølje/-formål	173 177	-804	804
Finansielle instrumenter energikontrakter tradingportefølje	1 524	0	0
Frikraftforpliktelser med finansielt oppgjør	-27 574	4 220	-6 188
Øvrige finansielle instrumenter/forpliktelser	-254 312	4 177	-4 298
Langsiktig gjeld med flytende rente hensyntatt renteswapper	-4 227 000	-15 217	15 217
Sum	-4 334 185	-7 624	5 535

Virkning på egenkapital ved endring i rentenivå

(Tall i hele tusen)	2014	2013	2012
Finansielle instrumenter finansiell leasing, valuta- og rentederivater - kontantstrømsikring			
Virkelig verdi	-434 982	-694 112	-53 048
+ 50 bp	4 528	4 273	13 621
- 50 bp	-4 747	-4 547	-14 451

De finansielle instrumentene i tabellen balanseføres til virkelig verdi med verdiendring over egenkapitalen da de er utpekt som effektive sikringsinstrumenter.

For kontantstrømsikringer er følgende beløp ført ut av egenkapitalen og inkludert i resultatet:

(Tall i hele tusen)	2014	2013	2012
Energisalg, overføringsinntekter og andre driftsinntekter	-75 475	70 280	138 882
Netto finansposter	-601	-22 590	-14 554
Sum	-76 076	47 690	124 328

(b) Kredittrisiko

Kredittrisiko oppstår ved salg til kunder, handel med derivater samt ved innskudd i banker og finansinstitusjoner. Konsernets kredittrisiko vurderes totalt sett som moderat. Det har historisk vært ubetydelige tap på andre poster enn kundefordringer.

Kunder

Konsernets omsetning til privat- og bedriftskunder er fordelt på en diversifisert kundeportefølje som består av mange og små kunder. Konsernet har følgelig ingen vesentlig konsentrasjon av kundekredittrisiko. Lyse har rutiner for hvilke produkter/kunder hvor kredittsjekking gjennomføres før salg. Betaling skjer i hovedsak ved etterskuddsvis fakturering. Betalingsevnen og -viljen til kundene har historisk vært god. En egen avdeling jobber med løpende oppfølging av kundefordringer. Virkemidler som brukes er at det sendes ut betalingspurringer, det inngås avdragsordninger for kunder med betalingsvansker, inkassoselskaper benyttes og eventuelt stanses leveransene.

Lyse bruker, med fravikelser på noen områder, standard kundeavtaler som bransjeforeningen Energi Norge og Forbrukerombudet er enige om. Kunde vilkårene inneholder bestemmelser om fakturering og betalingsfrister. Størrelsen på kundefordringene følger normalt utviklingen i størrelsen på omsetningen. Konsernet har ingen pant som sikkerhet. Det er per 31.12.14 avsatt 12,4 millioner kroner til dekning på tap (2013: 14,0 millioner kroner, 2012: 17,3 millioner kroner). Dette utgjør omlag 1,2 prosent av kundefordringene (2013: 1,1 prosent, 2012: 1,8 prosent). Viser også til note 19 om kundefordringer.

Motpartsrisiko finansielle kraftkontrakter

Av finansielle kraftkontrakter inngått i 2014 cleares tilnærmet 100 % mot Nasdaq OMX. Når handlende clearer på Nasdaq OMX trer dette selskapet inn som juridisk motpart og garanterer for oppgjør, hvilket gjør at motpartsrisikoen blir minimal. Nasdaq OMX har clearinglisens fra Finanstilsynet. For kontrakter som gjøres opp bilateralt, er motparten store, kjente norske/nordiske foretak, eller foretak som Lyse har grundig kjennskap til.

Kredittrisiko øvrige finansielle instrumenter

Lyse påtar seg kredittrisiko ved plassering av overskuddslikviditet og som følge av motpartsrisiko ved bruk av sikringsinstrumenter som blant annet rentebytteavtaler, valutaterminer o.l. Kredittrisikoen er begrenset ved at kun førsteklasses banker og selskaper er motparter.

Fordringer

Poster som inngår her er andre kortsiktige fordringer, fordringer på nærstående parter, og andre langsiktige fordringer. Kredittrisiko vurderes som liten da større poster er mot solide motparter og øvrige poster er fordelt på mange motparter. Konsernet har ingen pant som sikkerhet. Forskjell mellom bokført verdi og kredittrisiko skyldes at noen regnskapsposter ikke defineres som kredittrisiko i henhold til IFRS 7; eksempelvis forskuddsbetalte kostnader.

Bankinnskudd, kontanter o.l.

Beløpene i tabellen gjelder hovedsaklig innestående hos hovedbankforbindelse.

Tabellen nedenfor viser en oversikt over poster med kredittrisiko

Maksimal kredittrisiko eksponering

(Tall i hele tusen)	31.12.2014		31.12.2013		31.12.2012	
	Bokført verdi	Kredittrisiko	Bokført verdi	Kredittrisiko	Bokført verdi	Kredittrisiko
Anleggsmidler						
Derivater	407 284	407 284	23 057	23 057	87 325	87 325
Andre fordringer	606 131	559 589	609 097	570 249	171 455	137 166
Omløpsmidler						
Kundefordringer og andre fordringer	1 375 411	1 346 397	1 607 712	1 518 867	1 295 299	1 261 835
Derivater	148 552	148 552	235 800	235 800	300 818	300 818
Bankinnskudd, kontanter o.l.	749 222	749 222	1 003 449	1 003 449	860 306	860 306
Sum	3 286 600	3 211 044	3 479 115	3 351 422	2 715 203	2 647 450

Foruten at finansielle kraftkontrakter cleares mot Nasdaq OMX så foreligger det ingen øvrig sikkerhetsstillelse i konsernet.

(c) Likviditetsrisiko

Konsernets sentrale finansavdeling har som en av hovedoppgavene å sikre at Lyse er finansiert slik at det til enhver tid finnes likviditet til å møte løpende betalingsforpliktelser. Finansavdelingen overvåker konsernets likviditet gjennom rullerende prognoser basert på forventet kontantstrøm.

I tråd med konsernets finansstrategi opprettholder Lyse en betydelig likviditetsreserve som kan stilles til disposisjon i løpet av fem virkedager. Likviditetsreserven består av likvide midler og ubenyttede trekkretter. Det er satt krav til at likviditetsreserven skal være stor nok til å dekke forfall og estimerte nye lån innenfor en rullerende ni måneders periode. Videre skal innlån ha en diversifisert forfallstruktur.

De nevnte forhold, sammen med Lyses høye kredittverdighet medfører at konsernets likviditetsrisiko vurderes som lav.

Tabellene nedenfor spesifiserer forfall av finansielle forpliktelser.

Beløpene i tabellene er udiskonterte kontantstrømmer. I forfallsanalysen er fremtidige renter og avdrag inkludert. For estimerte renter er spotrenter benyttet.

Forfallsanalyse av finansielle forpliktelser - Restløpetid per 31.12.14

(Tall i hele tusen)	1. halvår 2015	2. halvår 2015	2016	2017 - 2018	Senere	Sum
Derivater:						
Finansielle instrumenter energi- kontrakter tradingportefølje	-916					-916
Finansielle instrumenter valuta- derivater - kontantstrømsikring *)	-730 181	-712 176	-1 119 035	-911 634		-3 473 026
Finansielle instrumenter rente- derivater - kontantstrømsikring	-29 752	-24 375	-39 929	-42 335	-1 392	-132 720
Finansielle instrumenter energikon- trakter, holdt for handelsformål	-5 278	-4 362	-4 503	-1 167	0	-15 310
Frikraftforpliktelser med finansielt oppgjør	-309	-309	-625	-1 263	-118 227	-120 733
Øvrige finansielle instrumenter/ forpliktelser	-13 980	-13 980	-29 424	-51 518	-42 106	-151 007
Andre finansielle forpliktelser:						
Langsiktig gjeld og sertifikatlån	-625 253	-330 995	-1 105 383	-3 010 012	-5 603 518	-10 675 161
Leverandørgjeld og annen kortsiktig gjeld	-965 054	-570 000				-1 535 054
Sum	-2 370 722	-1 656 196	-2 298 899	-4 017 929	-5 765 243	-16 103 927
Finansielle valuta derivater brutto oppgjør (innstrømmer)	666 994	650 791	1 036 009	909 000		3 262 794

*) Finansielle valuta derivater brutto oppgjør (utstrømmer) til spotkurs.

Forfallsanalyse av finansielle forpliktelser - Restløpetid per 31.12.13

(Tall i hele tusen)	1. halvår 2014	2. halvår 2014	2015	2016 - 2017	Senere	Sum
Derivater:						
Finansielle instrumenter energikontrakter tradingportefølje	-1 390					-1 390
Finansielle instrumenter valuta-derivater - kontantstrømsikring *)	-427 508	-469 420	-888 510	-856 015		-2 641 453
Finansielle instrumenter rentederivater - kontantstrømsikring	-43 279	-13 699	-33 263	-42 479		-132 720
Finansielle instrumenter energikontrakter, holdt for handelsformål	-4 344	-3 109	-5 212	-1 932	0	-14 597
Frikraftforpliktelser med finansielt oppgjør	-322	-322	-652	-1 995	-70 926	-74 217
Øvrige finansielle instrumenter/forpliktelser	-22 715	-22 715	-42 150	-115 506	-62 745	-265 831
Andre finansielle forpliktelser:						
Langsiktig gjeld og sertifikatlån	-1 210 836	-413 293	-1 196 498	-2 625 888	-6 673 544	-12 120 059
Leverandørgjeld og annen kortsiktig gjeld	-1 588 158					-1 588 158
Sum	-3 298 552	-922 559	-2 166 286	-3 643 814	-6 807 214	-16 838 425
Finansielle valuta derivater brutto oppgjør (innstrømmer)	398 150	440 661	863 268	856 495		2 558 575

*) Finansielle valuta derivater brutto oppgjør (utstrømmer) til spotkurs.

Forfallsanalyse av finansielle forpliktelser - Restløpetid per 31.12.12

(Tall i hele tusen)	1. halvår 2013	2. halvår 2013	2014	2015 - 2017	Senere	Sum
Derivater:						
Finansielle instrumenter valuta-derivater - kontantstrømsikring *)	-383 032	-353 568	-405 130	-294 640	0	-1 436 370
Finansielle instrumenter rente-derivater - kontantstrømsikring	-35 724	-19 346	-38 620	-65 033	-1 293	-160 016
Finansielle instrumenter energikontrakter, holdt for handelsformål	-1 022	-1 022	-1 990	-1 992	0	-6 026
Frikraftforpliktelser med finansielt oppgjør	-364	-364	-736	-2 263	-69 022	-72 749
Øvrige finansielle instrumenter/forpliktelser	-21 488	-21 488	-40 930	-110 464	-99 355	-293 725
Andre finansielle forpliktelser:						
Langsiktig gjeld og sertifikatlån	-1 076 263	-848 502	-902 733	-4 482 943	-4 680 850	-11 991 291
Leverandørgjeld og annen kortsiktig gjeld	-1 341 137	0	0	0	0	-1 341 137
Sum	-2 859 030	-1 244 290	-1 390 139	-4 957 335	-4 850 520	-15 301 314
Finansielle derivater brutto oppgjør (innstrømmer)	417 748	394 963	436 088	327 968	0	1 576 767

*) Finansielle valuta derivater brutto oppgjør (utstrømmer) til spotkurs.

Risiko knyttet til kapitalforvaltningen

Konsernets overordnede mål for kapitalforvaltningen er å trygge fortsatt drift for å sikre avkastning for eierne. Videre skal konsernet opprettholde en hensiktsmessig kapitalstruktur som balanserer hensynene knyttet til minimering av kapitalkostnader og konsernets behov for betydelig finansiell handlefrihet.

Aksjonærene i Lyse legger til grunn et langsiktig industrielt perspektiv for utviklingen av konsernet. Som en konsekvens av denne målsettingen har konsernet ikke finansielle plasseringer som forvaltes, i det konsernets rentebærende gjeld søkes minimert.

Som et finansielt fundament for konsernets finansiering er det etablert ansvarlig lån hvor debitorerne er aksjonærene i Lyse Energi AS. Låneavtalen sikrer konsernet langsiktig og forutsigbar finansiering og reduserer konsernets refinansieringsrisiko og renterisiko. Avdragsstrukturen er tilpasset konsernets langsiktige industrielle mål.

Ytterligere finansieringsbehov hentes i kapitalmarkedet hvor finansieringsbehovet søkes dekket ved lavest mulige kapitalkostnader hensyntatt at vedtatte risikorammer i konsernets finansstrategi overholdes. For å sikre konsernets finansielle handlefrihet vektlegges det å ha kredittlinjer som sikrer at kapital er tilgjengelig på kort sikt.

For finansiering utover ansvarlig lån har Lyse-konsernet avgitt negativ pantsettelseserklæring og det foreligger kapitalkrav fra långivere hvor markedsverdien av konsernets egenkapital ikke skal være lavere enn et fastsatt minimumsnivå. Videre er det inngått avtaler hvor kausjonserklæringer eller garantier samlet for konsernets forpliktelser ikke skal utgjøre mer enn 15% av samlet bokførte eiendeler. Begrensningen gjelder ikke for ordinær sikkerhet inngått i forbindelse med handel av verdipapirer og finansielle instrumenter, samt ordinær salgspant

ved leveranser av varer og tjenester på kreditt. Kapitalkravene overvåkes løpende og rapporteres til konsernstyret kvartasvis. Lyse-konsernet tilfredsstiller kapitalkravene med god margin.

Konsernets utbyttepolitikk er fastsatt i aksjonæravtale som ble inngått samtidig med etableringen av låneavtalen for ansvarlig lånekapital. Nedfelt utbyttepolitikk er balansert mot vilkårene i låneavtalen for ansvarlig lånekapital slik at konsernet skal sikres et forsvarlig egenkapitalnivå i et langsiktig industrielt perspektiv. Aksjonærene i Lyse-konsernet vektlegger en stabil og forutsigbar utbyttepolitikk.

Vurdering av virkelig verdi:

Med virkning fra 1. januar 2009 har Lyse implementert endringene i IFRS 7 knyttet til finansielle instrumenter målt til virkelig verdi på balansedagen. Endringene krever presentasjon av virkelig verdimålinger pr nivå med følgende nivåinndeling for måling av virkelig verdi:

Nivå 1: Notert pris i et aktivt marked for en identisk eiendel eller forpliktelse.

Nivå 2: Verdsettelse basert på andre observerbare faktorer enten direkte (pris) eller indirekte (utledet fra priser) enn notert pris (brukt i nivå 1) for eiendelen eller forpliktelsen.

Nivå 3: Verdsettelse basert på faktorer som ikke er hentet fra observerbare markeder (ikke observerbare forutsetninger).

Balanseført verdi 31.12.14 - Finansielle aksjer og opsjoner tilgjengelig for salg

(Tall i hele tusen)	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Sum
Noterte aksjer Norge	277	0	0	277
Unoterte aksjer Norge	0	0	79 824	79 824
Sum finansielle eiendeler tilgjengelig for salg	277	0	79 824	80 101

Balanseført verdi 31.12.14 - Derivater eiendeler

(Tall i hele tusen)	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Sum
Finansielle kraftkontrakter - holdt for handelsformål	0	126 437	0	126 437
Rentebytteavtaler - virkelig verdisikring	0	24 508	0	24 508
Valuta derivater i langsiktige fysiske industrikontrakter i EUR	0	0	325 002	325 002
Andre derivater	0	0	79 889	79 889
Sum derivater anleggsmidler og omløpsmidler	0	150 945	404 891	555 836

Balanseført verdi 31.12.14 - Derivater forpliktelser

(Tall i hele tusen)	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Sum
Finansiell kontrakter - kontantstrømsikring	0	861	0	861
Finansielle kraftkontrakter - holdt for handelsformål	0	15 276	0	15 276
Finansielle kraftkontrakter - virkelig verdi kunders posisjoner	0	67 465	0	67 465
Valutaterminkontrakter - kontantstrømsikring	0	284 686	0	284 686
Valutaderivater - holdt for handelsformål	0	7 027	0	7 027
Rentebytteavtaler - kontantstrømsikring	0	150 293	0	150 293
Finansielle kraftkontrakter - langsiktig gjeld	0	0	221 243	221 243
Valuta derivater i langsiktige fysiske industrikontrakter i EUR	0	0	8 828	8 828
Andre derivater	0	0	73 676	73 676
Sum derivater langsiktig og kortsiktig gjeld	0	525 608	221 243	829 355

Balanseført verdi 31.12.13 - Finansielle aksjer og opsjoner tilgjengelig for salg

(Tall i hele tusen)	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Sum
Noterte aksjer Norge	5 540	0	0	5 540
Unoterte aksjer Norge	0	0	14 023	14 023
Sum	5 540	0	14 023	19 563

Balanseført verdi 31.12.13 - Derivater eiendeler

(Tall i hele tusen)	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Sum
Finansielle kraftkontrakter - virkelig verdi kunders posisjoner	0	13 586	0	13 586
Finansielle kraftkontrakter - holdt for handelsformål	0	221 659	0	221 659
Rentebytteavtaler - virkelig verdisikring	0	23 612	0	23 612
Sum derivater anleggsmidler og omløpsmidler	0	258 857	0	258 857

Balanseført verdi 31.12.13 - Derivater forpliktelses

(Tall i hele tusen)	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Sum
Finansiell kontrakter - kontantstrømsikring	0	3 342	0	3 342
Finansielle kraftkontrakter - holdt for handelsformål	0	14 360	0	14 360
Finansielle kraftkontrakter - virkelig verdi kunders posisjoner	0	74 821	0	74 821
Valutaterminkontrakter - kontantstrømsikring	0	184 675	0	184 675
Valutaderivater - holdt for handelsformål	0	7 951	0	7 951
Rentebytteavtaler - kontantstrømsikring	0	114 507	0	114 507
Finansielle kraftkontrakter - langsiktig gjeld	0	0	270 815	270 815
Sum derivater langsiktig og kortsiktig gjeld	0	399 656	270 815	670 471

Balanseført verdi 31.12.12 - Finansielle aksjer og opsjoner tilgjengelig for salg

(Tall i hele tusen)	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Sum
Noterte aksjer Norge	105 543	0	0	105 543
Unoterte aksjer Norge	0	0	11 867	11 867
Sum	105 543	0	11 867	117 410

Balanseført verdi 31.12.12 - Derivater eiendeler

(Tall i hele tusen)	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Sum
Finansielle kraftkontrakter - virkelig verdi kunders posisjoner	0	23 033	0	23 033
Finansielle kraftkontrakter - holdt for handelsformål	0	180 619	0	180 619
Valutaterminkontrakter - kontantstrømsikring	0	107 281	0	107 281
Valutaderivater - holdt for handelsformål	0	26 886	0	26 886
Rentebytteavtaler - virkelig verdisikring	0	42 124	0	42 124
Andre finansielle instrumenter	0	0	8 200	8 200
Sum derivater anleggsmidler og omløpsmidler	0	379 943	8 200	388 143

Balanseført verdi 31.12.12 - Derivater forpliktelses

(Tall i hele tusen)	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Sum
Finansielle kraftkontrakter - holdt for handelsformål	0	5 918	0	5 918
Finansielle kraftkontrakter - virkelig verdi kunders posisjoner	0	47 217	0	47 217
Rentebytteavtaler - kontantstrømsikring	0	160 329	0	160 329
Finansielle kraftkontrakter - langsiktig gjeld	0	0	287 288	287 288
Sum derivater langsiktig og kortsiktig gjeld	0	213 464	287 288	500 752

Nivå 1:

Virkelig verdi av finansielle instrumenter som handles i aktive markeder er basert på markedspris på balanse-dagen. Et marked er betraktet som aktivt dersom markedskursene er enkelt og regelmessig tilgjengelige fra en børs, handler, megler, næringsgruppering, prissettingstjeneste eller reguleringsmyndighet, og disse prisene representerer faktiske og regelmessige forekommende markedstransaksjoner på en armlengdes avstand. Markedsprisen som benyttes for finansielle eiendeler er gjeldende kjøpskurs; for finansielle forpliktelser benyttes gjeldende salgskurs. Disse instrumentene er inkludert i nivå 1. Instrumenter inkludert i nivå 1 omfatter primært Oslo Børs egenkapitalinstrumenter klassifisert som holdt for handelsformål eller tilgjengelig for salg.

Nivå 2:

Dersom alle vesentlige data som kreves for å fastsette virkelig verdi av et instrument er observerbare data, er instrumentet inkludert i nivå 2. For produkter i kraftmarkedet legges bid / ask priser til grunn. Virkelig verdi på inngåtte valutaterminkontrakter beregnes utfra spotkurs for aktuell valuta ved balansedagens slutt (Norges Bank kurs). Virkelig verdi av rentebytteavtaler beregnes på bakgrunn av framtidig rentekurve. Virkelig verdi av finansielle instrumenter som ikke handles i et aktivt marked bestemmes ved å bruke verdsettelsesmetoder. Disse verdsettelsesmetodene maksimerer bruken av observerbare data der det er tilgjengelig, og belager seg minst mulig på konsernets egne estimater.

Nivå 3:

Dersom en eller flere vesentlige data ikke er basert på observerbare markedsdata, er instrumentet inkludert i nivå 3. I avtaler hvor det er behov for priser utover observerbare markedsdata så justeres markedsdata med en antatt årlig vekstrate på 2 %. Se også note 20 for ytterligere informasjon.

6

Viktige regnskapsestimater og skjønnsmessige vurderinger

Estimater og skjønnsmessige vurderinger evalueres løpende og baseres blant annet på historisk erfaring samt forventninger om fremtidige hendelser. Anvendte regnskapsestimater kan som følge av dette avvike fra det endelige utfallet. Estimater og forutsetninger som anvendes for vesentlige balanseførte eiendels- og gjeldsposter vises nedenfor.

Virkelig verdi på derivater og andre finansielle instrumenter herunder aksjer

Virkelig verdi av finansielle instrumenter som ikke handles i et aktivt marked (for eksempel unoterte derivater samt kraftkontrakter med finansielt oppgjør) fastsettes ved å benytte verdsettelsesteknikker. Konsernet vurderer og velger metoder og forutsetninger som så langt som mulig er basert på markedsforholdene på balansedagen. Det henvises til note 5 hva gjelder en ytterligere beskrivelse av anvendte estimater samt til sensitivitetsberegninger. For mange finansielle eiendeler klassifisert som tilgjengelig for salg (for eksempel aksjer som ikke omsettes i et aktivt marked) benytter konsernet verdsettelsesteknikker for å estimere den virkelige verdien. Det henvises til note 2.8.d for ytterligere beskrivelse av anvendte prinsipper for dette.

Pensjonsforpliktelser

Nåverdien av pensjonsforpliktelser avhenger av flere faktorer som må fastsettes ved bruk av en rekke estimerte antagelser. Forutsetningene benyttet for å beregne pensjonskostnad inkluderer diskonteringsrenten, samt lønns- og G regulering. Enhver endring i disse forutsetningene påvirker balanseført beløp på pensjonsforpliktelsen. Det henvises til note 27 hva gjelder en ytterligere beskrivelse av anvendte estimater.

Utsatt skatt grunnrente

Balanseføring av utsatt skattefordel på negativ grunnrenteinntekt til fremføring bygger på en prognose over fremtidig skattepliktig grunnrenteinntekt per kraftverk. Negativ grunnrenteinntekt som kan sannsynliggjøres anvendt i løpet av en femten års periode balanseføres. Prognosen bygger blant annet på estimater over fremtidige produksjonsvolumer, kraftpriser, produksjonsrelaterte kostnader samt rentenivå. Enhver endring i disse forutsetningene kan få betydning for hvor mye av den negative grunnrenteinntekten til fremføring som kan balanseføres. I tillegg kan fremtidige endringer i kraftverksbeskatningen medføre endringer i balanseført utsatt skattefordel.

Varige driftsmidler

Varige driftsmidler avskrives over forventet brukstid. Dette danner grunnlag for årlige avskrivninger i resultatregnskapet. Forventet brukstid estimeres på bakgrunn av erfaring, historikk samt skjønnsmessige vurderinger knyttet til fremtidig bruk. Det gjennomføres endring i avskrivningsplanene dersom det oppstår endringer i disse estimatene.

Estimering av verdifall

Konsernet har betydelige investeringer i varige driftsmidler, immaterielle eiendeler samt finansielle anleggsmidler. Det gjennomføres nedskrivningstester for disse anleggsmidlene når det foreligger indikatorer på mulige verdifall. Slike indikatorer kan være endringer i markedspriser, avtalestrukturer, negative hendelser eller andre driftsforhold. I tillegg testes enkelte immaterielle eiendeler årlig for verdifall (se note 14). Det gjennomføres nedskrivninger såfremt bokført verdi overstiger gjenvinnbart beløp (se note 2.7). Gjenvinnbart beløp fra kontantgenererende enheter er det høyeste av netto salgsverdi og bruksverdi. Ved beregning av gjenvinnbart beløp gjøres en rekke estimater vedrørende fremtidige kontantstrømmer hvor salgspris, salgsvolum, driftsmarginer samt avkastningskrav er de viktigste faktorene.

7 Virksomhetssammenslutning

Salg av 51% av nedstrømsvirksomheten i Skangass AS

Lyse og det finske selskapet Gasum OY signerte 24. februar 2014 en avtale om salg av 51% av nedstrømsvirksomheten i Skangass AS. Transaksjonen ble gjennomført 2. mai 2014. Virksomheten videreføres i Skangass AS, som fortsatt har hovedkontor i Risavika i Sola kommune. Ved gjennomføringen av transaksjonen ble LNG-fabrikken overført til et eget selskap, Risavika LNG Production AS. Denne virksomheten er fortsatt et heleid datterselskap i Lysekonsernet. Etter transaksjonen disponeres all produksjonskapasitet i LNG-fabrikken av nedstrømsvirksomheten i Skangass AS etter en langsiktig avtale. Dette sikrer full kapasitetsutnyttelse ved LNG-fabrikken i Risavika.

Risavika LNG Production AS innregnes i LNG segmentet som et 100% eid datterselskap. Skangass AS, med datterselskap, innregnes i LNG segmentet etter egenkapitalmetoden med en eierandel på 49%. Resultat fra nedstrømsvirksomheten presenteres på linjen "Resultatandel tilknyttede selskap og felleskontrollert virksomhet" fra og med transaksjonstidspunktet. Se ytterligere informasjon i note 16.

Avgang datterselskap:

Etter transaksjonen opphører kontroll over datterselskapene Skangass AS, Skangass Terminal AB og Skangass Gävle Terminal AB. Lyse har per 2. mai 2014 fra regnet datterselskapenes eiendeler og forpliktelser til balanseført verdi og innregnet virkelig verdi på gjenværende eierandel. Differansen mellom bokført verdi av netto eiendeler og forpliktelser på transaksjonstidspunktet og virkelig verdi på virksomheten innregnes i resultatet for 2014 under "Andre tap/(gevinster) - netto".

Dette innebærer at gevinsten ved salget av 51% av aksjene i Skangass AS samt revalueringen av Lyses gjenværende eierandel på 49 % er resultatført under posten andre tap/gevinster (-) netto. Foretatt revaluering som følge av endret kontrollkategori medfører at ny kostpris for gjenværende eierandel i Skangass AS etableres basert på en virkelig verdi observert i gjennomført transaksjon.

Etter inngått salgavtale har Lyse en rett til å selge (put opsjon) ytterligere 15,6 % av aksjene i Skangass AS. Gasum OY har tilsvarende en avtalt rett til å kjøpe (call opsjon) 15,6 % av aksjene i Skangass AS. Vederlaget som er avtalt i Lyses salgsoptasjon er basert på prisingen i gjennomført transaksjon tillagt 10 årig finsk statsrente. Opsjonene innregnes til virkelig verdi og urealisert verdiendring inngår i regnskapslinjen "Andre tap/(gevinster) - netto" med 6,2 millioner kroner i 2014.

Foreløpig beregning av gevinst avgang datterselskap

(Tall i hele tusen)

Virkelig verdi av vederlaget i transaksjonen (100%)	2 213 623
Eiendeler og forpliktelser i Skangass AS, Skangass Terminal AB og Skangass Gävle Terminal AB til balanseført verdi i Lyse konsernet	-803 246
Andre poster som resultatføres ved realisasjon av eierandelene	-18 430
Resultatført gevinst ved avgang datterselskap	1 391 947

Endelig beregning av gevinst gjennomføres etter at byggeregnskapet for terminalen Lysekil er endelig avsluttet. Etter inngått avtale bærer Lyse den økonomiske risikoen for at Lysekilterminalen ferdigstilles innen en fastsatt kostnadsramme.

Investering i tilknyttet selskap:

Investeringen i Skangass AS regnskapsføres som kjøp av virksomhet. Virkelig verdi av innskutte netto eiendeler, utgjør anskaffelseskost på investeringen. Dette inkluderer verdijustert egenkapital av Skangass AS, Skangass Terminal AB, Skangass Gävle Terminal AB og Skangass OY.

Investeringen innregnes på balansenlinjen "Investeringer i Tilknyttede selskap og felleskontrollert virksomhet" og resultatandel på resultatlinjen "Resultatandel tilknyttede selskap og felleskontrollert virksomhet". Investeringen inngår i LNG-segmentet.

Foreløpig beregning av vederlag

(Tall i hele tusen)

Virkelig verdi av eierandeler i Skangass AS på tidspunkt for tap av kontroll (49%)	1 132 274
Sum vederlag for virksomheten	1 132 274

Foreløpig beregning av goodwill

Anskaffelseskost	1 132 274
Andel av netto identifiserbare eiendeler	736 190
Beregnet goodwill	396 084

Foreløpig allokering av netto oppkjøpte eiendeler Skangass AS 02.05.2014

(Tall i hele tusen)	Bokført verdi	Mer- / mindreverdi	Virkelig Verdi
Utsatt skattefordel	16 980	0	16 980
Goodwill	7 971	0	7 971
Kunderelasjoner	551	707 433	707 984
Varige driftsmidler	1 410 164	40 761	1 450 925
Investeringer	5 177	0	5 177
Varer	41 625	0	41 625
Kundefordringer og andre kortsiktige fordringer	292 924	0	292 924
Kontanter og kontantekvivalenter	30 713	0	30 713
Utsatt skatt	1 993	-195 831	-193 838
Øvrig langsiktig gjeld	-424 160	-22 895	-447 055
Leverandørgjeld og annen kortsiktig gjeld	-405 372	0	-405 372
Betalbar skatt	-5 605	0	-5 605
Netto identifiserbare eiendeler	972 961	529 468	1 502 429
Lyses andel av netto identifiserbare eiendeler			736 190
Beregnet goodwill			396 084
Andel som innregnes i Lyses konsernregnskap etter egenkapitalmetoden (49%)			1 132 274

Lyses andel av merverdier er beregnet til 259 millioner kroner og består i hovedsak av kunderelasjoner. Disse avskrives over 25 år. Det er lagt til grunn utsatt skatt på 27%. Se ytterligere informasjon om innregning av Skangass konsernet som tilknyttet selskap i note 16.

Investering i datterselskapet Signal Bredbånd AS

Datterselskapet Lyse Fiberinvest AS inngikk 21. mars 2014 en avtale om kjøp av alle aksjene i Signal Bredbånd AS. Selger av aksjene var SKS Eiendom AS, Bodø Energi AS, Helgelandskraft AS, Dragefossen Kraftanlegg AS, Fauske Lysverk AS og Sørfold Kraftlag SA. Signal leverer internett, TV og telefontjenester fra Altibox. Selskapet har over 10 000 kunder og har etablert seg som en ledende aktør i bedriftsmarkedet i Nordland.

Lyse Fiberinvest AS fikk kontroll over 100% av aksjene i Signal Bredbånd AS den 30. april 2014 etter godkjenning fra Konkurransetilsynet. Signal Bredbånd AS er innregnet i konsernregnskapet til Lyse fra dette tidspunkt og inngår i forretningsområdet Telekom.

Lyse Fiberinvest AS har betalt 160,8 millioner kroner for 100% av aksjene og kjøpsprisen inkluderer gjeld og øvrige justeringer på 67 millioner kroner, hvilket gir en estimert selskapsverdi på 227,8 millioner kroner. Det er ingen prisjusterende klausuler/betingede utfall i aksjekjøpsavtalen.

Transaksjonskostnader på 5,9 millioner kroner er ført på linjen "Andre driftskostnader" i resultatregnskapet for 2014.

Foreløpig beregning av goodwill

(Tall i hele tusen)

Anskaffelseskost	160 784
Virkelig verdi av netto oppkjøpte eiendeler i Signal Bredbånd AS (se under)	66 727
Foreløpig beregnet goodwill	94 057

Det er forventet betydelige synergier knyttet til transaksjonen som følge av at Lyse styrker sin posisjon som nasjonal tilbyder av bredbåndstjenester. Goodwill forventes ikke å være skattemessig fradragsberettiget.

Netto oppkjøpte eiendeler Signal Bredbånd AS

(Tall i hele tusen)	Bokført verdi	Mer- / mindreverdi	Virkelig Verdi
Kunderelasjoner	0	27 389	27 389
Merkenavn	0	8 965	8 965
Eksisterende goodwill	4 994	-4 994	0
Arbeidsstyrke	0	0	0
Immaterielle eiendeler	7 614	-6 787	827
Utsatt skattefordel	1 940	0	1 940
Varige driftsmidler	341 316	26 978	368 294
Investeringer i aksjer og andeler	202	0	202
Kundefordringer og andre kortsiktige fordringer	12 578	0	12 578
Kontanter og kontantekvivalenter	2 752	0	2 752
Pensjonsforpliktelse	-112	-5 927	-6 040
Utsatt skatt	0	-13 397	-13 397
Annen kortsiktig gjeld	-244 303	-1 000	-245 303
Gjeld til kredittinstitusjoner	-58 208	0	-58 208
Leverandørgjeld og annen kortsiktig gjeld	-33 273	0	-33 273
Netto identifiserte eiendeler før goodwill	35 500	31 227	66 726
Foreløpig beregnet goodwill			94 057
Netto identifiserte eiendeler inkludert goodwill			160 783

Signal Bredbånd AS har siden 30. april 2014 bidratt med 114,4 millioner kroner i salgsinntekter og 2,1 millioner kroner i periodens resultat for konsernet. Hadde Signal Bredbånd AS vært konsolidert fra 1. januar 2014 ville konsernet vist en salgsinntekt på 6 250 millioner kroner og et perioderesultat på 2 177 millioner kroner.

Salg av aksjer i Lyse Sentralnett AS

Statnett AS overtok 3. februar 2014 50% av aksjene i Lyse Sentralnett AS. Etter transaksjonen har Lyse kun B-aksjer uten stemmerett i selskapet, og har ikke lenger kontroll over selskapet. Investeringen endrer kontroll-kategori og Lyse har da fraregnet datterselskapets eiendeler og forpliktelser på tidspunkt for tap av kontroll og innregnet virkelig verdi av vederlaget som er mottatt for transaksjonen. Differansen mellom bokført verdi av netto eiendeler og forpliktelser på transaksjonstidspunktet og vederlaget er ført på linjen "Andre tap/gevinster (-) netto" med -1,1 millioner kroner i resultatregnskapet for 2014. Vederlaget på salg av aksjene utgjorde 73 millioner kroner.

Lyse Sentralnett AS inngår i forretningsområdet infrastruktur og elnett.

8 Inntekter

Salgsinntekter 2014

<i>Millioner kroner</i>	Energi	LNG	Infrastruktur og annet	Telekom	Andre og elimineringer	Konsern
Spotsalg av kraft	1 892	0	0	0	0	1 892
Sluttbrukersalg	794	0	26	0	1	820
Inntekter naturgass, fjernvarme og fjernkjøling	329	0	0	0	0	329
Overføringsinntekter	0	0	782	0	0	782
Salg LNG	0	621	0	0	0	621
Tele, bredbånd, fiber og annet	0	0	0	2 129	0	2 129
Annet	118	4	179	28	39	369
Elimineringer *)	-799	4	56	0	-7	-746
Salgsinntekter	2 334	628	1 043	2 158	33	6 196

*) Konserninterne transaksjoner i segmentet Telekom er eliminert i viste inntektstall.

Salgsinntekter 2013

<i>Millioner kroner</i>	Energi	LNG	Infrastruktur og annet	Telekom	Andre og elimineringer	Konsern
Spotsalg av kraft	2 115	0	0	0	0	2 115
Sluttbrukersalg	977	0	35	0	0	1 012
Inntekter naturgass, fjernvarme og fjernkjøling	332	0	0	0	0	332
Overføringsinntekter	0	0	1 000	0	0	1 000
Salg LNG	0	1 165	0	0	0	1 165
Tele, bredbånd, fiber og annet	0	0	0	1 666	0	1 666
Annet	170	23	76	140	195	604
Elimineringer	-1 094	0	-76	-117	-61	-1 348
Salgsinntekter	2 500	1 188	1 035	1 689	134	6 546

Salgsinntekter 2012

<i>Millioner kroner</i>	Energi	LNG	Infrastruktur og annet	Telekom	Andre og elimineringer	Konsern
Spotsalg av kraft	2 065	0	0	0	0	2 065
Sluttbrukersalg	777	0	29	0	0	807
Inntekter naturgass, fjernvarme og fjernkjøling	0	0	0	0	0	0
Overføringsinntekter	316	0	814	0	0	1 130
Salg LNG	0	700	0	0	0	700
Tele, bredbånd, fiber og annet	0	0	0	1 760	0	1 760
Annet	137	5	111	36	44	334
Elimineringer	-824	0	81	0	0	-742
Salgsinntekter	2 472	705	1 036	1 796	44	6 053

9

Lønn, ytelser til ledende ansatte og styret

Lønnskostnader og andre personalkostnader

(Tall i hele tusen)	Note	2014	2013	2012
Lønn		519 112	446 426	502 112
Arbeidsgiveravgift		83 517	73 902	93 322
Pensjonskostnader - ytelsesplaner	27	-80 038	55 057	81 516
Pensjonskostnader - tilskuddsplaner	27	14 225	13 102	13 511
Andre personalkostnader		127 782	111 820	73 511
Sum lønnskostnad og andre personalkostnader		664 598	700 307	763 972
Antall årsverk		1042	926	963

Ytelser til ledende personer

(Tall i hele tusen)

Navn	Stilling	Lønn / Honorar	Naturalytelser og andre skattepliktige godtgjørelser	Pensjonskostnader	Samlet godtgjørelse
Eimund Nygaard	Konsernsjef	2 059	115	777	2 951
Ole Gabrielsen	Konserndirektør Energi	1 684	126	615	2 425
Toril Nag	Konserndirektør Tele	1 579	180	138	1 897
Torbjørn Johnsen	Konserndirektør Infrastruktur	1 495	137	542	2 174
Grethe Høiland	Konserndirektør Marked	1 403	111	842	2 355
Ove Otterbech Jølbo	Konserndirektør Organisasjon	1 398	129	525	2 052
Leiv Ingve Ørke	Konserndirektør Økonomi og finans	1 655	105	488	2 248
Eirik Gundegjerde	Konserndirektør Smart Utility og forretningsutvikling	1 521	99	482	2 103
Ivar Rusdal	Styreleder	210	0	0	210
Reinert Kverneland	Nestleder	130	0	0	130
Hilda Bådsvik Høie	Styremedlem	90	0	0	90
Pål Morten Borgli	Styremedlem	60	0	0	60
Solveig Ege Tengesdal	Styremedlem	90	0	0	90
Cecilie Bjelland	Styremedlem	90	0	0	90
Arne M. Sele	Ansattes representant	90	0	0	90
Gulay Øzturk	Ansattes representant	63	0	0	63

Pensjonskostnader til ledergruppen inngår i ordinær kollektiv ordning for konsernet. Ingen i ledergruppen eller konsernstyret har avtale om lønn/godtgjørelse etter opphør av ansettelsesforhold/verv. Et kompensasjonsutvalg forbereder styrets behandling av lønn til konsernsjefen og fastsetter retningslinjer for godtgjørelse til ledende ansatte.

Ledende ansatte har ikke avtale om aksjebasert avlønning. Det foreligger ingen opsjoner/rettigheter som gir ansatte eller tillitsvalgte rett til tegning, kjøp eller salg av aksjer.

10 Netto tap / (gevinster)

Netto tap / (gevinster) som inngår i årsresultat

(Tall i hele tusen)	Note	2014	2013	2012
Opsjoner		-6 213	0	2 193
Avgang datterselskap og tilknyttet selskap		-1 386 665	-37 742	0
Finansielle kraftkontrakter - holdt for handelsformål		106 032	-42 486	-110 588
Valutaderivater i langsiktige fysiske industrikontrakter i EUR		-316 174	0	0
Valuta derivater - holdt for handelsformål		-924	34 837	-17 120
Langsiktige finansielle kraftkontrakter		-8 642	28 843	3 095
Andre tap / (gevinster) netto klassifisert som drift		-1 612 586	-16 548	-122 420
Valutaterminkontrakter til virkelig verdi over resultatet (sikring valutalån)	12	0	0	1 022
Valutalån målt til amortisert kost	12	0	0	-2 562
Andre tap / (gevinster) netto klassifisert som finans		0	0	-1 540
Netto tap/(gevinster) som inngår i årsresultat		-1 612 586	-16 548	-123 960

Netto tap / (gevinster) som inngår i utvidet resultat

(Tall i hele tusen)	Note	2014	2013	2012
Finansielle kraftkontrakter kontantstrømsikring	23	-1 811	2 440	0
Kontantstrømsikring valutaterminkontrakter	23	18 024	245 383	56 863
Kontantstrømsikring rentebytteavtaler	23	47 780	-31 847	25 375
Netto tap / (gevinster) som inngår i utvidet resultat		63 993	215 976	82 238

Netto tap / (gevinster) innregnet i totalresultat

(Tall i hele tusen)	Note	2014	2013	2012
Netto tap / (gevinst) på eiendeler og forpliktelser til virkelig verdi, bokført mot resultat		-1 612 586	-16 548	-121 398
Netto tap / (gevinst) på forpliktelser målt til amortisert kost, bokført mot resultat	12	0	0	-2 562
Netto tap / (gevinst) på derivater som inngår i regnskapsmessig sikring, bokført mot utvidet resultat	23	63 993	215 976	82 238
Netto tap / (gevinster) som inngår i totalresultat		-1 548 593	199 428	-41 722

Balansført verdi pr målekategori:

(Tall i hele tusen)	Note	2014	2013	2012
Finansielle eiendeler tilgjengelig for salg	17	80 101	19 563	117 410
Sum balansført verdi finansielle eiendeler tilgjengelig for salg		80 101	19 563	117 410
Finansielle kraftkontrakter - holdt for handelsformål	20	111 161	207 299	174 701
Finansielle kraftkontrakter - virkelig verdi kunders posisjoner	20	-67 465	-61 235	-24 184
Valutaderivater i langsiktige fysiske industrikontrakter i EUR	20	316 174	0	0
Valuta derivater - holdt for handelsformål	20	-7 027	-7 951	26 886
Finansielle kraftkontrakter	20	-221 243	-270 815	-287 288
Put opsjon - aksjer / Call opsjon - aksjer / Andre finansielle instrumenter	20	6 213	0	8 200
Sum balansført verdi eiendeler og forpliktelser til virkelig verdi over resultatet		137 813	-132 702	-101 685
Pengebeløpserstatninger kraft	28	-31 536	-31 536	-31 536
Sum balansført verdi lån og forpliktelser til amortisert kost		-31 536	-31 536	-31 536
Finansielle kraftkontrakter kontantstrømsikring	20	-861	-3 342	0
Rentebytteavtaler virkelig verdi sikring	20	24 508	23 612	42 124
Valutaterminkontrakter kontantstrømsikring	20	-284 686	-184 675	107 281
Rentebytteavtaler kontantstrømsikring	20	-150 293	-114 507	-160 329
Sum balansført verdi derivater som inngår i regnskapsmessig sikring		-411 332	-278 912	-10 924

11 Andre driftskostnader

Andre driftskostnader

(Tall i hele tusen)	2014	2013	2012
Fremmedytelser	221 893	230 048	213 235
Kontorkostnader	43 043	43 126	44 680
Andre driftskostnader deleide verk	50 129	51 005	48 497
Reparasjon og vedlikehold	198 267	130 666	81 827
Kostnader eiendom, leie maskiner, inventar og annen leie	165 800	129 884	135 811
Salgs- og reklamekostnader	91 064	48 495	75 846
Andre driftskostnader	159 141	102 074	91 602
Sum andre driftskostnader	929 337	735 298	691 498

Deloitte AS er revisor for Lyse konsernet og reviderer alle revisjonspliktige datterselskaper. Totale honorarer (eksklusiv merverdiavgift) til konsernrevisor for revisjon og øvrige tjenester utgjør som følger:

Herav honorar til ekstern revisor:

(Tall i hele tusen)	2014	2013	2012
Lovpålagt revisjon	2 532	1 865	2 191
Andre attestasjonstjenester	395	435	643
Andre tjenester	55	78	80
Sum honorar til revisor	2 982	2 378	2 914

12 Finansposter

Balanseført verdi pr målekategori:

(Tall i hele tusen)	Note	2014	2013	2012
Ansvarlig lån		91 328	96 489	110 327
Sikring ansvarlig lån		41 490	58 963	52 524
Obligasjonslån		172 953	177 449	167 862
Rentekostnader kraftsalgsavtaler og frikraft		55 205	57 483	59 518
Andre rentekostnader		99 396	158 676	139 549
Sum rentekostnader		460 372	549 059	529 780
Agiotap		21 166	31 167	23 592
Nedskrivning finansielle eiendeler tilgjengelig for salg	17	5 585	100 002	19 654
Nedskrivning andre finansielle investeringer		942	10 332	0
Nedskrivning lån til tilknyttet selskap		0	0	231
Reversering av tidligere nedskrivning finansielle investeringer		-2 824	0	0
Valutaterminkontrakter til virkelig verdi over resultatet		0	0	21 582
Finanselement pensjonskostnad	27	17 671	15 309	17 748
Andre finanskostnader		11 203	2 455	2 990
Finanskostnader		514 115	708 325	615 577
Andre renteinntekter		53 267	75 775	34 417
Utbytte		1 221	686	581
Agiovinning		36 889	52 667	4 960
Valutalån målt til amortisert kost		0	0	2 562
Valutaterminkontrakter til virkelig verdi over resultatet		0	0	20 560
Andre finansinntekter		3 980	616	4 429
Finansinntekter		95 357	129 745	67 508
Netto finanskostnader		418 758	578 580	548 069

13 Skatter

Skattekostnad

Spesifikasjon av skattekostnad

(Tall i hele tusen)	2014	2013	2012
Betalbar skatt	316 632	371 427	261 257
Endring utsatt skatt	138 349	35 500	143 428
Betalbar skatt på grunnrente	248 257	279 828	223 010
Endring utsatt skatt grunnrente	30 829	87 073	69 418
For mye /lite avsatt tidligere år grunnrente	-14 475	-209	-1 802
For mye/lite avsatt tidligere år	0	1 170	-2 631
Andre poster grunnrenteskatt	3 995	20 885	0
Andre poster	-3 111	-1 825	-365
Sum skattekostnad	720 476	794 058	692 315

Spesifikasjon av betalbar skatt i balansen

(Tall i hele tusen)	2014	2013	2012
Betalbar overskuddsskatt	239 850	296 111	186 842
Betalbar naturressursskatt	76 782	75 316	74 415
Betalbar grunnrenteskatt	248 257	279 828	223 010
Sum betalbar skatt i balansen	564 889	651 255	484 267

Avstemming fra nominell til faktisk skattesats

(Tall i hele tusen)	2014	2013	2012
Ordinært resultat før skattekostnad	2 924 890	1 299 612	1 322 395
Forventet inntektsskatt etter nominell skattesats (27/28 %)	789 720	363 891	370 271
Skatteeffekten av følgende poster:			
Ikke fradragsberettigede kostnader	75 220	75 747	16 952
Ikke skattepliktige inntekter	-431 103	-41 802	8 843
Naturressursskatt	76 782	75 316	74 415
Utlignet naturressursskatt	-76 782	-75 316	-74 415
Grunnrenteskatt (31 / 30 %)	268 606	387 786	290 626
For mye / lite avsatt tidligere år	-8 772	1 170	-2 631
Endret skattesats	0	-28 901	0
Andre poster	26 805	36 167	8 254
Skattekostnad på ordinært resultat	720 476	794 058	692 315

Effektiv skattesats	25%	61%	53%
---------------------	-----	-----	-----

Utsatt skatt

Utsatt skatt nettoføres når konsernet har en juridisk rett til å motregne utsatt skattefordel mot utsatt skatt i balansen, og dersom den utsatte skatten er til samme skattemyndighet. Følgende beløp er blitt nettoført:

Poster som er nettoført i balansen

(Tall i hele tusen)	Note	2014	2013	2012
Utsatt skattefordel overskuddsskatt		280 299	338 714	263 037
Utsatt skatt overskuddsskatt		1 193 660	1 164 351	1 292 174
Netto utsatt overskuddsskatt		913 360	825 637	1 029 137

Spesifikasjon av endring i balanseført utsatt skatt, overskuddsskatt

(Tall i hele tusen)	Note	2014	2013	2012
Balanseført verdi 01.01		825 638	1 029 137	945 165
Kjøp av datterselskap	7	-5 926	0	0
Avgang datterselskap	7	33 359	-110 121	0
Resultatført i perioden		138 349	35 500	143 428
Skatt ført mot utvidet resultatregnskap		-78 059	-128 878	-59 456
Balanseført verdi 31.12		913 360	825 637	1 029 137

Spesifikasjon av endring i balanseført utsatt skatt, grunnrenteskatt

(Tall i hele tusen)	Note	2014	2013	2012
Balanseført verdi 01.01		701 409	622 159	558 176
Resultatført i perioden		30 829	87 073	69 418
Pensjoner estimatavvik		919	-7 824	-5 436
Balanseført verdi 31.12		733 157	701 409	622 159

Spesifikasjon av utsatt skatt ført direkte mot utvidet resultatregnskap

(Tall i hele tusen)	Note	2014	2013	2012
Kontantstrømsikring	23	-23 669	-80 388	-31 981
Pensjoner estimatavvik		-54 390	-48 528	-24 258
For lite avsatt tidligere år		0	39	-3 218
Utsatt skatt ført mot utvidet resultatregnskap		-78 059	-128 878	-59 456

Utsatt skatt

(Tall i hele tusen)	Immaterielle eiendeler	Driftsmidler	Investeringer	SUM
1. januar 2012	18 700	1 222 190	-1 130	1 239 759
Resultatført i perioden	-2 425	59 794	-1 737	55 632
Ført mot annen egenkapital	0	-3 216	0	-3 218
31. desember 2012	16 274	1 278 768	-2 868	1 292 174
Resultatført i perioden	-876	-16 604	1 908	-15 572
Ført mot annen egenkapital	0	38	0	38
Avgang datterselskap	-15 399	-96 890	0	-112 288
31. desember 2013	0	1 165 313	-961	1 164 351
Resultatført i perioden	-7 632	4 736	-1 154	-4 050
Avgang datterselskap	0	33 359	0	33 359
31. desember 2014	-7 632	1 203 408	-2 116	1 193 660

Utsatt skattefordel

(Tall i hele tusen)	Lån og forpliktelser	Pensjoner	Derivater	Under-skudd til fremføring	Omløpsmidler	Ikke balanseført utsatt skattefordel	SUM
1. januar 2012	86 791	57 639	69 346	63 084	18 885	-1 151	294 594
Resultatført i perioden	-62 251	-24 953	32 231	11 283	-15 951	-28 154	-87 796
Ført mot utvidet resultatregnskap	0	-82 959	31 981	0	0	0	-50 978
Ført mot annen egenkapital	0	107 217	0	0	0	0	107 217
31. desember 2012	24 540	56 944	133 557	74 367	2 935	-29 305	263 037
Resultatført i perioden	-250	2 211	26 899	-50 071	371	-30 232	-51 072
Ført mot utvidet resultatregnskap	12 325	48 528	68 061	0	0	0	128 915
Avgang datterselskap	0	-1 593	0	-24	-550	0	-2 167
31. desember 2013	36 615	106 090	228 517	24 272	2 755	-59 536	338 714
Resultatført i perioden	181 094	-31 105	-269 253	6 722	804	-30 661	-142 399
Ført mot utvidet resultatregnskap	0	54 390	23 669	0	0	0	78 059
Tilgang datterselskap	0	0	0	5 926	0	0	5 926
31. desember 2014	217 709	129 375	-17 067	36 920	3 559	-90 196	280 300

Utsatt skatt grunnrenteskatt

(Tall i hele tusen)	Derivater	Drifts- midler	Pensjoner	Gevinst- og tap- skonto	Grunn- renteskatt til fremføring	SUM
1.januar 2012	-1 489	878 069	-1 250	-202	-2053	873 075
Resultatført i perioden	1 489	25 963	575	73	-14 467	13 633
Ført mot utvidet resultatregnskap	0	0	-2 960	0	0	-2 961
31. desember 2012	0	904 032	-3 635	-130	-16 521	883 747
Resultatført i perioden	0	45 180	-4 715	56	9 290	49 811
31. desember 2013	0	949 212	-8 350	-74	-7 230	933 559
Resultatført i perioden	0	9 608	3 809	12	7 230	20 659
31. desember 2014	0	958 820	-4 541	-62	0	954 217

Utsatt skattefordel grunnrenteskatt

(Tall i hele tusen)	Derivater	Drifts- midler	Pensjoner	Gevinst- og tap- skonto	Grunn- renteskatt til fremføring	Andre poster	Ikke balanseført utsatt skattefordel	SUM
1.januar 2012	8 287	-40 722	536	5 623	349 849	0	-8 675	314 899
Resultatført i perioden	-15	16 788	-316	-1 092	-61 545	66	-9 671	-55 785
Ført mot utvidet resultatregnskap	0	0	2 475	0	0	0	0	2 475
31. desember 2012	8 272	-23 934	2 695	4 531	288 304	66	-18 346	261 588
Resultatført i perioden	888	29 936	-7 897	-2 451	-26 333	1	-31 406	-37 262
Ført mot utvidet resultatregnskap	0	0	7 824	0	0	0	0	7 824
31. desember 2013	9 160	6 002	2 622	2 080	261 971	67	-49 752	232 150
Resultatført i perioden	17 965	14 426	-6 227	-416	-26 385	-67	-9 369	-10 073
Ført mot utvidet resultatregnskap	-6 924	0	5 908	0	0	0	0	-1 016
31. desember 2014	20 201	20 428	2 303	1 664	235 586	0	-59 121	221 060

14 Immaterielle eiendeler

Regnskapsåret 2014

(Tall i hele tusen)	Fallrettigheter	Goodwill	Andre immaterielle eiendeler	Sum
Balanseført verdi 01.01.	105 113	17 047	34 080	156 240
Tilgang datterselskap, note 7	0	94 057	38 461	132 518
Tilgang	188	0	6 050	6 238
Årets av- og nedskrivninger	0	78	8 784	8 862
Balanseført verdi 31.12.	105 301	111 026	69 807	286 134
Balanse 31. desember				
Anskaffelseskost	105 301	111 944	152 336	369 581
Akkumulerte avskrivninger	0	919	82 529	83 448
Balanseført verdi 31.12.	105 301	111 026	69 807	286 134

Regnskapsåret 2013

(Tall i hele tusen)	Fallrettigheter	Goodwill	Andre immaterielle eiendeler	Sum
Balanseført verdi 01.01.	105 113	155 259	110 665	371 037
Avgang datterselskap	0	-138 133	-65 210	-203 343
Omklassifisering andre balanseposter	0	0	(3 072)	-3 072
Årets av- og nedskrivninger	0	78	8 303	8 381
Balanseført verdi 31.12.	105 113	17 047	34 080	156 240
Balanse 31. desember				
Anskaffelseskost	105 113	17 887	107 825	230 825
Akkumulerte avskrivninger	0	841	73 745	74 586
Balanseført verdi 31.12.	105 113	17 047	34 080	156 240

Regnskapsåret 2012

(Tall i hele tusen)	Fallrettigheter	Goodwill	Andre immaterielle eiendeler	Sum
Balanseført verdi 01.01.	105 113	140 194	122 572	367 879
Tilgang	0	0	11 380	11 380
Omklassifisering andre balanseposter	0	15 065	-3 303	11 762
Årets av- og nedskrivninger	0	0	19 984	19 984
Balanseført verdi 31.12.	105 113	155 259	110 666	371 037
Balanse 31. desember				
Anskaffelseskost	105 113	156 022	176 107	437 242
Akkumulerte avskrivninger	0	763	65 442	66 205
Balanseført verdi 31.12.	105 113	155 259	110 665	371 037

Levetid
Avskrivningsmetode

0-15 år
Lineær

Goodwill og andre immaterielle eiendeler er i hovedsak allokert til konsernets forretningsområde telekommunikasjon. Balanseførte fallrettigheter er bokført mot forretningsområdet energi.

Fallrettigheter har ubegrenset levetid og er klassifisert som immaterielle eiendeler. Årlig gjennomføres en nedskrivningstest for å bekrefte at bokført verdi kan forsvares. Ved test for verdifall grupperes fallrettighetene sammen med de tilhørende kraftverkene som tilsammen utgjør de kontantstrømgenererende enhetene. Nedskrivningstesten gjennomføres med utgangspunkt i en virkelig verdi vurdering. Virkelig verdi fastsettes med utgangspunkt i de kontantstrømgenererende enheters middelproduksjon multiplisert opp med en bransjenorm for omsetningsverdi.

Goodwill samt deler av merkevarenavn (4,2 millioner kroner - klassifisert under andre immaterielle eiendeler) avskrives ikke, men er gjenstand for en årlig nedskrivningstest. Disse immaterielle eiendelene er i all hovedsak oppstått ved erverv av virksomhet. Goodwill og merkevarenavn er i all hovedsak tilordnet forretningsområdet telekommunikasjon. Gjenvinnbart beløp av en kontantgenererende enhet kalkuleres basert på hvilken verdi eiendelen vil gi for virksomheten, og beregnes ut fra verdien av fremtidige kontantstrømmer. Fremtidige kontantstrømmer er basert på forretningsplaner, og beregnes for perioder mellom 10 til 15 år pluss terminalverdi.

Andre immaterielle eiendeler er hovedsaklig knyttet til merverdier tilhørende merkevare, kundeporteføljer og kjøpte driftsrettigheter. Disse immaterielle eiendelene avskrives over henholdsvis 3, 13-15 og 6-8 år.

15 Varige driftsmidler

Regnskapsåret 2014

(Tall i hele tusen)	Anlegg Energi	Anlegg LNG	Anlegg Bredbånd	Anlegg Nett	Andre Bygg	Maskiner og inventar	Tomter	Leasede driftsmidler	Anlegg under utførelse	Totalt
Balansført verdi 01.01.	8 203 122	2 281 205	1 355 386	2 394 293	232 856	296 631	14 906	364 780	758 647	15 901 826
Avgang datterselskap	0	899 782	0	116 885	0	0	0	358 670	48 378	1 423 715
Tilgang datterselskap	0	0	45 085	0	0	46 799	0	250 306	22 161	364 351
Tilgang	80 362	167 978	276 747	146 325	0	12 686	0	16 563	1 072 469	1 773 130
Overført fra anlegg under utførelse	72 247	0	65 958	133 536	0	64 721	0	0	-336 462	0
Avgang	516	0	0	0	454	5 401	0	0	28 801	35 172
Årets avskrivning	219 654	64 034	193 904	137 409	11 921	69 391	0	18 102	19	714 434
Årets nedskrivning	55 000	0	13 748	0	0	6 276	0	0	0	75 024
Balansført verdi 31.12.	8 080 561	1 485 367	1 535 524	2 419 860	220 481	339 769	14 906	254 877	1 439 617	15 790 962
Balanse 31. desember										
Anskaffelseskost	11 764 794	1 751 004	3 323 580	5 264 841	366 472	1 050 094	14 906	294 150	1 448 750	25 278 591
Akkumulerte avskrivninger og nedskrivninger	3 684 232	265 635	1 788 055	2 844 981	145 991	710 325	0	39 273	9 133	9 487 625
Balansført verdi 31.12.	8 080 561	1 485 367	1 535 524	2 419 860	220 481	339 769	14 906	254 877	1 439 617	15 790 962
Levetid	3-75 år	10-30 år	3-25 år	10-50 år	33-50 år	3-12 år		Se note 26		
Avskrivningsmetode	Lineær	Lineær	Lineær	Lineær	Lineær	Lineær				

Regnskapsåret 2013

(Tall i hele tusen)	Anlegg Energi	Anlegg LNG	Anlegg Bredbånd	Anlegg Nett	Andre Bygg	Maskiner og inventar	Tomter	Leasede drifts-midler	Anlegg under utførelse	Totalt
Balanseført verdi 01.01.	8 359 741	2 055 571	2 739 457	2 327 599	218 817	376 738	48 307	29 063	479 915	16 635 208
Avgang datterselskap	0	0	1 391 658	0	0	101 395	0	0	28 513	1 521 566
Tilgang	84 220	292 480	156 484	160 408	6 197	81 192	0	352 882	541 262	1 675 125
Overført fra anlegg under utførelse	91 523	5 315	65 238	51 498	19 660	422	0	0	-233 656	0
Avgang	4 196	373	3 109	0	1 016	507	33 401	0	0	42 602
Årets avskrivning	213 469	71 788	208 751	145 212	10 802	59 819	0	17 165	361	727 367
Årets nedskrivning	114 697	0	2 275	0	0	0	0	0	0	116 972
Balanseført verdi 31.12.	8 203 122	2 281 205	1 355 386	2 394 293	232 856	296 631	14 906	364 780	758 647	15 901 826
Balanse 31. desember										
Anskaffelseskost	11 612 701	2 482 808	2 935 790	5 101 865	366 926	931 289	14 906	385 951	767 761	24 599 997
Akkumulerte avskrivninger og nedskrivninger	3 409 579	201 602	1 580 403	2 707 572	134 070	634 658	0	21 171	9 114	8 698 169
Balanseført verdi 31.12.	8 203 122	2 281 205	1 355 386	2 394 293	232 856	296 631	14 906	364 780	758 647	15 901 826

Regnskapsåret 2012

(Tall i hele tusen)	Anlegg Energi	Anlegg LNG	Anlegg Bredbånd	Anlegg Nett	Andre Bygg	Maskiner og inventar	Tomter	Leasede drifts-midler	Anlegg under utførelse	Totalt
Balanseført verdi 01.01.	8 458 769	1 836 612	2 648 954	2 239 752	230 077	333 552	47 468	0	424 733	16 219 917
Tilgang	104 701	238 903	383 023	159 660	208	114 190	839	33 069	226 412	1 261 005
Overført fra anlegg under utførelse	27 222	48 729	2 045	82 846	0	7 562	0	0	-168 404	0
Avgang	0	0	297	0	1 412	19 207	0	0	-682	20 234
Årets avskrivning	201 164	68 673	294 268	154 659	10 056	59 359	0	4 006	3 508	795 693
Årets nedskrivning	29 786	0	0	0	0	0	0	0	0	29 786
Balanseført verdi 31.12.	8 359 741	2 055 571	2 739 457	2 327 599	218 817	376 738	48 307	29 063	479 915	16 635 209
Balanse 31. desember										
Anskaffelseskost	11 441 154	2 185 386	4 108 835	4 889 959	342 085	951 577	48 307	33 069	488 668	24 489 040
Akkumulerte avskrivninger og nedskrivninger	3 081 414	129 815	1 369 377	2 562 360	123 268	574 839	0	4 006	8 753	7 853 832
Balanseført verdi 31.12.	8 359 741	2 055 571	2 739 457	2 327 599	218 817	376 738	48 307	29 063	479 915	16 635 209

Nedskrivning

Det er gjort en verdsettelse av Jørpelandsvassdraget som førte til en nedskrivning av bokførte verdier. Dette anlegget kommer inn under anlegg energi, og konsernets nedskrivning for 2014 er 55 millioner kroner. Etter investeringen har det inntruffet flere forhold med betydning for kraftverkenes lønnsomhet. Estimerte investeringskostnader har økt i etterkant av investeringsbeslutningen. Samtidig har også de lange prisprognosene falt betraktelig. Nedskrivningstesten gjennomføres med utgangspunkt i estimering av bruksverdi via nåverdieregning av fremtidig kontantstrøm. Diskonteringsrenten som er brukt er 6,42% etter skatt.

Verdien av alarmutstyr installert hos kunde er nedskrevet med 14 millioner kroner. Gjenvinnbart beløp er beregnet ved gjennomsnittlig verdi av deler og installasjonskost nedskrevet med gjennomsnittlig brukstid.

Utgiftsførte leieavtaler og forsknings- og utviklingskostnader

(Tall i hele tusen)	2014	2013	2012
Utgiftsførte leieavtaler			
Maskiner og utstyr	5 867	7 831	3 691
Eiendommer og tomter	34 502	27 780	40 314
Sum utgiftsførte leieavtaler	40 369	35 611	44 005
Utgiftsført FOU	2 907	2 434	2 661

Tilgang som vedrører aktivering av byggelånsrenter utgjør 25,8 millioner kroner. Benyttet rentesats er 4,4 %.

Operasjonelle leieavtaler hvor konsernet er utleier

Konsernet har inngått en avtale om utleie av all nåværende produksjonskapasitet i LNG fabrikken. Avtalen innebærer at leietaker har rett og plikt til å kjøpe all tilgjengelig produksjonskapasitet for en periode på 15 år.

Årlige leie ved full produksjonskapasitet er 30 millioner euro.

16

Investeringer i tilknyttede selskaper og felleskontrollert virksomhet

Konsernet har følgende investeringer i tilknyttede selskaper og felleskontrollert virksomhet:

Investeringer i tilknyttede selskaper og felleskontrollert virksomhet

(Tall i hele tusen)

Enhet	Anskaffelsesdato	Forretningskontor	Segment	Eierandel	Stemmeandel	2014	2013	2012
Tilknyttede selskaper:								
Norsk Vind Skinansfjellet AS	30/06/12	Stavanger	Energi	26,70%	26,70%	9 616	9 667	8 725
Forus Energigjenvinning KS	01/05/01	Stavanger	Energi	44,44%	44,44%	30 500	29 895	27 757
Forus Energigjenvinning II AS	18/12/08	Stavanger	Energi	43%	43%	25 383	34 480	41 218
Dalane Breiband AS	2003	Hauge i Dalane	Telekom	34%	34%	30 798	30 897	22 309
Hadeland og Ringerike Bredbånd AS	01/07/09	Jaren	Telekom	34%	34%	29 774	30 388	29 186
Skangass AS	02/05/14	Sola	LNG	49%	49%	1 192 639	0	0
Andre mindre eierposter						4 254	9 067	4 780
Sum balanseført verdi tilknyttede selskaper						1 322 964	144 394	133 975
Felleskontrollert virksomhet:								
Viken Fiber Holding AS	17/01/13	Drammen	Telekom	71%	50%	828 345	839 225	0
Andre mindre eierposter						100	0	29 513
Sum balanseført verdi felleskontrollert virksomhet						828 445	839 225	29 513
Felleskontrollerte driftsordninger:*								
Sira-Kvina kraftselskap DA	1963	Tonstad	Energi	41,1 %	41,1 %			
Ulla Førre verkene	1982	Sauda	Energi	18%	18%			

Andeler i tilknyttede selskaper og felleskontrollert virksomhet innregnes etter egenkapitalmetoden.

*Andeler i deleide kraftverk innregnes som felleskontrollert driftsordning og tas derfor inn etter bruttometoden.

Se ytterligere spesifikasjoner nederst i noten.

Det er ingen betingede forpliktelser knyttet til investeringene.

Basert på helhetsvurdering hvor størrelse og kompleksitet er tatt i betraktning er Skangass konsern og Viken Fiber konsern vurdert å være vesentlige tilknyttede foretak og felleskontrollert virksomhet. Ytterligere informasjon vedrørende disse selskapene er opplyst om nedenfor:

Skangass konsern

Skangass AS har til og med 2. mai 2014 vært et heleid datterselskap i Lyse. 2. mai 2014 solgte Lyse seg ned til 49 % til det finske selskapet Gasum OY. Etter transaksjonen opphørte kontrollen over datterselskapet og dets underkonsern, og fra dette tidspunkt er aksjeposten innregnet som et tilknyttet selskap i Lyse konsernet. Se ytterligere beskrivelser av transaksjonen i note 7 Virksomhetssammenslutning.

Lyse har lik eier- og stemmeandel i selskapet, og det er ingen andre forhold som tilsier at Lyse har noe utover betydelig innflytelse i selskapet.

Skangass konsern består av morselskapet Skangass AS og dets datterselskaper Skangass Terminal AB, Skangass Terminal Gävle AS og Gasum LNG OY. Konsernet distribuerer LNG (Liquefied Natural Gas) gjennom terminaler, egne fartøy eller tankbiler. Skangass AS har en langsiktig avtale med Risavika LNG Production AS om leveranse av LNG.

Viken Fiber Konsern

Viken Fiber Konsern, gjennom datterselskapet Viken Fiber AS, bygger fiberaksess til husholdninger og bedrifter på sentrale Østlandet, og eier et utstrakt fibernett i flere kommuner rundt Oslofjorden.

Konsernet hadde sitt første driftsår i 2013 etter at Lyse og Energiselskapet Buskerud AS inngikk en avtale om samordning av selskapenes fiberaktivitet på Østlandet dette året. Lyse eier mer enn halvparten av aksjene, men har ikke kontroll over mer enn halvparten av aksjene pga. aksjonæravtale. Den andre aksjonæren er Energiselskapet Buskerud AS med 29%. Selskapet innregnes derfor som felleskontrollert virksomhet.

(Tall i hele tusen)	Tilknyttet selskap	Felleskontrollert virksomhet	
	Skangass konsern	Viken Fiber konsern	
	2014	2014	2013
Driftsinntekter	825 619	909 106	813 235
Resultat fra videreført virksomhet etter skatt	-164 930	1 808	-28 286
Andre inntekter og kostnader*	267 506	-14 436	-11 163
Totalresultat	102 576	-12 628	-39 449
Konsernets andel av totalresultat	50 262	-8 966	-28 009
Omløpsmidler	450 706	106 704	143 171
Anleggsmidler	2 029 338	2 881 394	2 732 100
Kortsiktig gjeld	551 684	201 074	180 636
Langsiktig gjeld	945 349	1 620 340	1 515 323
Egenkapital	983 012	1 166 683	1 179 311
Konsernets andel av egenkapital	481 676	828 345	837 311
+ Goodwill	434 607	0	0
+ Merverdier	276 356	0	0
+ /- andre korrigeringer	0	0	1 914
= Balanseført verdi	1 192 639	828 345	839 225

* Av balanseført verdi Skangass konsernet på 1 193 millioner kroner er 131 millioner kroner knyttet til omregning av funksjonell valuta EUR. Beløpet er ført over utvidet konsolidert resultat.

Balansført verdi på investeringer i tilknyttede selskap

(Tall i hele tusen)	2014	2013	2012
Balansført verdi 01.01	144 394	133 975	146 236
Tilgang nyanskaffelser	0	9 681	2 100
Tilgang overført fra datterselskaper, note 7	1 132 274	0	0
Tilgang overført fra finansielle eiendeler tilgjengelig for salg, note 17	10 424	0	0
Tap ved avgang salg av aksjer, note 10	-4 145	0	-10 110
Andel av resultat	-84 854	-1 682	6 527
Utdelt utbytte	-2 222	0	0
Gevinst ved avgang tilknyttet selskap	0	0	739
Ført over utvidet konsolidert resultat	131 078	0	0
Ført direkte mot annen opptjent egenkapital	-3 985	2 420	-11 516
Balansført verdi 31.12	1 322 964	144 394	133 975
Årets inntektsføring av mindreverdi/avskrivning av merverdi (-)	-7 705	324	321
Mindreverdi/Merverdi (-) pr. 31. desember	-251 734	0	324

Balansført verdi på investeringer i felleskontrollert virksomhet

(Tall i hele tusen)	2014	2013	2012
Balansført verdi 01.01	839 225	29 513	0
Tilgang	100	0	30 331
Tilgang overført fra investering i datterselskap	0	862 234	0
Avgang	0	-29 513	0
Andel av resultat	1 284	-30 128	-202
Ført direkte mot annen opptjent egenkapital	-12 164	7 119	-616
Balansført verdi 31.12	828 445	839 225	29 513
Årets avskrivning merverdi	0	0	-3 311
Merverdi pr. 31. desember	0	0	16 877

Andeler i deleide kraftverk

Lyse Produksjon AS har en eierandel på 41,1 % i Sira-Kvina kraftselskap DA. Lyse Produksjon AS har i tillegg en medeiendomsrett på 18,0 % i Ulla-Førre verkene, hvorav 7,8 % er kompensasjon for fallretter som er avstått og 10,2 % utgjør 80 % av Rogaland fylkeskommunes rettigheter som Lyse Produksjon AS har overtatt. Utbygging av andel overført fra Rogaland fylkeskommune er gjennomført og finansiert av Lyse Produksjon AS. Deltakelse i Ulla-Førre verkene er basert på avtale med Statkraft SF om såkalt medeiendomsrett. Statkraft SF er konsesjons- og hjemmelinnehaver til eiendommene. Andelene gir rett til å ta ut henholdsvis 41,1 % og 18,0 % av vedkommende selskaps kraftproduksjon. Det betales ikke vederlag for den kraften som tas ut, men Lyse Produksjon AS dekker en forholdsmessig andel av kostnadene. Fysisk kraftuttak fra deleide kraftverk inngår som en del av ordinært kraftsalg og behandles på lik linje med kraft produsert ved egne verk. Unntaket er pålagt salg av konsesjonskraft og driftsinntekter som fordeles på eierne gjennom løpende avregninger. Nedenfor følger en oppstilling fordelt på hovedgrupper i resultatet som angir de resultatposter som er innarbeidet etter bruttometoden.

Andeler i deleide kraftverk

(Tall i hele tusen)	2014		2013		2012	
	Sira-Kvina	Ulla-Førre	Sira-Kvina	Ulla-Førre	Sira-Kvina	Ulla-Førre
Andel driftsinntekter	-53 146	-18 396	-55 893	-8 703	-42 012	-5 221
Andel overføringskostnad	55 922	13 007	31 132	7 369	20 869	8 962
Andel lønnskostnad	25 992	2 609	33 863	2 713	32 991	1 903
Andel avgifter	25 995	4 553	24 412	8 357	24 018	8 199
Andel ordinære avskrivninger	42 048	27 008	41 570	26 748	40 860	26 244
Andel eiendomsskatt og andre driftskostnader	92 341	28 063	89 245	29 001	78 840	25 370
Andel netto finansresultat	0	-1 369	-754	0	-165	0
Resultatandel i deleide kraftverk (før skatt)	189 152	55 475	163 575	65 485	155 401	65 457

Ulla-Førre verkene

Andelen av Ulla-Førre verkene på 18,0 % er aktivert som varige driftsmidler i Lyse Produksjon AS' balanse. Det er derfor ikke innarbeidet balanseposter for andelene i Ulla-Førre verkene. Bokført verdi på varige driftsmidler i Ulla-Førre verkene var ved regnskapsårets utgang 887 millioner kroner, og bokført verdi på fallretter var på samme tidspunkt 6,4 millioner kroner.

Sira-Kvina kraftselskap DA

Andelen på 41,1 % av Sira-Kvina kraftselskap DAs balanse er innarbeidet etter bruttometoden. Lyses andeler av eiendeler og gjeld er i balansen tatt med linje for linje. Det vises i denne forbindelse til spesifikasjon under.

(Tall i hele tusen)	2014	2013	2012
Andel fallrettigheter	29 747	29 747	29 747
Andel varige driftsmidler	1 490 352	1 500 078	1 492 480
Andel fordringer	11 446	9 115	7 727
Andel bankinnskudd, kontanter og lignende	7 137	15 276	21 628
Andel eiendeler	1 538 682	1 554 216	1 551 582
Andel pensjonsforpliktelser	1 830	24 556	-2 951
Andel leverandørgjeld	10 550	6 950	8 747
Andel annen kortsiktig gjeld	57 718	17 618	21 059
Andel gjeld	70 098	49 124	26 855

Det er ingen betingede forpliktelser knyttet til konsernets andel i de deleide kraftverkene, og ingen betingede forpliktelser i de deleide kraftverkene i seg selv.

17 Finansielle eiendeler tilgjengelig for salg

Finansielle eiendeler tilgjengelige for salg er ikke-derivate finansielle eiendeler øremerket som tilgjengelige for salg, som ikke er klassifisert som utlån, fordringer, investeringer som holdes til forfall eller finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet. De klassifiseres som anleggsmidler så sant ledelsen ikke har til hensikt å selge investeringen innen 12 måneder fra balansedagen.

Vanlig kjøp og salg av investeringer regnskapsføres på transaksjonstidspunktet. Transaksjonstidspunktet er den dagen konsernet forplikter seg til å kjøpe eller selge eiendelen. Alle finansielle eiendeler som ikke regnskapsføres til virkelig verdi over resultatet balanseføres første gang til virkelig verdi pluss transaksjonskostnader. Investeringer fjernes fra balansen når rettighetene til å motta kontantstrømmer fra investeringen opphører eller når disse rettighetene er blitt overført og konsernet i hovedsak har overført all risiko og hele gevinstpotensialet ved eierskapet. Finansielle eiendeler tilgjengelige for salg vurderes til virkelig verdi etter førstegangs balanseføring. Endring i virkelig verdi innregnes i konsernets egenkapital.

Virkelig verdi av andeler i selskaper klassifisert som tilgjengelige for salg er beregnet med utgangspunkt i verdijustert egenkapital. For andeler i børsnoterte selskaper er børskurs på balansedagen benyttet.

Investeringer som klassifiseres som tilgjengelige for salg og som skal vurderes til virkelig verdi:

(Tall i hele tusen)	Note	2014	2013	2012
Balanseført verdi på aksjer tilgjengelig for salg 01.01		19 563	117 410	330 139
Tilgang		75 426	2 155	20 924
Avgang		-9 303	0	-214 000
Nedskrivning til virkelig verdi	12	-5 585	-100 002	-19 654
Balanseført verdi på aksjer tilgjengelig for salg 31.12		80 101	19 563	117 410
Herav klassifisert som anleggsmidler		80 101	19 563	117 410

Finansielle eiendeler klassifisert som tilgjengelig for salg består av:

(Tall i hele tusen)	Note	2014	2013	2012
Noterte aksjer Norge		277	5 540	105 543
Unoterte aksjer Norge		79 824	14 023	11 867
Balanseført verdi på aksjer tilgjengelig for salg 31.12		80 101	19 563	117 410

Årets tilgang knytter seg i hovedsak til Sentralnett AS som tidligere var et heleid datterselskap, og som i februar 2014 ble solgt 50 % ut av konsernet til Statnett SF. Investeringen er klassifisert som tilgjengelig for salg siden Lyse ikke lenger har kontroll eller betydelig innflytelse i selskapet, og i tillegg ikke har en langsiktig eierhorisont. Se ytterligere opplysninger i note 7 virksomhetssammenslutninger.

Årets avgang knytter seg til investeringer i selskapene North Connect AS og North Connect KS som i løpet av 2014 endret kategori til investeringer i tilknyttede selskaper på grunn av økt eierandel.

Nedskrivning til virkelig verdi vedrører i all hovedsak nedskrivninger i Norwegian Energy Company ASA.

Lyse Energi AS har kommitert kapital for 12,9 millioner kroner til Såkorn Invest II AS. Per 31.12.14 er 9,2 millioner kroner av dette innbetalt og rest kommitert kapital beløper seg til 3,7 millioner kroner.

Finansielle eiendeler klassifisert som tilgjengelig for salg er notert i NOK.

18 Varer

Varebeholdning

(Tall i hele tusen)	2014	2013	2012
LNG	0	32 713	46 524
Gass og olje	1 920	807	708
Dekodere	10 262	16 107	0
Elsertifikater	36 167	9 725	0
Alarmutstyr	5 957	3 408	3 043
Hjemmesentraler	12 099	0	0
Teknisk utstyr, driftslager, reservedeler	20 930	10 956	4 079
Co2-kvoter	204	137	134
Sum varer	87 539	73 853	54 489

Varer er vurdert til laveste verdi av anskaffelseskost og netto realisasjonsverdi. På bredbåndvirksomheten er anskaffelseskosten beregnet til veid gjennomsnitt. Det er ikke gitt pant i varelageret.

Vannbeholdning i egne og felleskontrollerte kraftverk

(Tall i hele tusen)	2014	2013	2012
Vannbeholdning i GWh	3 370	3 270	4 024
Magasinfylling i prosent	67%	65%	79%
Årets produksjon referert generator fratrukket energi til pumping i GWh	6 614	6 041	6 437

Årlig middelproduksjon i perioden 2005 - 2014 utgjorde 5 958 GWh.

19 Kundefordringer og andre fordringer

Andre langsiktige fordringer

(Tall i hele tusen)	Note	2014	2013	2012
Fordringer på nærstående parter	31	485 520	485 068	36 986
Øvrige langsiktige fordringer		120 611	124 029	134 469
Sum andre langsiktige fordringer		606 131	609 097	171 455

Kundefordringer og andre fordringer

(Tall i hele tusen)	Note	2014	2013	2012
Kundefordringer		885 239	1 098 424	921 632
Fordringer på nærstående parter	31	138 907	121 372	26 687
Nedskrivning til dekning av tap		-12 420	-14 002	-17 304
Kundefordringer netto		1 011 726	1 205 794	931 014
Andre kortsiktige fordringer		363 685	401 918	364 285
Sum kundefordringer og andre fordringer		1 375 411	1 607 712	1 295 299
Virkelig verdi av kundefordringer og andre fordringer er som følger				
Kundefordringer		872 819	1 084 422	904 327
Fordringer på nærstående parter	31	138 907	121 372	26 687
Andre kortsiktige fordringer		363 685	401 918	364 285
Sum virkelig verdi av kundefordringer og andre fordringer		1 375 411	1 607 712	1 295 299

Fordringer som ansees som tapt

(Tall i hele tusen)	Note	2014	2013	2012
3 - 6 måneder		5 853	7 711	14 685
Over 6 måneder		6 567	6 291	2 619
Sum nedskrivning kundefordringer		12 420	14 002	17 304

Fordringer over forfall som ikke er nedskrevet

(Tall i hele tusen)	Note	2014	2013	2012
1 - 2 måneder		34 525	63 118	60 432
Sum fordringer over forfall, ikke nedskrevet		34 525	63 118	60 432

Dette relaterer seg til fordringer som det erfaringsmessig ikke har vært problemer med å inndrive.

Bevegelse i avsetning for nedskrivning på kundefordringer er som følger:

(Tall i hele tusen)	Note	2014	2013	2012
Pr. 1. januar		14 002	17 304	23 466
Avsetning for nedskrivning av fordring (endring i avsetningen)		1 582	3 302	6 162
Faktiske tap i løpet av året (direkte reskontroført)		6 870	11 116	10 247
Reversering av ikke brukte beløp (direkte reskontroført)		-2 388	-3 797	-2 260
Reskontroførte tap på krav elimineres		-32 486	-13 923	-20 310
Pr. 31. desember		12 420	14 002	17 304

Nedskrivning og reversering av nedskrivning på kundefordringer er inkludert i andre driftskostnader. Nedskrivning til dekning av tap er foretatt når det ikke er noen forventning om å inndrive ytterligere kontanter. Andre fordringer inneholder ikke nedskrevne eiendeler.

Den maksimale eksponering for kredittrisiko på rapporteringstidspunktet er virkelig verdi av kundefordringer angitt ovenfor. Konsernet har ingen pant som sikkerhet.

Kundefordringer er et finansielt instrument og måling av kundefordringer skjer til amortisert kost, med videre nedskrivning til dekning av tap. Amortisert kost er lik bokført verdi.

20 Derivater

Balanseført verdi 31.12.14

(Tall i hele tusen)	Anleggsmidler	Langsiktig gjeld	Omløpsmidler	Kortsiktig gjeld
Finansielle kraftkontrakter - kontantstrømsikring	0	0	0	861
Finansielle kraftkontrakter - holdt for handelsformål	0	0	126 437	15 276
Valutaderivater i langsiktige fysiske industrikontrakter i EUR	305 184	8 828	19 818	0
Finansielle kraftkontrakter - virkelig verdi kunders posisjoner	0	0	0	67 465
Valutaterminkontrakter - kontantstrømsikring	0	142 249	0	142 437
Valutaderivater - holdt for handelsformål	0	0	0	7 027
Rentebytteavtaler - kontantstrømsikring	0	135 118	0	15 175
Rentebytteavtaler - virkelig verdi sikring	22 211	0	2 297	0
Put opsjon - aksjer / Call opsjon - aksjer	79 889	73 676	0	0
Finansielle kraftkontrakter - øvrige	0	221 243	0	0
Sum balanseførte derivater	407 284	581 114	148 552	248 241

Balanseført verdi 31.12.13

(Tall i hele tusen)	Anleggsmidler	Langsiktig gjeld	Omløpsmidler	Kortsiktig gjeld
Finansielle kraftkontrakter - kontantstrømsikring	0	0	0	3 342
Finansielle kraftkontrakter - holdt for handelsformål	0	0	221 659	14 360
Finansielle kraftkontrakter - virkelig verdi kunders posisjoner	0	0	13 586	74 821
Valutaterminkontrakter - kontantstrømsikring	0	109 200	0	75 475
Valutaderivater - holdt for handelsformål	0	0	0	7 951
Rentebytteavtaler - kontantstrømsikring	0	113 906	0	601
Rentebytteavtaler - virkelig verdi sikring	23 057	0	555	0
Finansielle kraftkontrakter - øvrige	0	270 815	0	0
Sum balanseførte derivater	23 057	493 921	235 800	176 550

Balanseført verdi 31.12.12

(Tall i hele tusen)	Anleggsmidler	Langsiktig gjeld	Omløpsmidler	Kortsiktig gjeld
Finansielle kraftkontrakter - holdt for handelsformål	0	0	180 619	5 918
Finansielle kraftkontrakter - virkelig verdi kunders posisjoner	0	0	23 033	47 217
Valutaterminkontrakter - kontantstrømsikring	37 001	0	70 280	0
Valutaderivater - holdt for handelsformål	0	0	26 886	0
Rentebytteavtaler - kontantstrømsikring	0	137 739	0	22 590
Rentebytteavtaler - virkelig verdi sikring	42 124	0	0	0
Andre finansielle instrumenter	8 200	0	0	0
Finansielle kraftkontrakter - øvrige	0	287 288	0	0
Sum balanseførte derivater	87 325	425 027	300 818	75 725

Derivater med handelsformål er klassifisert som omløpsmidler eller kortsiktig gjeld. Derivater med formål kontantstrømsikring og virkelig verdisikring klassifiseres som anleggsmidler eller langsiktig gjeld dersom gjenværende løpetid på sikringsobjektet er lengre enn 12 måneder og som omløpsmidler eller kortsiktig gjeld dersom gjenværende løpetid på sikringsobjektet er mindre enn 12 måneder. Langsiktige finansielle kraftforpliktelse er klassifisert som langsiktig gjeld.

Ved gjennomført måling er det ingen ineffektivitet ved derivater til sikringsformål.

For opplysning om maksimal eksponering for kredittirisiko på rapporteringspunktet vises det til note 5.

Finansielle kraftkontrakter:

Finansielle kraftkontrakter klassifisert som kontantstrømsikring gjelder elsertifikater til virkelig verdi over egenkapitalen. Den sikrede svært sannsynlige kontantstrømmen har oppgjør 18.mars 2015. Tap innregnet i egenkapitalen på elsertifikater vil bli resultatført i de samme periodene som de sikrede kontantstrømmene påvirker resultatet.

Av finansielle kraftkontrakter holdt for handelsformål utgjør kontrakter utpekt til sikring av fremtidig kraftsalg netto 112 millioner kroner (31.12.13 208 millioner kroner og 31.12.12 173 millioner kroner) mens kontrakter utpekt til tradingformål utgjør netto -0,9 millioner kroner (31.12.13 -1,4 millioner kroner og 31.12.12 1,5 millioner kroner). Kontrakter til sikringsformål oppfyller imidlertid ikke kravene til sikringsbokføring iht IFRS. Følgelig klassifiseres alle kraftkontrakter som holdt for handelsformål. Kontraktene balanseføres til virkelig verdi. Verdiendringen hensyntatt skatt føres over resultatet.

Finansielle kraftkontrakter -virkelig verdi kundens posisjoner, er markedsverdi av finansielle kontrakter på Nord Pool ASA. Dette relaterer seg til forvaltningskontrakter som er inngått på vegne av kunder. Motposten til markedsverdien av kontraktene er kundefordringer og leverandørgjeld.

Langsiktige finansielle kraftforpliktelse oppfyller ikke krav til sikringsbokføring iht IFRS. Postene balanseføres til virkelig verdi. Verdiendringen hensyntatt skatt føres over resultatet.

Fysiske kraftkontrakter:

Lyse har inngått langsiktige avtaler på levering av industrikraft frem til 31.12.2030. Kraftkontraktene stiller krav til fysisk levering av kraftvolumene hvilket innebærer at kontraktene faller utenfor virkeområdet til IAS 39. Kraftkontraktene er fastpriskontrakter med oppgjør i euro. Oppgjørsformen innebærer at det foreligger innebygde valutaderivater i kraftkontraktene. Valutaderivatene er vurdert til ikke å være nært tilknyttet vertskontrakten etter IAS 39.11 a). Valutaderivatene skilles av denne grunn ut av vertskontrakten og balanseføres til virkelig verdi. Verdiendringer hensyntatt skatt føres over resultatet.

Valutaterminkontrakter (kontantstrømsikring):

Nominelt beløp på utestående valutaterminkontrakter relatert til kontantstrømsikring er per 31.12.14 3 187 millioner kroner (per 31.12.13 3 179 millioner kroner og per 31.12.12 1 577 millioner kroner). De sikrede svært sannsynlige eurokontantstrømmer forventes å finne sted hovedsaklig i månedene januar til juni og september til desember hvert av de neste fire årene. Gevinster og tap innregnet i egenkapitalen på valutaterminkontrakter pr 31.12.14 vil bli resultatført i de samme periodene som de sikrede kontantstrømmene påvirker resultatet.

Rentebytteavtaler (kontantstrømsikring):

Nominelt beløp på utestående rentebytteavtaler per 31.12.14 er 2 530 millioner kroner (31.12.13 er 2 450 millioner kroner og 31.12.12 er 3 200 millioner kroner). Den faste renten som Lyse skal betale varierer fra

1,77 % til 5,29 %. Den flytende renten som Lyse skal motta er tre måneders NIBOR + eventuelt avtalt margin. Rentebytteavtalene balanseføres til virkelig verdi. Krav til sikringsbokføring etter IFRS er oppfylt. Urealiserte verdiendringer regnskapsføres direkte mot egenkapitalen hensyntatt skatt.

Rentebytteavtaler (virkelig verdi sikring):

Nominelt beløp på utestående rentebytteavtaler per 31.12.14 er 557 millioner kroner (31.12.13 er 807 millioner kroner og 31.12.12 er 1 050 millioner kroner). Den faste renten som Lyse skal motta varierer fra 4,75 % til 6,25 %. Den flytende renten som Lyse skal betale er seks måneders NIBOR + en avtalt margin. Krav til sikringsbokføring etter IFRS er oppfylt. Virkelig verdi på swapene er regnskapsført under derivater. Tilsvarende verdi er tillagt obligasjonslånene med motsatt fortegn. Det er ingen resultatføring av endring i virkelig verdi siden verdiendring på swaper og tilhørende lån gir nettoverdi lik null.

Finansielle kraftkontrakter, øvrige:

Balanseført verdi 31.12.14

(Tall i hele tusen)	Kraftforpliktelser	Forskuddsbetalt kraftsalg	Sum
1. januar 14	36 171	234 644	270 815
Årets verdjustering, note 10	45 037	-44 260	777
Benyttet i løpet av året / nye avsetninger	0	-50 350	-50 350
31. desember 14	81 209	140 034	221 243

Balanseført verdi 31.12.13

(Tall i hele tusen)	Kraftforpliktelser	Forskuddsbetalt kraftsalg	Sum
1. januar 13	32 976	254 312	287 288
Årets verdjustering, note 10	3 194	26 870	30 064
Benyttet i løpet av året / nye avsetninger	0	-46 538	-46 538
31. desember 13	36 171	234 644	270 815

Balanseført verdi 31.12.12

(Tall i hele tusen)	Kraftforpliktelser	Forskuddsbetalt kraftsalg	Sum
1. januar 12	32 587	293 972	326 559
Årets verdjustering, note 10	389	3 145	3 534
Benyttet i løpet av året / nye avsetninger	0	-42 805	-42 805
31. desember 12	32 976	254 312	287 288

Kraftforpliktelser:

Kraftforpliktelsene består av fristrømfpliktelser. Fristrømfpliktelsene vurderes til virkelig verdi. Verdivurderingsmetode er estimering av kontantstrømmer. Kontantstrømmene er beregnet med utgangspunkt i årlige mengder fristrøm multiplisert med framtidige markedspriser på kraft (Nasdaq OMX). Benyttet diskonteringsrente er beregnet med utgangspunkt i EURO statsrenter (Tyske statsrenter), hensyntatt markedsrisikopåslag samt et selskapsspesifikt kredittpåslag.

Forskuddsbetalt kraftsalg:

Denne posten inneholder forskuddsbetaling knyttet til kraftsalgsavtaler. Avtalen er tidsbegrenset, gjøres opp finansielt og skal derfor vurderes til virkelig verdi. Benyttet verdivurderingsmetode er estimering av kontantstrømmer. Kontantstrømmene er beregnet på grunnlag av framtidige markedspriser i henhold til parametre definert i kontrakten multiplisert med årsvolum. Benyttet diskonteringsrente er beregnet med utgangspunkt i norske statsrenter, hensyntatt markedsrisikopåslag samt et selskapsspesifikt kredittpåslag.

21 Betalingsmidler

Bankinnskudd, kontanter o.l.

(Tall i hele tusen)	2014	2013	2012
Bankinnskudd og kontanter	749 222	1 003 449	860 306
Sum bankinnskudd og kontanter o.l.	749 222	1 003 449	860 306

Av bankinnskudd på 749 millioner kroner (2013: 1 003 millioner kroner, 2012: 860 millioner kroner) utgjør bundne midler 47 millioner kroner (2013: 43 millioner kroner, 2012: 51 millioner kroner).

Konsernet har konsernkontosystem mot Sparebank 1 SR-bank. Et konsernkontosystem innebærer solidaransvar fra deltakende selskaper. Lyse Energi AS sine konti utgjør eneste mellomværende med banken, mens innskudd og trekk på datterselskapenes kontoer er interne mellomværende med Lyse Energi AS. Renter godskrives/belastes mellom Lyse Energi AS og datterselskapene i henhold til saldo/trekk på det enkelte selskaps underkonti etter rentesatser i avtalen mellom Lyse Energi AS og Sparebank 1 SR-bank.

Ubenyttede trekkrettigheter:

(Tall i hele tusen)	2014	2013	2012
Trekkrettigheter og banksyndikat	1 500 000	1 500 000	700 000
Kassekreditt Sparebank 1 SR-Bank	300 000	300 000	300 000
Sum ubenyttede trekkrettigheter	1 800 000	1 800 000	1 000 000

Likviditetsreserve

(Tall i hele tusen)	2014	2013	2012
Kontanter og bankinnskudd	749 222	1 003 449	860 306
Herav bundne midler	-47 000	-43 000	-51 000
Ubenyttede trekkrettigheter	1 800 000	1 800 000	1 000 000
Likviditetsreserve	2 502 222	2 760 449	1 809 306

22

Aksjekapital og overkurs

Aksjekapital og overkurs

(Tall i hele tusen)	Antall aksjer	Ordinære aksjer	Overkurs	SUM
Pr 1. januar 2014	1 008 983	1 008 983	266 609	1 275 592
Endringer i aksjekapital og overkurs i perioden	0	0	0	0
Pr 31. desember 2014	1 008 983	1 008 983	266 609	1 275 592

Aksjenes pålydende er kr 1 000. Bare kommuner kan være aksjonær. Erverv av aksjer er betinget av styrets samtykke. Ved salg eller annen avhendelse av aksjer har de øvrige aksjonærer forkjøpsrett. På generalforsamlingen representerer hver aksje en stemme. Vedtektsendringer krever tilslutning fra minst 2/3 av den representerte aksjekapital, samt tilslutning fra minst fem aksjonærer.

Eierandel

	Antall aksjer	Eier andel	Stemme andel
Eierkommuner:			
Stavanger kommune	440 684	43,68%	43,68%
Sandnes kommune	197 064	19,53%	19,53%
Sola kommune	88 195	8,74%	8,74%
Time kommune	58 844	5,83%	5,83%
Klepp kommune	42 670	4,23%	4,23%
Hå kommune	38 190	3,78%	3,78%
Randaberg kommune	33 085	3,28%	3,28%
Eigersund kommune	29 775	2,95%	2,95%
Strand kommune	25 547	2,53%	2,53%
Rennesøy kommune	11 603	1,15%	1,15%
Hjelmeland kommune	10 029	0,99%	0,99%
Gjesdal kommune	9 414	0,93%	0,93%
Finnøy kommune	9 172	0,91%	0,91%
Lund kommune	7 194	0,71%	0,71%
Bjerkreim kommune	5 166	0,51%	0,51%
Kvitsøy kommune	2 351	0,23%	0,23%
Totalt antall aksjer	1 008 983	100,00%	100,00%

23 Egenkapital

Annen egenkapital ikke resultatført

(Tall i hele tusen)	Note	Omregningsdifferanse	Investeringer tilgjengelig for salg	Sikring	Andel resultat tilknyttede selskap	Pensjoner	SUM
Balanse 1. januar 2012		746	5 286	44 043	0	0	50 076
Endret estimatavvik pensjoner		0	0	0	0	213 323	213 323
Kontantstrømsikring	10, 20	0	0	-114 219	0	0	-114 219
Skatt på kontantstrømsikring	13, 20	0	0	31 981	0	0	31 982
Valutaomregningsdifferanser		-3 389	0	0	0	0	-3 389
Balanse 31. desember 2012		-2 643	5 286	-38 195	0	213 323	177 772
Balanse 1. januar 2013		-2 643	5 286	-38 195	0	213 323	177 772
Endret estimatavvik pensjoner		0	0	0	0	-127 165	-127 165
Kontantstrømsikring	10, 20	0	0	-296 364	0	0	-296 364
Skatt på kontantstrømsikring	13, 20	0	0	80 388	0	0	80 389
Valutaomregningsdifferanser		45 397	0	0	0	0	45 397
Balanse 31. desember 2013		42 754	5 286	-254 171	0	86 158	-119 973
Balanse 1. januar 2014		42 754	5 286	-254 171	0	86 158	-119 973
Estimatavvik pensjoner		0	0	0	0	-167 503	-167 503
Kontantstrømsikring	10, 20	0	0	-87 662	0	0	-87 662
Skatt på kontantstrømsikring	13, 20	0	0	23 669	0	0	23 669
Andel utvidet resultat tilknyttet selskap		0	0	0	131 078	0	131 078
Valutaomregningsdifferanser		-42 513	0	0	0	0	-42 513
Balanse 31. desember 2014		243	5 286	-318 164	131 078	-81 345	-262 904

Endring i annen opptjent egenkapital

(Tall i hele tusen)	2014	2013	2012
Balanse 31. desember året før	3 164 006	2 995 558	2 974 007
Prinsippendring pensjoner	0	0	-270 629
Balanse 1. januar	3 164 006	2 995 558	2 703 378
Årsresultat tilordnet selskapets aksjonærer *)	2 226 103	547 464	648 105
Utdelt utbytte	-382 000	-373 000	-357 500
Kjøp av aksjer i datterselskap	0	0	39
Investering i tilknyttet selskap og felleskontrollert virksomhet	-16 152	927	-1 353
Andre egenkapitaleffekter	3 252	-6 944	2 890
Balanse 31. desember	4 995 209	3 164 006	2 995 558
*) Herav Valutaderivater i langsiktige fysiske industrikontrakter i EUR	316 174	0	0
Skatteeffekt herav	85 367	0	0
Netto Valutaderivater i langsiktige fysiske industrikontrakter i EUR	230 807	0	0

24 Gjeld til kredittinstitusjoner

Langsiktige lån:

(Tall i hele tusen)	Note	2014	2013	2012
Obligasjonslån		3 422 211	3 930 057	3 942 124
Ansvarlig lån		2 300 000	2 400 000	2 500 000
Andre lån		1 985 000	2 035 000	2 045 000
Sum langsiktige lån		7 707 211	8 365 057	8 487 124

Kortsiktige lån:

(Tall i hele tusen)	Note	2014	2013	2012
Sertifikatlån		600 000	1 000 000	1 325 000
Første års avdrag ansvarlige lån reklassifisert fra langsiktige lån		100 000	100 000	100 000
Første års avdrag obligasjons lån reklassifisert fra langsiktige lån		829 297	450 555	300 000
Første års avdrag andre lån reklassifisert fra langsiktige lån		50 000	0	0
Annen kortsiktig lånegjeld		0	0	2 167
Sum kortsiktige lån		1 579 297	1 550 555	1 727 167

Netto rentebærende lån

(Tall i hele tusen)	Note	2014	2013	2012
Sum langsiktige og kortsiktige lån		9 286 508	9 915 612	10 214 291
Kontanter og bankinnskudd, note 21		-749 222	-1 003 449	-860 306
Netto rentebærende lån		8 537 286	8 912 163	9 353 985

Utvikling i netto rentebærende lån

(Tall i hele tusen)	Note	2014	2013	2012
IB netto rentebærende lån		8 912 163	9 353 985	9 474 107
Endring i kontantbeholdning		254 227	-143 143	-192 769
Herav avgang/tilgang datterselskap		51 331	-52 989	0
Opptak av nye langsiktige lån		400 000	1 450 000	1 353 000
Betalte avdrag langsiktige lån		-100 000	-100 000	-800 000
Innfrielse av lån		-581 331	-1 303 000	-300 028
Opptak av nye kortsiktige lån		800 000	1 000 000	1 325 000
Innfrielse av kortsiktige lån		-1 200 000	-1 325 000	-1 505 324
Netto kostnadsførte renter	12	407 105	473 284	495 363
Betalte renter		-406 965	-436 023	-493 629
Andre poster		756	-4 951	-1 735
UB netto rentebærende lån		8 537 286	8 912 163	9 353 985

Obligasjonslån:

Obligasjonslån er en finansiell forpliktelse som måles til amortisert kost.

Oversikt obligasjonslån 31.12.14

(Tall i hele tusen)	Beløp	Rente	Tilhørende renteswap	Kommentar
År 2009-2019	472 211	fast rente 6,25 %	Swapet til flytende rente **)	Swap gjelder 200 mill.kroner av lånet
År 2010-2015	359 297	fast rente 4,75 %	Swapet til flytende rente **)	
År 2010-2015	150 000	3 mnd nibor + 1,10 %	Swapet til fast rente *)	
År 2010-2015	320 000	fast rente 4,55 %		
År 2010-2017	350 000	fast rente 4,96 %		
År 2012-2017	500 000	3 mnd nibor + 1,50 %	Swapet til fast rente *)	Swap gjelder 300 mill.kroner av lånet
År 2012-2022	250 000	fast rente 5,40 %		
År 2012-2022	500 000	fast rente 4,8 %		
År 2013-2018	250 000	3 mnd nibor + 1,40 %		
År 2013-2021	300 000	fast rente 4,55 %		
År 2013-2020	200 000	fast rente 3,75 %		
År 2014-2024	250 000	fast rente 4,35 %		
Sum innlån Lyse Energi AS	3 901 508			
År 2011-2021	350 000	fast rente 6,04 %		
Sum innlån Jørpeland Kraft AS	350 000			
Sum innlån konsern	4 251 508			
1. års avdrag	-829 297			
Sum	3 422 211			

***) Kontantstrømsikring:**

Sikringsdokumentasjon er utarbeidet og tilfredsstillende kravene til sikringsbokføring. Virkelig verdi av sikringen er bokført mot egenkapital, ref note 20 og 23. Motposten er ført opp under derivater.

****) Virkelig verdi sikring**

Virkelig verdi på swapene er regnskapsført under derivater. Motpost er regnskapsført under obligasjonslån.

Ansvarlige lån:

I forbindelse med etableringen av Lyse Energi AS ble tre milliarder kroner besluttet omdannet fra egenkapital til ansvarlig lån fra eierne. Lånet var avdragsfritt til og med år 2008, deretter nedbetales lånet over 30 år med like store avdrag. Lånet forrentes med tre måneders NIBOR + 2 %. Det er ikke stilt sikkerhet for lånet. Ansvarlig lånekapital er en finansiell forpliktelse og måles til amortisert kost. Virkelig verdi er lik bokført verdi.

Konsernet har per 31.12.14 2.000 millioner kroner i fremtidige renteswaper for å sikre rentebetaling på det ansvarlige lånet. Sikringsdokumentasjon er utarbeidet og tilfredsstillende kravene til sikringsbokføring og virkelig verdi av denne sikringen er bokført mot egenkapital, ref note 20 og 23.

Sertifikatlån (kortsiktig lån):

Sertifikatlån rulleres og har løpetid på normalt 1 år (3 til 12 mnd). Lånene klassifiseres som kortsiktig gjeld. Renten er etterskuddsvis på et fast beløp i perioden og betales ved forfall.

Sertifikatlån er en finansiell forpliktelse som måles til amortisert kost. Forskjellen mellom pålydene og amortisert kost anses som uvesentlig og blir ikke resultatført. Balanseført verdi på lånene per 31.12.14 er 600 millioner kroner, tilsvarende virkelig verdi.

Avdragsprofil rentebærende lån:

(Tall i hele tusen)

År	2015	2016	2017	2018	2019	Deretter	Sum
Beløp	1 579 297	800 000	1 050 000	497 000	697 000	4 663 211	9 286 508

Ubenyttede trekkrettigheter:

(Tall i hele tusen)	2014	2013	2012
Trekkrettigheter banksyndikat	1 500 000	1 500 000	700 000
Kassekreditt Sparebank 1 SR-Bank	300 000	300 000	300 000
Sum ubenyttede trekkrettigheter	1 800 000	1 800 000	1 000 000

25 Pantstillelser og garantier m.v.

For finansiering utover ansvarlig lån har Lyse konsernet avgitt negativ pantsettelseserklæring og det foreligger kapitalkrav fra långivere hvor markedsverdien av konsernets egenkapital ikke skal være lavere enn et fastsatt minimumsnivå. Videre er det inngått avtaler hvor kausjonserklæringer, pant eller garantier samlet for konsernets forpliktelser ikke skal utgjøre mer enn 15 % av samlet bokførte eiendeler. Begrensningen gjelder ikke for ordinær sikkerhet inngått i forbindelse med handel av verdipapirer og finansielle instrumenter, ordinær salgspant ved leveranser av varer og tjenester på kreditt samt pantstillelser i forbindelse med lovbestemt krav til pant. Kapitalkravene overvåkes løpende og Lyse konsernet tilfredsstiller disse.

I forbindelse med utbygging av kraftverk har Jørpeland Kraft AS tatt opp et obligasjonslån på 350 millioner kroner. Jørpeland Kraft AS eies 66,7% av Lyse Produksjon AS. Det er stilt sikkerhet i kraftverket. Total balanseført verdi av eiendeler stillet som sikkerhet er 339 millioner kroner per 31.12.2014.

Lyse konsernet har i tillegg følgende garantier og inneståelser som ikke er balanseført pr. 31.12.2014:

(Tall i hele millioner)	2014
Garanti langsiktig finansiell kraftutvekslingsavtale*	807
Garanti for LNG tankskip**	0
Garanti mot Eksportfinans, utløper senest oktober 2016	600
Øvrige	259
Sum garantier som omfattes av 15% unntaket i Lysekonsernets lånavtaler	1 666
Garantier mot Nasdaq OMX, finansielle kraftkontrakter	750
Sum garantistillelser	2 416

*Garantien avgitt i forbindelse med langsiktig finansiell kraftutvekslingsavtale løper frem til 2020. På dette tidspunktet utløper kraftutvekslingsavtalen. Frem mot kontraktens opphørstidspunkt nedkvitters garantibeløpet årlig.

**Lyse Neo AS avga i januar 2011 en garantistillelse knyttet til en langsiktig leieavtale mellom Skangass AS og rederiet Anthony Veder for LNG skipet Coral Energy. Avgitt garanti medfører et ansvar for å dekke eventuell forpliktelse som kan oppstå ved mislighold av leieavtalen. Garantiansvaret gjelder for det tilfellet hvor markedsverdien på skipet ved et eventuelt mislighold ikke dekker gjenværende rentebærende gjeld som hefter på Coral Energy. Skipet kan ved noe modifisering anvendes i alternativ transport og vurderes å kunne omsettes i markedet til en verdi som dekker gjenværende gjeld på balansedagen. Ved nedsalget i Skangass AS tiltrådte Gasum OY garantien for sin eierandel i Skangass på 51%.

26 Leieavtaler

Eiendeler under finansielle leieavtaler er som følger:

(Tall i hele tusen)	2014	2013	2012
Bokført verdi leaset skip	0	339 944	0
Bokført verdi leaset tankhengere	0	24 837	29 063
Bokført verdi leaset maskiner og utstyr	10 330	0	0
Bokført verdi leaset fiber	244 547	0	0
Netto balanseført verdi	254 877	364 780	29 063

Gjeld knyttet til finansielle leieavtaler er som følger:

(Tall i hele tusen)	2014	2013	2012
Bokført gjeld leaset skip	0	394 929	0
Bokført verdi leaset tankhengere	0	25 832	29 063
Bokført verdi leaset maskiner og utstyr	6 368	0	0
Bokført verdi leaset fiber	244 729	0	0
Netto balanseført verdi	251 097	420 761	29 063

Oversikt over fremtidig minimumsleie:

(Tall i hele tusen)	2014	2013	2012
Fremtidig minsteleie			
Innen 1 år	27 200	45 056	4 939
2 til 5 år	90 634	180 225	19 756
Etter 5 år	324 494	769 486	9 265
Total fremtidig minsteleie	442 328	994 767	33 960
Nåverdi av minsteleie			
Innen 1 år	26 162	43 079	4 847
2 til 5 år	74 971	140 393	17 503
Etter 5 år	149 964	237 289	6 713
Total nåverdi av minsteleie	251 097	420 761	29 063
Gjennomsnittlig rente	5,80%	8,65%	4,14%

Leaset skip og tankhengere er solgt ut av konsernet pr 31.12.2014. Det vises i denne sammenheng til note 7 - virksomhetssammenslutninger.

Signal Bredbånd AS leier fiberanlegg fra flere ulike kraft- og fiberselskaper i egen region. I tillegg leies det diverse produksjons- og kundeutstyr. Leieavtalene løper i hovedsak over 30 år inkludert opsjoner som gir rett til å forlenge leieperioden. Det er ingen variabel leie knyttet til leieobjektene. Avtaler om leie av driftsmidler behandlet som finansielle leasing inngår i note 15.

Pensjoner

Lysekonsernet er pliktig til å ha tjenstepensjonsordning etter lov om obligatorisk tjenstepensjon. Selskapet tilfredsstillere kravene i denne lov.

Innskuddsbasert ordning

Selskapets innskuddsbaserte pensjonsordninger omfatter i alt 545 personer pr 31.12.14. Ansatte som har innskuddsbasert ordning er omfattet av LO-NHO ordningen for avtalefestet pensjon (AFP).

Overgang til ny AFP ordning i privat sektor

Som følge av AFP-tilskottsloven ble gammel AFP-ordning lukket pr. 31.12.2010. Lukkingen av denne ble behandlet regnskapsmessig som avkorting. Den nye AFP-ordningen er en ytelsesbasert flerforetaksordning, som den gamle AFP-ordningen i LO/NHO-området. Den nye AFP-ordningen anses regnskapsmessig som en ny ordning, ikke som en endring av den eksisterende ordningen.

Regnskapsføring knyttet til gammel AFP-ordning.

Gjenværende regnskapsført forpliktelse for gammel AFP-ordning knytter seg til betjening av AFP-pensjonister gått av før 2011. (25 % egenandel samt premie for årene 2011-2015). Den gjenværende forpliktelsen er balanseført som kortsiktig gjeld.

Regnskapsføring av forpliktelse av ny AFP-ordning

Selskapet har en reell økonomisk forpliktelse som følge av avtalen om ny AFP-ordning. Den private AFP-ordningen skal regnskapsføres som en ytelsesbasert flerforetaksordning. I 2014 foreligger imidlertid ikke tilstrekkelig informasjon for å muliggjøre innregning av ny forpliktelse i årsregnskapet for 2014.

Ytelsesbasert ordning

Lyse har en ytelsesbasert pensjonsordning i henhold til tariffavtale for kommunalt ansatte. Pensjonsordningen omfatter i alt 845 personer, herav 455 aktive og 390 pensjonister. Fra og med 01.04.2008 ble den ytelsesbaserte ordningen lukket for opptak av nye medlemmer. Ansatte som ikke er med i denne pensjonsordningen er omfattet av den innskuddsbaserte ordningen. I tallene nedenfor ligger vår andel av Sira Kvina (41,1%), som er en felleskontrollert driftsordning og føres etter bruttometoden. Denne pensjonsordningen ble avsluttet pr. 31.12.14, og effekten av dette er tatt inn i pensjonsforpliktelsen.

Det er i 2014 blitt innført en levealderjustering for personnet født i 1954 og senere, og ny uførepensjon. Justeringen blir i regnskapet behandlet som en planendring, og er resultatført med virkning fra 01.09.14. Effekten av resultatføringen gjør at pensjonskostnaden for 2014 blir en kostnadsreduksjon, og planendringen er beregnet etter de økonomiske pensjonsforutsetningene som var gjeldende 31.08.2014:

Diskonteringsrente:	2,30%
Lønnsvekst:	2,75%
G-regulering:	2,50%
Pensjonsregulering	1,75%
Dødelighetstabell:	K2013

Pensjonsmidlene er vurdert til virkelig verdi ved utgangen av året. Pensjonsforpliktelsene (netto nåverdi av pensjonsytelsene på balansedagen justert for fremtidig lønnsvekst) er vurdert etter beste estimat basert på forutsetninger på balansedagen. De aktuarielle beregningene av pensjonsforpliktelsene er utført av uavhengig aktuar. Forutsetningene for lønnsøkninger, pensjonsregulering og G-regulering er sammenholdt mot historiske observasjoner, inngåtte tariffavtaler og forholdet mellom enkelte forutsetninger.

Ansatte som har ytelsesbasert pensjonsordning omfattes av offentlig AFP-ordning.

Ansatte som slutter før pensjonsalder, blir værende igjen i pensjonsordningen og får en såkalt oppsatt rettighet. Lyse er økonomisk forpliktet til å justere oppsatt rettigheter i takt med folketrygdens grunnbeløp frem til pensjonsalder, og folketrygdens grunnbeløp fratrukket 0,75 prosentpoeng når pensjonen er under utbetaling. Det er regnskapsmessig avsatt forpliktelse som om denne ytelsen er fullt opptjent, men likvidmessig, så påløper reguleringspremie i tråd med ovennevnte beskrivelse.

Tabellen under viser hvordan konsernets pensjonsordninger er inntatt i årsregnskapet:

(Tall i hele tusen)	2014	2013	2012
Balansførte forpliktelser:			
- Ytelsesordninger	612 859	557 432	391 582
Årets resultatførte pensjonskostnad: *)			
- Ytelsesordninger	-62 367	70 366	95 399
- Innskuddsordninger	14 225	13 102	13 511
Virkning av estimatendringer ført over utvidet konsolidert resultat:			
- Ytelsesordninger før skatt	228 519	-175 122	299 214
- Skatteeffekt	61 016	-47 957	85 891
- Ytelsesordninger etter skatt	167 503	-127 165	213 323

*) Resultatførte pensjonskostnader inkluderer årets opptjening, endringer til opphør av ordninger og planendring. Netto rentekostnader er presentert som finanskostnad.

Balansført forpliktelse er fastsatt som følger:

(Tall i hele tusen)	31.12.14	31.12.13	31.12.12
Nåverdi av opptjent pensjonsforpliktelse for ytelsesplaner i fondsbaserte ordninger	1 388 332	1 251 599	1 036 589
Virkelig verdi på pensjonsmidler	-949 504	-855 593	-783 199
Faktisk netto pensjonsforpliktelse for ytelsesplaner i fondsbaserte ordninger	438 828	396 006	253 390
Nåverdi av forpliktelse for ikke fondsbaserte ordninger	174 032	161 426	138 192
Netto pensjonsforpliktelse i balansen (etter arbeidsgiveravgift) *)	612 859	557 432	391 582

*) Arbeidsgiveravgift inkludert i netto pensjonsforpliktelser og pensjonsmidler.

Endringene i den ytelsesbaserte pensjonsforpliktelsen fondsbaserte ordninger i løpet av året:

(Tall i hele tusen)	31.12.14	31.12.13	31.12.12
Pensjonsforpliktelse 1. januar (ekskl. arbeidsgiveravgift)	1 251 599	1 036 589	1 265 664
Avgang datterselskap	0	-11 611	0
Årets pensjonsopptjening	50 354	42 577	57 947
Rentekostnad	45 459	39 913	34 332
Endring av pensjonsordning	-9 863	9 808	0
Planendring	-144 559	0	0
Estimatendringer	221 728	173 678	-285 589
Arbeidsgiveravgift på tilskudd	-11 283	-10 052	-8 043
Utbetalte ytelser	-33 128	-29 305	-27 722
Forpliktelse overtatt gjennom virksomhetssammenslutninger (note 7)	18 025	0	0
Pensjonsforpliktelse 31. desember (etter arbeidsgiveravgift)	1 388 332	1 251 599	1 036 589

Endring i pensjonsmidlenes virkelige verdi:

(Tall i hele tusen)	31.12.14	31.12.13	31.12.12
Virkelig verdi på pensjonsmidler pr. 1. januar	855 593	783 199	727 214
Avgang datterselskap	0	-7 900	0
Faktisk avkastning midler ift. resultatført renteinntekt	33 375	29 675	16 849
Estimatendringer	-4 096	4 758	-9 478
Etablering av pensjonsordning	0	5 442	0
Totalt tilskudd	85 775	67 274	73 690
Totale utbetalinger fra fond	-33 128	-26 855	-25 077
Virksomhetssammenslutning (note 7)	11 985	0	0
Virkelig verdi på pensjonsmidler pr. 31. desember (etter arbeidsgiveravgift)	949 504	855 593	783 199

Endringene i den ytelsesbaserte pensjonsforpliktelsen ikke fondsbaserte ordninger i løpet av året:

(Tall i hele tusen)	31.12.14	31.12.13	31.12.12
Pensjonsforpliktelse 1. januar (ekskl. arbeidsgiveravgift)	161 426	138 192	145 304
Nåverdien av årets pensjonsopptjening	11 815	11 831	15 679
Rentekostnad	6 427	5 502	3 797
Endring av pensjonsordning	935	2 088	0
Pensjon over drift	59	57	67
Estimatendringer	-5 322	6 203	-23 102
Utbetalte ytelser	-1 308	-2 446	-3 553
Pensjonsforpliktelse 31. desember (etter arbeidsgiveravgift)	174 032	161 426	138 192

Følgende økonomiske forutsetninger er lagt til grunn:

	31.12.14	31.12.13	31.12.12
Diskonteringsrente	2,30%	4,00%	3,90%
Forventet avkastning på pensjonsmidler	2,30%	4,00%	3,90%
Lønnsregulering	2,75%	3,75%	3,50%
Pensjonsregulering	1,75%	2,75%	2,50%
G-regulering	2,50%	3,50%	3,25%
Frivillig avgang	2 % inntil 45 år	2 % inntil 45 år	2 % inntil 45 år
	0% etter 45 år	0% etter 45 år	0% etter 45 år
Dødelighetstabell	K2013BE	K2013BE	K2005

Som aktuariemessige forutsetninger er lagt til grunn forutsetninger fra veiledningen til regnskapsstiftelsen, hensyntatt historiske data og gjennomsnittsalder for konsernets populasjon i pensjonsordningen. Forutsetninger om dødelighet er basert på publiserte statistikker. Disse forutsetningene tilsier en gjennomsnittlig gjenværende levetid ved pensjonsalderen 65 år som følger:

	2014	2013
Nye pensjonister ved regnskapsårets slutt:		
- Menn	21	21
- Kvinner	24	24
Nye pensjonister om 25 år:		
- Menn	23	23
- Kvinner	26	26

Sensitivitetsanalyse:

Tabellen nedenfor viser et estimat for en potensiell effekt ved en endring i visse forutsetninger for ytelsesbaserte pensjonsordninger i Lyse.

Endring i diskonteringsrente	-0,50%	0,50%		
Endring i prosent brutto pensjonsforpliktelse	10,70%	-9,20%		
Endring i lønn/G og P-regulering *)	-0,25%	-0,50%	0,25%	0,50%
Endring i prosent brutto pensjonsforpliktelse	-4,80%	-9,10%	5,10%	10,40%
Durasjon	1 år reduksjon		1 år økning	
	Intervallet -7-10%		ca +8-+10%	

*) Risikoen for Lyse knyttet til pensjonsordningen er knyttet til de økonomiske- og aktuarielle forutsetninger som må benyttes i beregningen, og den faktiske avkasningen på pensjonsmidlene. Pensjonsforpliktelsen er spesielt sensitiv overfor endringer i diskonteringsrenten. En reduksjon i diskonteringsrenten vil isolert sett medføre en økning i pensjonsforpliktelsen. Alle tre parametre i sensitivitetsanalysen er endret samtidig.

Den samlede pensjonskostnaden innregnet i resultatet:

(Tall i hele tusen)	2014	2013	2012
Nåverdi av årets pensjonsopptjening	64 462	55 518	77 548
Rentekostnad *)	17 671	15 309	17 748
Planendring	-144 559	0	0
Pensjon over drift	59	57	103
Avsetning avviklingspremie gammel LO-NHO ordning	0	-519	0
Pensjonskostnad, ytelsesplaner	-62 367	70 366	95 399
Tilskuddsplaner			
Arbeidsgivers tilskudd	14 225	13 511	8 512
Totale pensjonskostnader	-48 142	83 877	81 736

*) Rentekostnader er resultatført under finanskostnader.

Vektet gjennomsnittlig durasjon på forpliktelsen er 23 år.
 Forventet tilskudd til ytelsesordningen er 102 millioner kroner for 2015.
 Forventet tilskudd til innskuddsordningen er 18 millioner kroner for 2015.

Pensjonsmidler består av:

(Tall i hele tusen)	2014		2013		2012	
Egenkapitalinstrumenter	46 526	5%	47 913	6%	142 542	18%
Rentebærende instrumenter	902 978	95%	783 723	92%	610 894	78%
Annet	0	0%	23 957	3%	29 762	4%
Virkelig verdi pensjonsmidler	949 504		855 593		783 198	

28 Andre forpliktelser

Andre forpliktelser

(Tall i hele tusen)	Note	2014	2013	2012
Pengebeløpserstatninger		31 536	31 536	31 536
Fysisk fristrøm		13 460	13 460	13 460
Erstatningskraft		30 580	30 580	30 580
Sum avsetninger		75 576	75 576	75 576
Kraftforpliktelse		861 060	861 060	861 060
Leasinggjeld	26	251 097	420 761	29 639
Annen langsiktig gjeld		1 136	0	0
Sum annen langsiktig gjeld		1 113 293	1 281 821	890 700

Pengebeløpserstatninger

Pengebeløpserstatninger er avtaler om å utbetale årlige erstatninger over en tidsbegrenset periode. Erstatningene likestilles med kjøp, og er en finansiell forpliktelse som skal måles og innregnes til amortisert kost.

Fysisk fristrøm og erstatningskraft

Som en del av vederlaget til grunneiere har Lyse i enkelte tilfeller inngått avtaler om å avstå en viss årlig mengde kraft til grunneier (fristrøm/erstatningskraft). Dette er kontrakter om leveranse av kraft, og kontrakten vurderes på lik linje med andre kraftkontrakter. Det legges til grunn at unntaket for normalt kjøp og salg i IAS 39.5 kan benyttes. Det foreligger ikke innebygde derivater, da det her kun er snakk om en mengde strøm multiplisert med markedspriser.

Kraftforpliktelse

Lyse konsernet har inngått avtaler om levering av 81,1 GWh kraft. Kontraktene stiller krav til fysisk levering. Kontraktene klassifiseres som kontrakter på salg av ikke-finansielle gjenstander. Hovedregelen for slike kontrakter er at de ikke omfattes av virkeområdet til IAS 39.

Oppgjørsformen på kontraktene ble endret fra finansielt til fysisk oppgjør fra og med 01.01.2008. Virkelig verdi av kontraktene på tidspunktet for endring av oppgjørsformen ble etablert som ny kostpris på forpliktelsene tilknyttet de fremtidige kraftleveransene. Det beregnes en årlig inntektsføring samt en årlig rentekostnad på 40,4 millioner kroner. Dette er basert på virkelig verdi av forpliktelsen på tidspunktet for endring av oppgjørsformen til kontraktene.

Leasinggjeld

Se note 26 for informasjon.

Ikke balanseførte forpliktelser

Inngåtte kontrakter for investeringer som ikke er medtatt i årsregnskapet:

(Tall i hele tusen)	2014	2013	2012
Varige driftsmidler	113 136	183 473	539 933
Utbygging kraftverket Lysebotn II	1 100 000	1 308 515	0
Finansielle investeringer (note 17)	3 658	4 087	17 192
SUM	1 216 794	1 496 075	557 125

29

Leverandørgjeld, annen kortsiktig gjeld og avsetninger

Leverandørgjeld og annen kortsiktig gjeld

(Tall i hele tusen)	Note	2014	2013	2012
Leverandørgjeld		392 684	394 221	348 206
Leverandørgjeld på nærstående parter	31	66 270	6 215	2 581
Annen kortsiktig gjeld		586 606	759 323	552 757
Skyldig offentlige avgifter		462 862	422 899	437 593
Sum leverandørgjeld og annen kortsiktig gjeld		1 508 422	1 582 658	1 341 137

Avsetninger

(Tall i hele tusen)	Note	2014	2013	2012
Fjerningsforpliktelse		15 500	15 500	10 000
Andre avsetninger		2 439	2 439	2 439
Sum avsetninger		17 939	17 939	12 439

Leverandørgjeld er et finansielt instrument. Måling av leverandørgjeld skjer ved amortisert kost, ved videre test for verdifall. Amortisert kost er lik bokført verdi.

30

Betingede utfall

Det foreligger en avtale mellom Stavanger kommune og Lyse Produksjon AS som gir Stavanger kommune rett til å overta en del anleggsmidler ved gamle Flørli kraftstasjon. Selskapet har ved denne avtalen forpliktet seg til å betale Stavanger kommune et beløp tilsvarende rive- og rydekostnader eller et nærmere omforent beløp, dersom Stavanger kommune skulle velge å benytte seg av sin rett til overtakelse av anleggene.

Sira-Kvina Kraftselskap DA har anket et vedtak fra NVE knyttet til pris på konsesjonskraft. Anken er ikke sluttbehandlet. Utfallet kan påvirke avregnet pris på konsesjonskraft og kan også få tilbakevirkende kraft. Kraftselskapet anser imidlertid at det ikke er overveiende sannsynlig at en avgjørelse vil få tilbakevirkende kraft. Vinner ikke kraftselskapet frem med sin anke, vil selskapet vurdere å anlegge sak. Lyse Produksjon AS eier 41,1% av Sira Kvina Kraftselskap DA.

Det er inngått en samarbeidsavtale med en lokal bussaktør om et fremtidig samarbeid om gassbusser. I denne avtalen har Lyse Neo AS påtatt seg en plikt til gjenkjøp av gassbusser til en minstepris betinget av at motparten ikke selv ønsker å overta disse bussene. Gjenkjøpsforpliktelsen utløper 31.12.2015.

Flere av Lyse Produksjon AS damanlegg er bygget i en tid hvor krav til konstruksjonsmessig utforming og sikkerhet var noe forskjellig fra dagens. Dammene tilfredsstillende av den grunn ikke de sikkerhetsmessige krav i «Forskrift om sikkerhet og tilsyn med vassdragsanlegg». For å bringe damanleggene opp på et tilfredsstillende sikkerhetsnivå er det anslått en total kostnad på 250 millioner kroner i et 5-års-perspektiv.

31

Nærstående parter

Alle datterselskaper og tilknyttede selskaper som angitt i note 3 er nærstående parter av Lyse. Mellomværende og transaksjoner mellom konsoliderte selskaper elimineres i konsernregnskapet og vises ikke i denne note. Stavanger kommune har en eierandel på 43,68 % og vil etter gjeldene regelverk defineres som nærstående part. Øvrige aksjonærer har hver for seg eierandeler på under 20 % og vil etter gjeldende prinsipper ikke være å anse som nærstående parter. Det vises til note 3 og note 22 for informasjon rundt eiere, samt selskaper som inngår i konsolideringen.

Konsernet har vært involvert i transaksjoner med følgende nærstående parter:

Kjøp og salg mot nærstående parter

Salg av varer og tjenester

(Tall i hele tusen)	2014	2013	2012
Tilknyttede selskaper	262 846	69 363	59 063
Felleskontrollert virksomhet	364 127	225 545	248
Stavanger kommune	82 059	84 295	85 442
Sum salg av varer og tjenester	709 032	379 203	144 753

Kjøp av varer og tjenester

(Tall i hele tusen)	2014	2013	2012
Tilknyttede selskaper	70 789	18 315	7 679
Felleskontrollert virksomhet	224 652	129 449	7 409
Stavanger kommune	4 316	5 345	4 824
Sum kjøp av varer og tjenester	299 757	153 109	19 912

Balanseposter mot nærstående parter

Fordringer på nærstående parter kommer hovedsakelig fra lån, salg av varer og tjenester samt utlegg ovenfor felleskontrollert virksomhet. Lån er rentebærende, mens andre fordringer er ikke rentebærende. Kortsiktig gjeld til nærstående parter kommer hovedsakelig fra kjøp av varer og tjenester, og forfaller til betaling en måned etter kjøpstidspunktet. Gjelden er ikke rentebærende.

Langsiktige fordringer på nærstående parter

(Tall i hele tusen)	2014	2013	2012
Lån til tilknyttede selskaper	36 420	35 968	36 986
Lån til felleskontrollert virksomhet*	449 100	449 100	0
Sum langsiktige fordringer på nærstående parter	485 520	485 068	36 986

* Aksjonærlån vedrørende finansiering av virksomheten i Viken Fiber.

Kundefordringer og andre fordringer på nærstående parter

(Tall i hele tusen)	2014	2013	2012
Tilknyttede selskaper	56 326	14 107	16 676
Felleskontrollert virksomhet	78 485	76 544	237
Stavanger kommune	4 096	30 721	9 774
Sum kundefordringer og andre fordringer på nærstående parter, note 19	138 907	121 372	26 687

Leverandørgjeld til nærstående parter

(Tall i hele tusen)	2014	2013	2012
Tilknyttede selskaper	2 961	1 831	955
Felleskontrollert virksomhet	63 292	4 282	1 622
Stavanger kommune	18	102	4
Sum leverandørgjeld til nærstående parter	66 270	6 215	2 581

Ansvarlig lån til eier

(Tall i hele tusen)	2014	2013	2012
Stavanger kommune balanseført verdi 01.01	1 091 900	1 135 576	1 179 252
Lån tilbakebetalt i løpet av året	-43 676	-43 676	-43 676
Rentekostnader	39 888	42 142	48 187
Betalte renter	-39 888	-42 142	-48 187
Balanseført verdi 31.12	1 048 224	1 091 900	1 135 576

32 Hendelser etter balansedagen

Det er ikke oppstått vesentlige hendelser etter balansedagen.

lysekonsern.no